

Bruselj, 8. junij 2018
(OR. en)

9898/18

Medinstitucionalna zadeva:
2018/0236 (COD)

ESPACE 29	ENER 227
RECH 278	EMPL 310
COMPET 428	CSC 188
IND 159	CSCGNSS 1
EU-GNSS 15	CSDP/PSDC 311
TRANS 251	CFSP/PESC 543
AVIATION 84	CADREFIN 85
MAR 79	CODEC 1007
TELECOM 172	IA 194
MI 440	

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	8. junij 2018
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2018) 447 final
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o vzpostavitvi vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, 1285/2013 in 377/2014 ter Sklepa št. 541/2014/EU

V prilogi vam pošiljamo dokument COM(2018) 447 final.

Priloga: COM(2018) 447 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 6.6.2018
COM(2018) 447 final

2018/0236 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, 1285/2013 in 377/2014 ter Sklepa št. 541/2014/EU

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2018) 327 final} - {SWD(2018) 328 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Unija od 90. let dvajsetega stoletja povečuje svoje naložbe v vesoljski sektor. Še preden je začela veljati Lizbonska pogodba z novim členom 189 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), v katerem so bili postavljeni temelji za ukrepanje Unije na tem področju, je uspešno razvila evropska programa satelitske navigacije EGNOS in Galileo. Oba programa delujeta¹ in Galileo trenutno šteje za vodilni sistem Unije.

Leta 2014 je bil prvima programoma dodan program za opazovanje Zemlje Copernicus², ki temelji na programu GMES. Nedavno je Unija začela dejavnosti v okviru podpore za nadzor in spremljanje v vesolju³ (v nadaljnjem besedilu: SST). Skupna proračunska sredstva za vse vesoljske dejavnosti Unije, vključno z raziskavami, za obdobje 2014–2020 so bila v višini 12,6 milijarde EUR.

Komisija je v svojem sporočilu z dne 26. oktobra 2016 z naslovom „Vesoljska strategija za Evropo“⁴ napovedala novo vesoljsko strategijo za Evropo s poudarkom na štirih glavnih strateških ciljih: kar najboljše izkoriščanje prednosti vesoljskih tehnologij v korist družbe in gospodarstva v EU, spodbujanje konkurenčnega in inovativnega evropskega vesoljskega sektorja, krepitev strateške neodvisnosti Evrope pri dostopu do vesolja in njegovi uporabi v varnem okolju ter krepitev vloge Evrope kot globalnega akterja in spodbujanje mednarodnega sodelovanja.

Razlog za sprejetje vesoljske strategije za Evropo temelji na strateški pomembnosti vesoljskega sektorja za Unijo in potrebi po prilagoditvi evropskega vesoljskega sektorja na spreminjajoče se globalno okolje. Vesoljski sektor podpira številne politike in strateške prednostne naloge Unije. Vesolje lahko igra ključno vlogo v učinkovitem spopadanju z novimi izzivi, kot so podnebne spremembe, trajnostni razvoj, nadzor meje, pomorski nadzor in varnost državljanov Unije. Te nove prednostne naloge Unije vodijo k novim načinom razvoja vesoljskega programa. Pri razvoju vesoljskih sistemov Unije je treba okrepiti varnostne zahteve, da bi popolnoma izkoristili sinergije med civilnimi in varnostnimi dejavnostmi.

Vendar je vesolje tudi del globalna vrednostne verige, ki se sooča z večjimi spremembami, ki pomenijo odmik od tradicionalnih meja vesoljskega sektorja. T.i. novo vesolje („New Space“) korenito spreminja vesoljski sektor – ne le s tehnološkega vidika, temveč tudi z vidika poslovnega modela. Vesolje privlači vedno več podjetij in podjetnikov, nekateri med njimi pa nimajo izkušenj na tem področju. Zato je bistveno, da Unija aktivno podpira celotni vesoljski sektor, zlasti pa raziskave in razvoj, zagonska podjetja in inkubatorje za podjetja, ki delujejo v vesoljskem sektorju.

Komisija je v vesoljski strategiji za Evropo glede svojih programov poudarila pomen zagotavljanja neprekinjenega delovanja storitev, ki jih nudijo Galileo, EGNOS in Copernicus, ter pripravljanja novih generacij teh storitev, okrepitve storitev SST ter najavila pobudo za vladne satelitske komunikacije GOVSATCOM, ki je bila prvotno vključena v letni delovni program Komisije za leto 2017. Poleg tega je poudarila ključno vlogo partnerstev med

¹ Uredba (EU) št. 1285/2013. UL L 347, 20.12.2013, str. 1.

² Uredba (EU) št. 377/2014. UL L 122, 24.4.2014, str. 44.

³ Sklep št. 541/2014/EU. UL L 158, 27.5.2014, str. 227.

⁴ COM(2016) 705 final.

Komisijo, državami članicami, Agencijo za evropski globalni satelitski navigacijski sistem GNSS, Evropsko vesoljsko agencijo in vsemi ostalimi agencijami ter zainteresiranimi stranmi, ki so udeleženi pri izvajanju evropske vesoljske politike, s tem pa je poudarila, kako ključno pomembno je vzpostaviti učinkovito in ustrezno upravljanje za izvajanje vesoljskega programa Unije.

V zvezi z novo pobudo GOVSATCOM je bilo pomanjkanje varnih satelitskih komunikacijskih zmogljivosti v Evropi priznано v sklepih Evropskega sveta iz decembra 2013 in različnih kasnejših sklepih Sveta, v Beli knjigi Komisije o prihodnosti Evrope, v Rimski izjavi voditeljev 27 držav članic in v več resolucijah Evropskega parlamenta.

Pristop, ki ga je Komisija zagovarjala v svojem sporočilu o vesoljski strategiji za Evropo, sta potrdila tako Svet v svojih sklepih z dne 30. maja 2017⁵ kot Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 12. septembra 2017⁶. Svet je v svojih sklepih z dne 30. maja 2017 Komisijo in države članice zlasti spodbujal, naj se po potrebi še naprej opirajo na tehnične izkušnje Evropske vesoljske agencije in evropskih nacionalnih vesoljskih agencij, ter Komisijo pozval, naj po potrebi preuči in oceni morebitni razvoj odgovornosti Agencije za evropski GNSS, ter se navedel, da se zaveda, da je treba po potrebi doseči večjo sinergijo med civilno in vojaško uporabo vesoljskih sredstev.

Predlog uredbe je del ukrepov na podlagi vesoljske strategije za Evropo. V povsem celovitem vesoljskem programu bodo združene vse dejavnosti Unije na tem strateško zelo pomembnem področju. S tem bodo zagotovljeni skladen okvir za prihodnje naložbe ter večja prepoznavnost in prožnost. Z izboljšanjem učinkovitosti bo pomagal pri uvedbi novih storitev, povezanih z vesoljem, ki bodo koristile vsem državljanom EU.

Cilj vesoljskega programa je:

- brez prekinitev in, kadar je le mogoče, na svetovni ravni zagotavljati visokokakovostne in najsodobnejše ter po potrebi varne vesoljske podatke, informacije in storitve, ki izpolnjujejo sedanje in prihodnje potrebe ter lahko uresničijo politične prednostne naloge Unije, tudi v zvezi s podnebnimi spremembami, varnostjo in obrambo, ali prispevati k zagotavljanju takih podatkov, informacij in storitev;
- čim bolj povečati socialno-ekonomske koristi, vključno s spodbujanem kar najširše uporabe podatkov, informacij in storitev, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa;
- povečati varnost Unije in njenih držav članic, njeno svobodo delovanja in njeno strateško neodvisnost, zlasti kar zadeva tehnologije in odločanje na podlagi dokazov;
- spodbujati vlogo Unije na mednarodnem prizorišču kot vodilnega akterja v vesoljskem sektorju in krepiti njeno vlogo pri reševanju globalnih izzivov ter podpiranju globalnih pobud, tudi v zvezi s podnebnimi spremembami in trajnostnim razvojem.

Predlog uredbe vsebuje ustrezne ukrepe za doseganje teh ciljev.

⁵ Sklepi Sveta o vesoljski strategiji za Evropo, ki jih je Svet (za konkurenčnost) sprejel na svoji seji 30. maja 2017 (št. dok. 9817/17).

⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. septembra 2017 o vesoljski strategiji za Evropo (2016/2325(INI)).

Predlog uredbe znatno poenostavlja in racionalizira obstoječi pravni red Unije, saj v enotnem besedilu združuje in harmonizira skoraj vsa pravila, ki so jih doslej vsebovale ločene uredbe ali sklepi. To povečuje vrednost vesoljske politike Unije, kar je v skladu s pomembnejšo vlogo, ki jo namerava Unija imeti v prihodnosti kot globalni akter na področju vesolja.

Predlog daje Uniji dovolj velik vesoljski proračun za izvedbo različnih predvidenih dejavnosti, zlasti v zvezi z nadaljevanjem in izboljšanjem programov Galileo, EGNOS, Copernicus in SST ter uvedbo pobude GOVSATCOM.

V njem so določena pravila za upravljanje vesoljskega programa tako, da pojasnjuje odnose med različnimi udeleženiimi akterji in vloge teh akterjev, predvsem držav članic, Komisije in Agencije Evropske unije za vesolje, ter vzpostavlja integrirani sistem upravljanja za vse komponente tega programa. Krepi vlogo nekdanje Agencije za evropski GNSS tako, da razširja njene naloge v zvezi z varnostno akreditacijo z vključitvijo vseh komponent vesoljskega programa, s čimer se upravičuje sprememba imena te agencije, ki naj bi postala Agencija Evropske unije za vesoljski program.

V njem je tudi opredeljen in standardiziran varnostni okvir vesoljskega programa, zlasti v zvezi z načeli, ki jih je treba spoštovati, postopki, ki jih je treba upoštevati, in ukrepi, ki jih je treba sprejeti, kar je ključnega pomena glede na dvojno naravo teh ukrepov.

V tem predlogu je za datum začetka uporabe določen 1. januar 2021, pripravljen pa je za Unijo s 27 državami članicami, v skladu z uradnim obvestilom Združenega kraljestva, ki ga je Evropski svet prejel 29. marca 2017, o nameri Združenega kraljestva, da na podlagi člena 50 Pogodbe o Evropski uniji izstopi iz Evropske unije in Euratoma.

• **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Pravni red Unije v vesoljskem sektorju trenutno vključuje naslednje uredbe in sklepe:

- Uredbo (EU) št. 1285/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi in obratovanju evropskih satelitskih navigacijskih sistemov Galileo in EGNOS,
- Uredbo (EU) št. 377/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Copernicus,
- Sklep št. 541/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira podpore za nadzor in spremljanje v vesolju (SST),
- Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) št. 912/2010 o ustanovitvi Agencije za evropski GNSS,
- Sklep št. 1104/2011/EU Evropskega parlamenta in Sveta o pravilih za dostop do regulirane javne storitve, ki jo zagotavlja sistem Galileo,
- Sklep Sveta 2014/496/SZVP o vidikih namestitve, delovanja in uporabe sistema Galileo, ki vplivajo na varnost Evropske unije.

Ta uredba nadomešča prva štiri besedila in jih razveljavlja. Določa skupna pravila za vse komponente vesoljskega programa, vključno s programi Galileo, EGNOS, Copernicus in SST, ter nekatera pravila, ki so specifična za posamezno komponento. Kar zadeva Uredbo (EU) št. 912/2010, so potrebne takšne spremembe, da je zavoľjo jasnosti in poenostavitve bolje razveljaviti tudi to besedilo in pravila o novi agenciji, ki je naslednica Agencije za evropski GNSS, vključiti v predlagano uredbo o vzpostavitvi vesoljskega programa Unije.

Predlagana uredba nikakor ne spreminja Sklepa št. 1104/2011/EU, ki bo še naprej urejal eno samo storitev v okviru programa Galileo, in sicer javno regulirano storitev, ter nanjo ne vpliva. Navedeni sklep se bo tako še naprej uporabljal skupaj s predlagano uredbo in jo

dopolnjeval kot *lex specialis* glede te določene storitve. Poleg tega se bo še naprej uporabljal Sklep 2014/496/SZVP, ki temelji na členu 28 Pogodbe o Evropski uniji (PEU).

Postopki iz Sklepa 2014/496/SZVP se uporabljajo, kadar bi namestitve, delovanje ali uporaba komponent programov Galileo in EGNOS ogrozila varnost Unije ali ene od njenih držav članic, zlasti kot posledica mednarodnih razmer, ki zahtevajo ukrepanje Unije, ali v primeru grožnje delovanju samih komponent.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Vesoljski sektor prinaša veliko pozitivnih učinkov prelivanja na druge gospodarske sektorje. Kar najboljše izkoriščanje prednosti vesoljskega sektorja za dobrobit državljanov in blaginjo gospodarstva Unije, spodbujanje znanstvenega in tehničnega napredka ter konkurenčnosti in inovacijske zmogljivosti evropske industrije pa tudi prispevanje k ciljem pametne, trajnostne in vključujoče rasti so med glavnimi cilji vesoljske strategije Unije in so ustrezno vključeni v predlog uredbe.

Delovanje vesoljskih sistemov, kot so EGNOS, Galileo in Copernicus, neposredno dopolnjuje ukrepe v okviru številnih drugih politik Unije, zlasti politike glede raziskav in inovacij, varnostne politike in migracij, industrijske politike, skupne kmetijske politike, ribiške politike, vseevropskih omrežij, okoljske politike, energetske politike in razvojne pomoči.

Tudi SST in nova pobuda GOVSATCOM bosta prispevala k ciljem evropskega obrambnega akcijskega načrta in globalne strategije Evropske unije. Okrepila bosta operativno učinkovitost varnostnih akterjev in zaščitila pravico državljanov do varnosti, diplomatske ali konzularne zaščite in varstva osebnih podatkov. Navsezadnje bosta izboljšala učinkovitost pomembnih politik EU, kot so strategija za pomorsko varnost, okvir politike EU za kibernetško obrambo, politika za Arktiko, upravljanje meja in migracije, humanitarna pomoč, ribištvo, promet in upravljanje kritične infrastrukture.

Ukrepi vesoljskega programa bi se morali uporabiti za odpravljanje nedelovanja trga ali neoptimalnih naložbenih okoliščin na sorazmeren način, brez podvajanja z zasebnim financiranjem ali njegovega izrinjanja ter jasno dodano vrednostjo EU. To bo zagotovilo skladnost med ukrepi vesoljskega programa in pravili EU o državni pomoči, s čimer se bo preprečilo nepotrebno izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga za predlagano uredbo je člen 189(2) PDEU, ki določa, da Unija oblikuje evropsko vesoljsko politiko, ter Evropski parlament in Svet pooblašča, da po rednem zakonodajnem postopku sprejmeta vesoljski program, ki bo prispeval k doseganju ciljev navedene politike.

Medtem ko Uredba (EU) št. 1285/2013 o GNSS in Uredba (EU) št. 912/2010 o Agenciji za evropski GNSS, ki posebej obravnavata programa Galileo in EGNOS, temeljita na členu 172 PDEU (vseevropska omrežja), je ob upoštevanju sodne prakse Sodišča glede izbire pravne podlage ustrezno, da se predlagana uredba opre na člen 189(2) PDEU, pri čemer se upoštevata vsebina in cilji tamkajšnjih ukrepov.

- **Subsidiarnost**

Vesolje je najnaprednejši sektor, ki mobilizira znatna finančna sredstva in uporablja napredne tehnologije na različnih področjih. Zgoraj opisanih ciljev predlagane uredbe ne morejo doseči države članice, kar velja tudi za države članice, ki so vodilne na področju vesoljskega

sektorja. Dejstvo je, da so znanstveno in tehnično znanje in izkušnje v tem sektorju porazdeljene po več gospodarskih regijah Unije in Evropski vesoljski agenciji, ki je mednarodna organizacija s članstvom večine držav članic EU. Kar zadeva finance, sta vzpostavitev in delovanje sistemov, kot sta Galileo in Copernicus, ki zagotavljajo storitve v interesu vseh držav članic Unije, če ne vseh svetovnih regij, prevelika naloga za eno samo državo članico, ki bi delovala samostojno. Obseg in posledice predlagane uredbe so takšni, da jih je mogoče ustrezno doseči le z ukrepanjem na ravni Unije.

- **Sorazmernost**

Predlagana uredba določa ukrepe, ki ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje njenih ciljev. Komponente Galileo, EGNOS, Copernicus, SST in GOVSATCOM so v skladu s potrebami podjetij in državljanov Unije. Imajo znatne pozitivne učinke prelivanja na gospodarstvo Unije. Ti sistemi se razvijajo na način, da bi podpirali izvajanje zakonodaje EU in kar najbolj izpolnjevali politične prednostne naloge Unije, tudi na področjih podnebnih sprememb ter varnosti in obrambe. Podpiranje vesoljskega sektorja v Uniji, zlasti s podporo zagonskim podjetjem ali nosilnim raketam, pomaga zaščititi svobodo delovanja in strateško tehnološko avtonomnost Unije ter razširiti njen mednarodni doseg.

Poleg tega proračun, dodeljen vesoljskemu programu, ni nesorazmeren z zastavljenimi cilji. Zneski, potrebni za izvajanje vesoljskega programa, so bili določeni ob upoštevanju številnih analiz in ocen, ki so bile opravljene v okviru ocene učinka in so opisane v nadaljevanju.

- **Izbira instrumenta**

Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi vesoljskega programa ni le izrecno določena v členu 189(2) PDEU, temveč je tudi najprimernejši instrument za zagotavljanje trajnostni vesoljskega programa. Izbira tega pravnega instrumenta namreč zagotavlja enotnost in neposredno uporabo, ki sta potrebni za učinkovito izvajanje vesoljskega programa, hkrati pa mu daje potrebno prepoznavnost in mu zagotavlja finančna sredstva, ki so potrebna za njegovo izvajanje.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja ustreznosti obstoječe zakonodaje**

Komisija je na podlagi člena 34 Uredbe (EU) št. 1285/2013 o GNSS in člena 26 Uredbe (EU) št. 912/2010 o Agenciji za evropski GNSS Evropskemu parlamentu in Svetu v zvezi s programoma Galileo in EGNOS zagotovila vmesno poročilo o napredku programov Galileo in EGNOS ter delovanju Agencije za evropski GNSS. V tem okviru je bila v imenu Komisije opravljena vmesna ocenjevalna študija⁷.

Vmesno ocenjevalno poročilo se je osredotočilo na izvajanje vesoljskega programa v obdobju 2014–2016. Ugotovilo je, da sta Galileo in EGNOS pokazala zadovoljivo raven učinkovitosti in sta na dobri poti, da uresničita dolgoročne cilje za leto 2020 iz uredbe o GNSS. Vseeno so bile ugotovljene nekatere neučinkovitosti in področja za morebitne izboljšave upravljanja varnosti programa Galileo in splošnega upravljanja programov Galileo in EGNOS.

⁷ *Mid-term review of the Galileo and EGNOS programmes and the European GNSS Agency* (Vmesni pregled programov Galileo in EGNOS ter Agencije za evropski GNSS), študija PwC France, junij 2017, na voljo na spletišču EU Bookshop: <https://publications.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/56b722ee-b9f8-11e7-a7f8-01aa75ed71a1>.

Kar zadeva upravljanje, je obdobje 2014–2016 predstavljalo pomembno prehodno obdobje, saj so se ključni elementi okvira upravljanja in vodenja postopoma izvajali in konsolidirali. Njihov prihodnji razvoj bo pomemben vidik naslednje faze uporabe programa Galileo in bo moral biti skrbno obravnavan.

Pri upravljanju varnosti bi bilo treba v naslednji fazi posebno pozornost nameniti zaščiti neodvisnosti sveta za varnostno akreditacijo in osebja, ki zanj dela, od operativnih dejavnosti v zvezi s programoma Galileo in EGNOS.

Kar zadeva finančne zadeve, sta se ob koncu leta 2016 tako Galileo kot EGNOS izvajala v okviru proračuna, določenega z uredbo o GNSS (sredstva v višini 7,071 milijona EUR), zabeležena pa ni bila nobena prekoračitev odobrenih splošnih stroškov.

Kar zadeva skladnost z drugimi politikami EU, znotraj programov in z drugimi programi GNSS, sta programa Galileo in EGNOS pokazala visoko stopnjo skladnosti.

Agencija za evropski GNSS je z učinkovitim izvajanjem osnovnih in prenesenih nalog uspešno uresničila svoje cilje v zvezi z napredkom programov Galileo in EGNOS ter razvojem prodajnega trga. Vendar je prišlo do nekaterih težav glede njene zmogljivosti za zaposlovanje ustreznega osebja.

Komisija je na podlagi člena 32 Uredbe (EU) št. 377/2014 o programu Copernicus za program Copernicus Evropskemu parlamentu in Svetu zagotovila vmesno oceno o uresničevanju ciljev vseh nalog, financiranih v okviru programa Copernicus, in sicer z vidika njihovih rezultatov, učinkov in dodane vrednosti na evropski ravni, ter o učinkovitosti porabe sredstev. V imenu Komisije je bila opravljena vmesna ocenjevalna študija.

Vmesna ocena je zajemala obdobje 2014–2016. V njej je bilo ugotovljeno, da je Copernicus „na dobri poti, saj je že izpolnil nekaj pomembnih pričakovanj, da bo podpiral avtonomnost Evrope pri zagotavljanju kakovostnih in uporabnih podatkov ter njihovo uporabo s strani velikega števila uporabnikov tako v institucionalne kot komercialne namene“.

Poudarjeni so bili tudi drugi vidiki programa Copernicus, kot so politika odprtih podatkov, ukrepi za povečanje stopnje uporabe v zasebnem sektorju, konkretne gospodarske koristi, dobra raven notranje skladnosti in skladnosti z drugimi ukrepi EU, odlično izvrševanje proračuna v okviru proračuna, določenega z uredbo, ter dobro sodelovanje znotraj Komisije in z državami članicami.

Kar zadeva specifične pridobljene izkušnje, sta največji uspeh programa doslej in njegov obseg podatkov pripeljala do dveh glavnih ugotovitev:

- i) potreba po izboljšanju razširjanja podatkov in dostopa do njih: zaradi zelo velikega števila registracij uporabnikov je treba izboljšati komunikacijske vidike, razširjanje in prenos podatkov ter dostop do njih;
- ii) potreba po okrepitvi vključevanja vesoljskih podatkov v druga področja politike in gospodarske sektorje z večjim poudarkom na povečanju stopnje uporabe med uporabniki: program Copernicus dosega ciljne skupine uporabnikov iz tradicionalnega vesoljskega sektorja, vendar so potrebna dodatna prizadevanja, da bi dosegel druge potencialne uporabnike zunaj vesoljskega sektorja.

Komisija je 3. maja 2018 glede SST sprejela poročilo o izvajanju okvira podpore za SST (2014–2017) (COM(2018) 256). Poročilo ugotavlja, da je SST EU prinesel rezultate za vse ukrepe in tri storitve ter ustvaril dodano vrednost, vendar ga je treba razvijati, da se izboljša njegova učinkovitost. V odgovor na priporočila iz poročila so bila v priloženi oceni učinka navedena štiri vprašanja, ki jih je treba obravnavati, da se pospeši izvajanje v naslednjih letih:

- i) izboljšanje avtonomnosti storitev SST EU z nadgradnjo senzorjev SST, razvojem novih senzorjev in vzpostavitvijo evropskega kataloga SST vesoljskih predmetov;
- ii) spodbujanje evropske razsežnosti SST EU z odpravo nepotrebnih podvajanj med nacionalnimi operativnimi središči SST in z zahtevami za specializacijo na osnovi največje smotrnosti;
- iii) sprememba strukture odločanja z uporabo kvalificirane večino in vzpostavitvijo skupne usklajevalne skupine, da se zagotovi nadzor nad tehničnim delom;
- iv) pregled mehanizmov financiranja z vzpostavitvijo programa z eno proračunsko vrstico in dolgoročno perspektivo.

• **Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi**

Ta pobuda temelji tudi na obsežnih javnih posvetovanjih in delavnicah, pri čemer je treba pridobiti mnenja vseh ustreznih zainteresiranih strani (industrije, držav članic, raziskovalcev itd.), natančneje:

- v letu 2016: Komisija je pred sprejetjem vesoljske strategije za Evropo izvedla obsežno javno posvetovanje o vseh vesoljskih vidikih, vključno s programi, ki jih predlaga v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira;
- v letih 2015–2016: izvedeni sta bili dve ciljno usmerjeni posvetovanji o vidikih vesoljskih raziskav, vključno s stališči držav članic, večjih trgovinskih združenj v industriji in raziskovalnih organizacij;
- v letih 2015–2017: na ravni strokovnjakov so bile organizirane številne tematske delavnice in srečanja ter pripravljena številna poročila, da bi se posvetovali z zainteresiranimi stranmi o: (i) razvoju programa Copernicus in sistema Galileo; (ii) posebnih potrebah industrije; (iii) posebnih potrebah na področju vladnih satelitskih komunikacij; (iv) posebnih potrebah na področju spremljanja razmer v vesolju, vključno s SST, vesoljskim vremenom in blizuzemeljskimi predmeti.
- V letih 2016–2017 so bila kot del ocene učinka za prihodnji program GOVSATCOM izvedena ciljno usmerjena posvetovanja z vsemi zadevnimi zainteresiranimi stranmi – državami članicami v vlogi ponudnikov in uporabnikov GOVSATCOM, institucijami in agencijami EU ter industrijo, vključno s proizvajalci in operaterji satelitov in MSP – prek dvostranskih stikov in plenarnih zasedanj. Večina držav članic in industrija nedvomno podpirajo program in njegove cilje. V predlog so bila vključena priporočila zainteresiranih strani, zlasti glede močne varnosti, združevanja povpraševanja, zanašanja na nacionalne in komercialne ponudnike, civilno-vojaških sinergij in modularnega pristopa, usmerjenega v storitve.

Kar zadeva obsežno javno posvetovanje, ki ga je Komisija izvedla pred sprejetjem vesoljske strategije za Evropo leta 2016, so ključna sporočila naslednja:

Pri sistemu Galileo in storitvi EGNOS so zainteresirane strani v splošnem dovolj zadovoljne z izvajanjem intervencijske logike EU in dosežki programov v obdobju ocenjevanja.

Njuno učinkovitost zlasti potrjujejo dosežki vesoljskega segmenta sistema Galileo, konsolidacija stabilnega in visoko učinkovitega izvajanja storitve EGNOS, potrditev storitve LPV-200 ter zagotavljanje storitev APV-I nad 98,98 % kopnega v državah članicah EU ter na Norveškem in v Švici. Kljub temu zainteresirane strani menijo, da bi se učinkovitost upravljanja lahko povečala z zmanjšanjem njegove kompleksnosti, ki pogosto povzroča

podvajanje prizadevanj in zamude. Poleg tega zainteresirane strani menijo, da bi bilo treba v prihodnosti upravljanje s preходом sistema Galileo v fazo uporabe prilagoditi.

Pri programu Copernicus se politika odprtega dostopa do podatkov obravnava kot velika prednost. Uporabniki cenijo storitve programa Copernicus v zvezi z ustreznostjo ter pravočasnostjo dostave in razpoložljivostjo proizvodov. Usklajevanje komponente *in situ* se je z večjim številom uporabnikov in pripravo širšega kataloga sklopov podatkov izkazalo za uspešno. Vendar se je treba še bolj usmeriti v razvoj komponente *in situ* programa Copernicus ter uporabo ustreznih sklopov podatkov *in situ*, pri čemer bi se dosegla dodana vrednost z vključevanjem različnih virov podatkov, pridobljenih z opazovanjem Zemlje. Upravljanje programa Copernicus se šteje za učinkovito. Vendar je treba izboljšati dostop do podatkov *in situ*. Vrzeli v razpoložljivosti podatkov *in situ* ovirajo doseganje celotnega potenciala storitev programa Copernicus.

Cilji programa Copernicus so sicer ustrezni, vendar so zainteresirane strani navedle, da bi bilo treba obravnavati dodatne cilje (npr. antropogene emisije CO₂, zagotavljanje skladnosti okoljske in podnebne zakonodaje⁸, polarna območja, ohranjanje kulturne dediščine itd.). Navedli so tudi, da bi se lahko izboljšala dostop do podatkov Sentinelov in vključevanje različnih virov podatkov.

Glede razsežnosti EU pri vesoljskem programu so se zainteresirane strani nedvomno strinjale, da je treba zagotoviti kontinuiteto ukrepov EU, strinjale pa so se tudi, da bi imelo prenehanje ali umik obstoječega posredovanja EU tako hude posledice za Galileo, EGNOS in Copernicus, da bi bil ogrožen celoten program.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Izvedena so bila posebna poročila.

- Kot je navedeno zgoraj, so zunanji izvajalci 23. junija 2017 opravili in predložili vmesno ocenjevalno študijo. To je bila podlaga za poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o stanju sistema Galileo in storitve EGNOS ter o ustanovitvi GSA, da bi izpolnili zahtevo iz člena 34 Uredbe (EU) št. 1285/2013 o GNSS in člena 26 Uredbe (EU) št. 912/2010 o Agenciji za evropski GNSS.
- V prvem četrtletju leta 2018 je bila opravljena študija o učinkih financiranja sistema Galileo in storitve EGNOS.
- V zgornjem besedilu je navedeno tudi, da so zunanji izvajalci 23. junija 2017 opravili in predložili vmesno ocenjevalno študijo programa Copernicus. To je bila podlaga za poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o stanju programa Copernicus, da bi izpolnili zahtevo iz člena 32 Uredbe (EU) št. 377/2014 o programu Copernicus.
- Zunanji izvajalci so januarja 2018 opravili in dokončali študijo o socialno-ekonomskih koristih programa Copernicus.

⁸ [Akcijski načrt Komisije o okoljski skladnosti in upravljanju: Sporočilo „Ukrepi EU za izboljšanje okoljske skladnosti in upravljanja“, COM/2018/10, Delovni dokument služb Komisije SWD\(2018\) 10 s podrobnim opisom posameznih ukrepov, Sklep C\(2018\) 10 o ustanovitvi foruma za okoljsko skladnost in upravljanje.](#)

- Zunanji izvajalci so maja 2018 opravili in predložili študijo o učinkih, stroških in koristih razvoja SST⁹.
- Pri GOVSATCOM se je Komisija oprla na skupino strokovnjakov iz držav članic, Evropske vesoljske agencije in Evropske obrambne agencije. Skupina je izdelala dokument „GOVSATCOM High Level Civil-Military User Needs“ (potrebe civilno-vojaškega uporabnika po GOVSATCOM na visoki ravni), spremljala postopek ocene učinka, vključno s študijo o oceni učinka GOVSATCOM, ki jo je opravilo podjetje PwC in je bila objavljena februarja 2018, ter Komisiji zagotovila strokovno znanje o zadevah s področja satelitskih komunikacij. Nadaljnje strokovno znanje so zagotovile nacionalne uprave in industrija med posvetovanjem z zainteresiranimi stranmi.
- Opravljene so bile tudi dodatne študije o specifičnih vprašanjih (npr. dostop do vesolja).

Vse študije so javno dostopne v knjigarni EU Bookshop.

• **Ocena učinka**

Komisija je v skladu s svojo politiko boljšega pravnega urejanja izvedla oceno učinka v zvezi z vzpostavitvijo vesoljskega programa Unije.

Ocena učinka je temeljila na treh specifičnih ciljih:

- skrbeti za nadaljnji obstoj sedanje vesoljske infrastrukture in storitev ter razvoj novih ali izboljšanih;
- spodbujati inovativnost evropskega vesoljskega sektorja ter
- ohranjati zmožnost EU, da si zagotovi avtonomen dostop do vesolja na podlagi neodvisne industrije EU, dostop do vesoljskih podatkov in storitev EU ter njihovo varno uporabo.

V zvezi s financiranjem vesoljskega programa sta bili ocenjeni **dve možnosti**.

Osnovni scenarij je bil zmanjšanje (– 15 %) sedanjega proračuna ob upoštevanju izstopa Združenega kraljestva iz EU. Predlagani scenarij je vključeval trajno raven financiranja, ki bi se v primerjavi s sedanjim proračunom zvišala za 50 %.

Osnovni scenarij se je štel za nezadostnega za uresničitev ambicioznih ciljev vesoljske politike Unije, kot je bilo poudarjeno v vesoljski strategiji za Evropo. Kar zadeva Galileo, bi zmanjšanje sedanjega proračuna privedlo do postopnega poslabšanja njegove infrastrukture in storitev ter do dokončne zaustavitve njegovih dejavnosti v naslednjih desetletjih. Kar zadeva EGNOS, bi ta ostal operativen, vendar ne bi mogel nadgraditi sistema Galileo, kot je določeno v uredbi o GNSS. Podobne posledice bi bilo mogoče pričakovati za program Copernicus, saj bi celotna njegova infrastruktura le stežka delovala, izboljšave pa bilo sploh vprašljive, če bi se preprečila popolna zamenjava obstoječih satelitov ob koncu njihove življenjske dobe v orbiti.

Predlagani scenarij bi zagotovil kontinuiteto operacij in storitev, konstelacijo 30 satelitov sistema Galileo in tehnološki razvoj, kar bi prispevalo k uvedbi druge generacije, poleg tega pa bi se podprl razcvet trgov aplikacij. Trajno višja raven financiranja programa Copernicus

⁹ Študija o učinkih sprememb financiranja na programe evropskega GNSS (*Study on the impacts of changes in funding to the EGNSS programmes*), študija podjetja PwC France, junij 2018. Še ni objavljeno v knjigarni EU Bookshop.

bi Uniji omogočila, da ohrani svojo avtonomijo in vodilno vlogo na področju spremljanja okolja, ravnanja v izrednih razmerah ter podpore varnosti meja in pomorski varnosti, ter da v sektorju nižje v prodajni verigi vzpostavi raven zaupanja za uporabo in vključevanje podatkov in informacij programa Copernicus, ki temeljijo na obstoječi infrastrukturi in storitvah programa Copernicus.

Pričakuje se, da bo kontinuiteta Galileo, EGNOS, Copernicus in SST z zagotavljanjem ustreznih proračunskih sredstev prinesla znatne socialno-ekonomske in okoljske koristi, vključno z ustvarjanjem novih delovnih mest. Končni uporabniki bodo imeli neposredne koristi od številnih novih aplikacij, ki bodo izboljšale način potovanja, dela in komuniciranja. Pričakuje se, da bodo imeli državljani koristi od posodobljenih in okolju prijaznih prevoznih storitev, kar bo privedlo do učinkovitejšega in manj onesnažujočega upravljanja prometa. Učinkovitejše storitve za ravnanje v izrednih razmerah bodo zagotovile boljše in hitreje odzivanje v izrednih razmerah, uporaba naprednih aplikacij GNSS v kmetijstvu skupaj s podatki, pridobljenimi z opazovanjem Zemlje, pa bo zagotovila bolj trajnostno razpoložljivost hrane.

Za GOVSATCOM je bila izvedena celovita samostojna ocena učinka. Odbor za regulativni nadzor je 29. septembra 2017 podal pozitivno mnenje. V tej oceni so bili analizirani osnovni scenarij in štiri možnosti politike, ki so jim skupni niz temeljnih elementov, vključno s skupnimi varnostnimi zahtevami, sinergije z združevanjem povpraševanja na nacionalni ravni in na ravni EU, usklajevanje ponudbe, civilno-vojaška skladnost, ekonomija obsega in povečanje učinkovitosti, krepitev avtonomnosti Unije ter industrijska konkurenčnost. Te štiri možnosti se razlikujejo na strani ponudbe z uporabo nacionalnih ali komercialnih satelitskih komunikacijskih zmogljivosti in storitev ali njihove kombinacije. Razlikujejo se tudi glede na morebitno prihodnjo pridobivanje vesoljske infrastrukture bodisi prek javno-zasebnega partnerstva bodisi s sredstvi v popolni lasti EU.

Prednostna možnost optimizira prednosti različnih možnosti, spoštuje subsidiarnost in upošteva priporočila zainteresiranih strani. Z združevanjem civilnih in vojaških uporabnikov na nacionalni ravni in na ravni EU, financiranjem storitev s proračunom vesoljskega programa ter uporabo tako nacionalnih kot tudi varnostno akreditiranih poslovnih sredstev se bo omogočil hiter začetek delovanja ter povečala prožnost in področje uporabe GOVSATCOM. Stroškovno učinkovita javno-zasebna partnerstva se štejejo za najboljša za razvoj prihodnje vesoljske infrastrukture, če se bo zahtevala. Vozlišče v lasti EU in usklajene varnostne zahteve so pri tem nepogrešljive.

Za vesoljski program je bil 11. aprila 2018 Odboru za regulativni nadzor predložen osnutek ocene učinka (razen za GOVSATCOM, ki je bil zajet v drugi oceni učinka). Odbor za regulativni nadzor je 13. aprila 2018 podal negativno mnenje. Nato je bil osnutek poročila precej spremenjen, da bi se upoštevala priporočila za izboljšave, zlasti:

- jasnejši opis izzivov, s katerimi se srečuje vesoljski program, vključno z boljšim opisom izvora izzivov (politični izzivi, svetovni izzivi, izzivi na podlagi izkušenj, pridobljenih iz obstoječih programov);
- jasnejše povezave med temi izzivi in specifičnimi cilji vesoljskega programa;
- jasnejši opis prednostnih nalog vesoljskega programa in kako so povezane z izzivi in cilji;
- pojasnila v zvezi s spremembami glede upravljanja vesoljskega programa;
- dodatne informacije o proračunskih sredstvih, dodeljenih glavnim dejavnostim.

25. aprila 2018 je bil Odboru za regulativni nadzor poslan drugi osnutek. Odbor je 3. maja 2018 izdal pozitivno mnenje s priporočilom za nadaljnje izboljšanje poročila pri dveh ključnih vidikih. Nato je bil v skladu z navodili, da se navedene pripombe upoštevajo pred začetkom

posvetovanja med službami, osnutek poročila spremenjen zlasti v zvezi z naslednjimi točkami:

- izboljššan opis delitve odgovornosti med Agencijo Evropske unije za vesoljski program in Komisijo;
- dodatna pojasnila o proračunskih sredstvih, dodeljenih za kontinuiteto in nove dejavnosti;
- boljše razlikovanje med splošnimi in specifičnimi cilji.

Odbor za regulativni nadzor je 3. maja 2018 podal pozitivno mnenje o osnutku ocene učinka.

- **Ustreznost in poenostavitev ureditve**

Kot je pojasnjeno zgoraj, je cilj predlagane uredbe znatno poenostaviti veljavno zakonodajo, saj združuje ključne komponente vesoljskega programa Unije v enem besedilu ter nadomešča tri uredbe Evropskega parlamenta in Sveta in en sklep Evropskega parlamenta in Sveta, ki trenutno urejajo navedene komponente.

- **Temeljne pravice**

Predlagana uredba vsebuje običajne določbe o varstvu osebnih podatkov in zasebnosti. Zlasti določa, da morajo biti vsi osebni podatki, ki se obravnavajo v okviru nalog in dejavnosti iz te uredbe, tudi Agencije Evropske unije za vesoljski program, obdelani v skladu z veljavnim pravom o varstvu osebnih podatkov.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Prispevek Unije za vesoljski program od leta 2021 dalje znaša 16 milijard EUR v tekočih cenah.

Večina proračuna se bo na podlagi sporazumov o prispevkih s pooblaščenimi subjekti izvajala s posrednim upravljanjem.

Ocenjeni stroški vesoljskega programa so rezultat obsežnih analiz, podprtih z izkušnjami, ki jih je Komisija pridobila pri upravljanju obstoječih ukrepov (Galileo, EGNOS, Copernicus in SST), ter pripravljalnimi študijami in posvetovanji z zainteresiranimi stranmi za GOVSATCOM. To strokovno znanje, ki ga je pridobila Komisija, je ključni dejavnik pri zagotavljanju kontinuitete ukrepov. Ocenjene zahteve po človeških virih, kot so navedene v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, ki je priložena tej uredbi, odražajo to potrebo po kontinuiteti strokovnega znanja.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Predlagana uredba določa, da Komisija izvaja vesoljski program v okviru delovnih programov iz [člena 108] finančne uredbe, pri čemer upošteva spreminjajoče se potrebe uporabnikov in tehnološki razvoj.

Izvajanje predlagane uredbe je treba spremljati na več načinov.

Prvič, Komisija mora letno poročati Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju vesoljskega programa. Poročilo mora vsebovati informacije glede obvladovanja tveganja, skupnih stroškov, letnih operativnih stroškov, rezultatov razpisnih postopkov, prihodkov, časovnega razporeda in učinkovitosti.

Drugič, opredeliti je treba kazalnike uspešnosti za spremljanje izvajanja vesoljskega programa in doseganja ciljev te uredbe, pri čemer morajo upravičenci do sredstev Unije zagotoviti ustrezne informacije. Zbirati je treba tudi podatke o izkoriščanju in uporabi rezultatov

raziskav in inovacij, vključno s spremljanjem finančnih sredstev, dodeljenih za uporabo rezultatov raziskav in inovacij, zlasti iz programa Obzorje Evropa.

Tretjič, vesoljski program se mora oceniti najmanj enkrat na štiri leta. Ta ocenjevanja je treba opraviti pravočasno, da se lahko sprejmejo ustrezne odločitve.

Ocenjevanja se bodo opravila v skladu z odstavkoma 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016¹⁰, s katerim so vse tri institucije potrdile, da bi morala biti ocenjevanja veljavne zakonodaje in politike podlaga za ocene učinka glede možnosti za nadaljnje ukrepanje. Z ocenjevanji se bodo na podlagi kazalnikov/ciljev vesoljskega programa in podrobne analize, v kolikšni meri se vesoljski program lahko šteje za ustreznega, uspešnega in učinkovitega ter ali zagotavlja dovolj veliko dodano vrednost EU in ali je usklajen z drugimi politikami EU, ocenili učinki programa na terenu. Vsebovala bodo izkušnje, pridobljene za opredeljevanje vrzeli/težav ali morebitnega potenciala za izboljšanje ukrepov ali njihovih rezultatov ter za pomoč pri njihovem čim boljšem izkoriščanju/čim večjem učinku.

Komisija mora zaključke ocenjevanj skupaj s svojimi pripombami predložiti Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Predlagana uredba vsebuje 12 naslovov.

Naslov I vsebuje splošne določbe, ki med drugim določajo predmet urejanja te uredbe, komponente vesoljskega programa, cilje navedenega programa in načelo lastništva Unije za sredstva, ustvarjena ali razvita v njegovem okviru.

Naslov II določa proračunske prispevke in mehanizme vesoljskega programa.

Naslov III določa finančne določbe, ki se uporabljajo za vesoljski program. Pri javnih naročilih je treba glede na kompleksnost in specifičnost pogodb, ki bodo sklenjene v vesoljskem sektorju, določiti ukrepe v zvezi z izvajanjem finančne uredbe. Finančne določbe morajo omogočati tudi izpolnjevanje različnih potreb posameznih komponent vesoljskega programa ter uporabo različnih oblik sodelovanja in partnerstva med zainteresiranimi stranmi.

Naslov IV se nanaša na upravljanje vesoljskega programa. Podrobno opisuje vlogo štirih glavnih akterjev v tem vesoljskem programu, in sicer Komisije, Agencije Evropske unije za vesoljski program, Evropske vesoljske agencije in držav članic, ter odnose med temi različnimi akterji.

Naslov V obravnava varnost, ki je zlasti pomembna glede na strateško naravo več komponent vesoljskega programa ter povezave med vesoljem in varnostjo. Z uvedbo učinkovitih ureditev upravljanja, ki večinoma temeljijo na izkušnjah držav članic in izkušnjah, ki jih je Komisija pridobila v zadnjih letih, je treba doseči in ohraniti visoko raven varnosti. Poleg tega mora vesoljski program, tako kot vsak program s strateško razsežnostjo, v skladu z ustreznimi standardi v zvezi s tem opraviti neodvisno varnostno akreditacijo.

Naslov VI se nanaša na Galileo in EGNOS. Te določbe v veliki meri temeljijo na ustreznih določbah Uredbe (EU) št. 1285/2013 o GNSS, vendar so bile po potrebi posodobljene in prilagojene, med drugim ob upoštevanju, da ta dva sistema zdaj delujeta in sta postala komponenti splošnega vesoljskega programa Unije.

¹⁰ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016, UL L 123, 12.5.2016, str. 1–14.

Naslov VII se nanaša na Copernicus. Ta naslov vsebuje nekatere določbe, ki so zelo podobne tistim iz sedanje Uredbe (EU) št. 377/2014 o programu Copernicus, vendar vseeno odražajo nekatere pomembne spremembe sistema, predvsem na področju obdelave in upravljanja podatkov ter oblikovanja splošnega pravnega okvira.

Naslov VIII določa podrobnosti o drugih komponentah vesoljskega programa Unije, zlasti SST in GOVSATCOM. Določbe o SST temeljijo na tistih, ki so že določene v Sklepu št. 541/2014/EU o SST, oddelek o GOVSATCOM pa je popolnoma nov.

Naslov IX spreminja ime Agencije za evropski GNSS v Agencijo Evropske unije za vesoljski program in spreminja nekatere operative predpise Agencije, ki so trenutno določeni v Uredbi (EU) št. 912/2010. Te spremembe odražajo zlasti novo vlogo, dodeljeno agenciji, katere naloge so razširjene, da lahko vključujejo vse komponente vesoljskega programa Unije.

Naslovi X, XI in XII določajo druge določbe, določbe o prenosu pooblastil in izvedbenih ukrepih oziroma končne določbe.

- **Vključevanje podnebnih ukrepov**

Komisija je v predlogu večletnega finančnega okvira 2021–2027 določila ambicioznejši cilj za vključevanje podnebnih ukrepov v vse programe EU s skupnim ciljem, da bi 25 % odhodkov EU prispevalo k podnebnim ciljem. Prispevek tega vesoljskega programa k doseganju tega skupnega cilja se bo sledil s sistemom podnebnih kazalnikov EU na ustrezni ravni razčlenitve, vključno z uporabo natančnejših metodologij, kadar so te na voljo. Komisija bo še nadalje letno predlagala informacije glede odobritev za prevzem obveznosti v okviru letnega predloga proračuna.

Da bi se v celoti izkoristil potencial vesoljskega programa pri prispevanju k podnebnim ciljem, si bo Komisija prizadevala opredeliti relevantne ukrepe na vseh stopnjah priprave, izvajanja, pregleda in ocenjevanja programa.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, 1285/2013 in 377/2014 ter Sklepa št. 541/2014/EU

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 189(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Vesoljska tehnologija, podatki in storitve so postali nepogrešljivi v vsakdanjem življenju Evropejcev in imajo bistveno vlogo pri ohranjanju številnih strateških interesov. Vesoljska industrija Unije je že med najbolj konkurenčnimi na svetu. Vendar z vstopom novih akterjev in razvojem novih tehnologij prihaja do revolucionarnih sprememb tradicionalnih industrijskih modelov. Zato je bistveno, da Unija ostane vodilni mednarodni akter z obsežno svobodo delovanja na področju vesolja, da spodbuja znanstveni in tehnični napredek ter podpira konkurenčnost in inovacijsko zmogljivost vesoljske industrije v Uniji, zlasti malih in srednjih ter zagonskih in inovativnih podjetij.
- (2) Razvoj vesoljskega sektorja je bil vselej povezan z varnostjo. V številnih primerih so oprema, sestavni deli in instrumenti, ki se uporabljajo v vesoljskem sektorju, blago z dvojno rabo. Zato bi bilo treba izkoristiti možnosti, ki jih vesolje ponuja za varnost Unije in njenih držav članic.
- (3) Unija že od konca 1990-ih razvija svoje vesoljske pobude in programe, in sicer skupno evropsko geostacionarno navigacijsko storitev (EGNOS), sistem Galileo in program Copernicus, ki se prilagajajo potrebam državljanov Unije in zahtevam javnih politik. Ne le, da bi bilo treba zagotoviti kontinuiteto teh pobud, ampak jih je treba še izboljšati, tako da bi ohranile korak z razvojem novih tehnologij ter spremembami na področju digitalnih ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij, izpolnile nove potrebe uporabnikov in pomagale uresničevati cilje na prednostnih področjih politike, kot so podnebne spremembe, vključno s spremljanjem sprememb na Arktiki, varnost in obramba.
- (4) Unija si mora zagotoviti svobodo delovanja in samostojnost pri dostopu do vesolja in ga biti sposobna varno uporabljati. Zato je bistveno, da ohranja avtonomen, zanesljiv in stroškovno učinkovit dostop do vesolja, zlasti z vidika ključne infrastrukture in tehnologije, javne varnosti ter varnosti Unije in njenih držav članic. Komisija bi zato morala imeti možnost, da v skladu z določbami člena 189(2) Pogodbe združi izstrelitvene storitve na evropski ravni, in sicer tako za lastne potrebe kot tudi za potrebe drugih subjektov, vključno z državami članicami. Bistveno je tudi, da ima Unija še naprej sodobne, učinkovite in prilagodljive izstrelitvene infrastrukturne

zmogljivosti. Poleg ukrepov, ki so jih sprejele države članice in Evropska vesoljska agencija, bi morala Komisija razmisliti o načinih zagotavljanja podpore za take zmogljivosti. Zlasti kadar je treba zemeljsko infrastrukturo za dostop do vesolja, ki je potrebna za izvajanje izstrelitev v skladu s potrebami vesoljskega programa, vzdrževati ali posodobiti in kadar je ugotovljena jasna dodana vrednost za EU, bi bilo treba omogočiti, da se take prilagoditve v okviru programa delno financirajo v skladu s finančno uredbo, da se doseže večja stroškovna učinkovitost vesoljskega programa.

- (5) Za krepitev konkurenčnosti vesoljske industrije Unije in pridobitev zmogljivosti za oblikovanje, gradnjo in delovanje lastnih sistemov bi Unija morala podpirati izgradnjo, rast in razvoj celotne vesoljske industrije. Na evropski, regionalni in nacionalni ravni bi bilo treba podpirati tudi oblikovanje do podjetništva in inovacij prijaznega modela, in sicer z vzpostavitvijo vozlišč vesoljskih dejavnosti, ki bodo združevala vesoljski, digitalni in uporabniški sektor. Unija bi morala spodbujati širitev vesoljskih družb s sedežem v Uniji, da bi jim pomagala uspeti, vključno s podpiranjem njihovega dostopa do financiranja tveganih naložb ob upoštevanju tega, da v Uniji ni dovolj možnosti za ustrezen dostop do zasebnega kapitala za zagonska podjetja, in z vzpostavljanjem inovacijskih partnerstev (pristop prve pogodbe).
- (6) Vesoljski program Unije (v nadaljnjem besedilu: vesoljski program) ima zaradi svoje pokritosti in potenciala za reševanje globalnih izzivov močno mednarodno razsežnost. Komisiji bi bilo zato treba omogočiti, da v imenu Unije vodi in usklajuje dejavnosti na mednarodni ravni, zlasti za zagovarjanje interesov Unije in njenih držav članic v mednarodnih forumih, med drugim na področju frekvenc, za spodbujanje tehnologije in industrije Unije ter sodelovanja na področju usposabljanja, ob upoštevanju potrebe po zagotovitvi vzajemnosti pravic in obveznosti strank. Zlasti je pomembno, da Komisija zastopa Unijo v organih programa Cospas-Sarsat ali v ustreznih sektorskih organih ZN, vključno z Organizacijo ZN za prehrano in kmetijstvo in Svetovno meteorološko organizacijo.
- (7) Komisija bi morala skupaj z državami članicami in visokim predstavnikom spodbujati odgovorno ravnanje v vesolju ter preučiti možnost pristopa k ustreznim konvencijam ZN.
- (8) Vesoljski program ima podobne cilje kot drugi programi Unije, zlasti Obzorje Evropa, sklad InvestEU, evropski obrambni sklad ter skladi iz Uredbe (EU) [uredba o skupnih določbah]. Zato bi bilo treba predvideti kumulativno financiranje iz teh programov, pod pogojem, da zajemajo iste stroškovne postavke, zlasti prek ureditev za dodatno financiranje iz programov Unije, kadar načini upravljanja, in sicer zaporedno, izmenično ali s kombinacijo skladov, vključno s skupnim financiranjem ukrepov, omogočajo inovacijska partnerstva in mehanizme mešanega financiranja. Komisija bi zato med izvajanjem vesoljskega programa morala spodbujati sinergije z drugimi povezanimi programi Unije, kar bi, kjer je to mogoče, omogočilo dostop do financiranja tveganih naložb, inovacijska partnerstva, kumulativno financiranje in mehanizme mešanega financiranja.
- (9) Cilji politike iz vesoljskega programa bodo obravnavani tudi kot upravičena področja za financiranje in naložbene operacije prek finančnih instrumentov in proračunskega jamstva sklada InvestEU, zlasti v okviru političnih področij trajnostna infrastruktura in raziskave, inovacije ter digitalizacija. Finančna podpora bi se morala uporabiti za odpravljanje nedelovanja trga ali neoptimalnih naložbenih okoliščin na sorazmeren način in ukrepi se ne bi smeli podvajati ali izrinjati zasebnega financiranja ali izkrivljati konkurence na notranjem trgu. Ukrepi bi morali imeti jasno evropsko dodano vrednost.
- (10) Skladnost in sinergije med programom Obzorje Evropa in vesoljskim programom bodo spodbujale konkurenčnost in inovativnost evropskega vesoljskega sektorja, okrepile avtonomnost Evrope pri dostopu do vesolja in izkoriščanju vesolja v zaščitenem in varnem

okolju ter okrepile vodilno vlogo Evrope na svetovni ravni. Prebojne rešitve v okviru programa Obzorje Evropa bodo podprte s podatki in storitvami, ki jih vesoljski program daje na voljo raziskovalni in inovacijski skupnosti.

- (11) Pomembno je, da se vsa opredmetena in neopredmetena sredstva Unije ustvarijo ali razvijejo prek javnih naročil, ki jih Unija financira v okviru svojega vesoljskega programa. Da bi se v celoti spoštovale vse temeljne pravice, izhajajoče iz lastništva, bi bilo treba z vsemi lastniki skleniti potrebne dogovore. Tako lastništvo Unije ne bi smelo posegati v možnost, da Unija v skladu s to uredbo in v primerih, kadar se zdi primerno, na podlagi ocene vsakega takega primera takšna sredstva da na voljo tretjim stranem ali jih odpiše.
- (12) Ta uredba določa finančna sredstva za vesoljski program, ki za Evropski parlament in Svet pomenijo prednostni referenčni znesek v letnem proračunskem postopku v smislu točke 17 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 2. decembra 2013 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju.
- (13) Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in doseganje ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, bo vesoljski program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in doseganju skupnega cilja, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov EU namenjenih za podnebne cilje. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem vesoljskega programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregleda.
- (14) Vse prihodke, ustvarjene z vesoljskim programom, bi morala prejeti Unija, da bi se delno izravnale njene že izvedene naložbe, in takšni prihodki bi se morali uporabiti za podporo ciljev vesoljskega programa. Iz istega razloga bi moralo biti mogoče v pogodbah, sklenjenih s subjekti iz zasebnega sektorja, določiti mehanizem za delitev prihodkov.
- (15) Ker program načeloma financira Unija, bi morala biti javna naročila, oddana v okviru vesoljskega programa, v skladu s pravili Unije. V tem okviru bi morala biti Unija odgovorna tudi za opredelitev ciljev na področju javnih naročil.
- (16) Vesoljski program temelji na kompleksnih in nenehno spreminjajočih se tehnologijah. To ustvarja negotovosti in tveganja pri javnih naročilih, oddanih v okviru vesoljskega programa, če takšna javna naročila vključujejo dolgoročne zaveze v zvezi z opremo ali storitvami. Zato se poleg pravil, določenih v finančni uredbi, zahtevajo posebni ukrepi v zvezi z javnimi naročili. Iz tega razloga bi morala obstajati možnost, da se naročilo odda v obliki javnega naročila s pogojnimi deli, pod določenimi pogoji uvede dopolnilo k pogodbi v okviru uspešnosti njenega izvajanja ali določi najmanjša stopnja oddaje naročil podizvajalcem. Zaradi tehnoloških negotovosti, značilnih za komponente vesoljskega programa, cen javnih naročil ni mogoče vedno natančno oceniti, zato bi morala obstajati možnost, da se pogodbe sklenejo brez določitve fiksnih in dokončnih cen ter da se vanje vključijo določbe o varovanju finančnih interesov Unije.
- (17) Za doseg ciljev vesoljskega programa je pomembno, da se je mogoče, kadar je to primerno, opreti na zmogljivosti, ki jih nudijo javni in zasebni subjekti Unije, dejavni na področju vesolja, ter da je mogoče delovati na mednarodni ravni s tretjimi državami ali mednarodnimi organizacijami. Zato je treba predvideti možnost, da se uporabijo vsa ustrezna orodja, določena v finančni uredbi (zlasti nepovratna sredstva, nagrade in finančni instrumenti), različne metode upravljanja (kot so neposredno in posredno upravljanje, javno-zasebna partnerstva in skupna podjetja) ter skupni postopki javnega naročanja.
- (18) Zlasti v primeru nepovratnih sredstev izkušnje kažejo, da je tržno uveljavljanje, povečanje stopnje uporabe med uporabniki in splošno ozaveščanje boljje izvajati decentralizirano, kot pa

da jih hierarhično izvaja Komisija. Med ukrepi z najvišjo stopnjo uspešnosti za nove udeležence ter mala in srednja podjetja spadajo kuponi, ki so oblika finančne podpore upravičenca do nepovratnih sredstev tretjim osebam. Vendar pa jih ovira zgornja meja finančne podpore, ki je določena v finančni uredbi. Zato bi bilo treba za vesoljski program EU to zgornjo mejo zvišati, da bi se ohranil korak z vedno večjim potencialom za komercialno uporabo v vesoljskem sektorju.

- (19) Vrste financiranja in metode izvajanja v skladu s to uredbo bi morale biti izbrane na podlagi njihove zmožnosti za doseganje specifičnih ciljev ukrepov in za uresničevanje rezultatov, pri čemer bi se upoštevali zlasti stroški kontrol, upravno breme in pričakovano tveganje neskladnosti. Pri tem bi bilo treba razmisliti o uporabi pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in stroškov na enoto ter o financiranju, ki ni povezano s stroški, kot je navedeno v [členu 125(1)] finančne uredbe.
- (20) Za ta program se uporablja Uredba (EU, Euratom) [nova FU] (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, kar vključuje pravila o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem izvrševanju, finančni pomoči, finančnih instrumentih in proračunskih jamstvih.
- (21) V skladu s [sklic se ustrezno posodobi v skladu z novim sklepom o ČDO: člen 88 Sklepa Sveta .../.../EU] bi morale biti osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah in ozemljih (v nadaljnjem besedilu: ČDO) upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji vesoljskega programa ter ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevni ČDO povezan.
- (22) Za to uredbo se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih sprejela Evropski parlament in Svet na podlagi člena 322 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Ta pravila so določena v finančni uredbi, pri čemer določajo zlasti postopek za pripravo in izvrševanje proračuna prek nepovratnih sredstev, javnih naročil, nagrad in posrednega izvrševanja ter urejajo nadzor odgovornosti finančnih akterjev. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, se nanašajo tudi na zaščito proračuna Unije v primeru splošnih pomanjkljivosti v zvezi z načelom pravne države v državah članicah, saj je spoštovanje tega načela bistven predpogoj za dobro finančno poslovanje in učinkovito financiranje EU.
- (23) V skladu s finančno uredbo, Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95¹¹, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96¹² in Uredbo Sveta (EU) 2017/1939¹³ bi bilo treba finančne interese Unije zaščititi s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo preprečevanje, odkrivanje, odpravljanje in preiskovanje nepravilnosti in goljufij, povračilo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi naložitev upravnih sankcij. Zlasti lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 in Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvaja upravne preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali drugih protipravnih ravnanj, ki škodijo finančnim interesom Unije. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 lahko Evropsko javno tožilstvo (v nadaljnjem besedilu: EJT) preiskuje in preganja goljufije ter druga kazniva dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371

¹¹ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

¹² Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

¹³ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije ter Komisiji, uradu OLAF, EJT in Evropskemu računskemu sodišču podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje osebe, ki so udeležene pri izvrševanju sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (24) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), lahko v programih Unije sodelujejo v okviru, vzpostavljenem v skladu s Sporazumom EGP, ki določa, da se programi izvajajo na podlagi sklepa po navedenem sporazumu. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. V to uredbo bi bilo treba uvesti posebno določbo, s katero bi zagotovili potrebne pravice in dostop pristojnemu odredbodajalcu, Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropskemu računskemu sodišču, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.
- (25) Za dobro javno upravljanje vesoljskega programa je potrebna stroga porazdelitev odgovornosti in nalog med različne udeležene subjekte, da bi se izognili podvajanju ter zmanjšale prekoračitve stroškov in zamude.
- (26) Države članice so na področju vesolja dejavne že dolgo. Imajo sisteme, infrastrukturo, nacionalne agencije in organe, povezane z vesoljem. Zato lahko pomembno prispevajo k vesoljskemu programu, zlasti k njegovemu izvajanju, in bi bilo treba zahtevati, da v celoti sodelujejo z Unijo pri spodbujanju storitev in aplikacij vesoljskega programa. Komisija bi morala imeti možnost, da mobilizira sredstva, ki so na voljo državam članicam, ter da neregulativne naloge v okviru izvajanja vesoljskega programa zaupa državam članicam in jih zaprosi za pomoč. Poleg tega bi morale zadevne države članice sprejeti vse potrebne ukrepe za zaščito zemeljskih postaj na svojem ozemlju. Države članice in Komisija bi morale tudi sodelovati med seboj ter z ustreznimi mednarodnimi in regulativnimi organi, da bi zagotovile, da so frekvence, potrebne za vesoljski program, na voljo in zaščitene, kar bo omogočilo nemoten razvoj in izvajanje aplikacij na podlagi storitev, ki so na voljo, v skladu s Sklepom št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra¹⁵.
- (27) Komisija je kot zagovornica splošnega interesa Unije zadolžena za izvedbo vesoljskega programa ter mora prevzeti splošno odgovornost zanj in spodbujati njegovo uporabo. Za kar najboljši izkoristek virov in pristojnosti različnih zainteresiranih strani bi morala Komisija imeti možnost, da prenese nekatere naloge. Poleg tega je Komisija v najboljšem položaju, da določi glavne tehnične in operativne specifikacije, potrebne za izvedbo sistemov in razvoj storitev.
- (28) Poslanstvo Agencije Evropske unije za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: Agencija), ki bo nadomestila in nasledila Agencijo za evropski GNSS, ustanovljeno z Uredbo (EU) št. 912/2010, je prispevati k vesoljskemu programu, zlasti na področju varnosti. Nekatere naloge, povezane z varnostjo in promocijo vesoljskega programa, bi bilo zato treba dodeliti Agenciji. V zvezi z varnostjo in glede na izkušnje na tem področju bi morala biti Agencija odgovorna za naloge varnostne akreditacije za vse ukrepe Unije v vesoljskem sektorju. Poleg tega bi morala opravljati naloge, ki ji jih Komisija prenese na podlagi enega ali več sporazumov o prispevkih, ki zajemajo različne druge posebne naloge, povezane z vesoljskim programom.

¹⁴ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

¹⁵ Sklep št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra (UL L 81, 21.3.2012, str. 7).

- (29) Evropska vesoljska agencija je mednarodna organizacija z obsežnim strokovnim znanjem na področju vesolja, ki je leta 2004 z Evropsko skupnostjo sklenila okvirni sporazum. Zato je pomembna partnerica pri izvajanju vesoljskega programa, s katero bi bilo treba vzpostaviti ustrezne odnose. V zvezi s tem in v skladu s finančno uredbo je pomembno, da se sklene sporazum o okvirnem finančnem partnerstvu z Evropsko vesoljsko agencijo, ki bi urejal vse finančne odnose med Komisijo, Agencijo in Evropsko vesoljsko agencijo in zagotovil njihovo usklajenost ter bi bil skladen z okvirnim sporazumom z Evropsko vesoljsko agencijo, zlasti členom 5 navedenega sporazuma. Ker pa Evropska vesoljska agencija ni organ Unije in se zanj ne uporablja pravo Unije, je za zaščito interesov Unije in njenih držav članic bistveno, da bi bil tak sporazum pogojen s sprejetjem ustreznih operativnih predpisov v Evropski vesoljski agenciji. Sporazum bi moral vsebovati tudi vse določbe, potrebne za zaščito finančnih interesov Unije.
- (30) Delovanje SATCEN kot evropske avtonomne zmogljivosti za zagotavljanje proizvodov in storitev, ki so rezultat uporabe ustreznih vesoljskih sredstev in dodatnih podatkov, vključno s satelitskimi posnetki in posnetki iz zraka, je bistveno za krepitev skupne zunanje in varnostne politike. V tem smislu bo SATCEN zagotovil kar največjo sinergijo in dopolnjevanje z drugimi dejavnostmi Unije, zlasti z vesoljskim programom in njegovimi komponentami.
- (31) Za strukturno vključitev zastopanosti uporabnikov v upravljanju GOVSATCOM in za združevanje potreb in zahtev uporabnikov prek nacionalnih in civilno-vojaških razmejitev bi morali relevantni subjekti Unije s tesnimi stiki z uporabniki, kot so Evropska obrambna agencija, Evropska agencija za mejno in obalno stražo, Evropska agencija za pomorsko varnost, Evropska agencija za nadzor ribištva, Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, vojaška/civilna zmogljivost za načrtovanje in izvajanje operacij ter Center za usklajevanje nujnega odziva, imeti usklajevalne vloge za posamezne skupine uporabnikov. Na združenih ravni bi morali Agencija in Evropska obrambna agencija zastopati skupnosti civilnih oziroma vojaških uporabnikov ter imeti možnost spremljati operativno uporabo, povpraševanje, skladnost z zahtevami ter spreminjajoče se potrebe in zahteve.
- (32) Zaradi pomena dejavnosti, povezanih z vesoljem, za gospodarstvo Unije in življenja državljanov Unije bi morala biti zagotavljanje dvojne (tj. civilno-vojaške) narave sistemov in aplikacij, ki temeljijo na teh sistemih, ter doseganje in ohranjanje visoke stopnje varnosti ključni prednostni nalogi vesoljskega programa, zlasti zaradi zaščite interesov Unije in njenih držav članic, vključno v zvezi s tajnimi in drugimi občutljivimi netajnimi podatki.
- (33) Komisija in visoki predstavnik bi morala v okviru svojih pristojnosti zagotoviti varnost vesoljskega programa v skladu s to uredbo in, kjer je to ustrezno, s Sklepom Sveta 2014/496/SZVP.
- (34) Upravljanje varnosti vesoljskega programa bi moralo temeljiti na treh ključnih načelih. Prvo načelo je, da je treba bogate in edinstvene izkušnje držav članic na področju varnostnih zadev nujno upoštevati v največji možni meri. Drugo načelo je, da morajo biti zaradi preprečevanja nasprotij interesov in morebitnih pomanjkljivosti pri izvajanju varnostnih predpisov operativne funkcije ločene od funkcij v zvezi z varnostno akreditacijo. In tretje načelo je, da je subjekt, ki je odgovoren za upravljanje vseh ali dela komponent vesoljskega programa, hkrati tudi najprimernejši za upravljanje varnosti nalog, ki so mu zaupane. Dobro upravljanje varnosti zahteva tudi, da morajo biti vloge ustrezno porazdeljene med različne akterje. Ker je odgovorna za vesoljski program, bi morala Komisija določiti splošne varnostne zahteve, ki veljajo za vsako posamezno komponento programa.
- (35) Zaradi edinstvenosti in kompleksnosti vesoljskega programa in njegove povezave z varnostjo bi bilo treba pri varnostni akreditaciji upoštevati priznana in uveljavljena načela. Zato je nujno,

da se dejavnosti varnostne akreditacije izvajajo na podlagi skupne odgovornosti za varnost Unije in njenih držav članic, in sicer s prizadevanjem za doseg soglasja in vključitev vseh, ki jih to zadeva, ter z uvedbo postopka za stalno spremljanje tveganja. Nujno je tudi, da se tehnične dejavnosti varnostne akreditacije zaupajo strokovnjakom, ki so ustrezno usposobljeni za akreditiranje kompleksnih sistemov in imajo varnostno dovoljenje ustrezne stopnje.

- (36) Za zagotovitev varnega kroženja informacij bi bilo treba določiti ustrezna pravila, da se zagotovi enakovrednost varnostnih pravil za različne javne in zasebne subjekte ter fizične osebe, ki so udeležene pri izvajanju vesoljskega programa.
- (37) Eden glavnih ciljev vesoljskega programa je zagotavljanje njegove varnosti in strateške avtonomije, krepitev njegove zmožnosti za delovanje v številnih sektorjih, zlasti na področju varnosti, ter izkoriščanje možnosti, ki jih vesolje ponuja za varnost Unije in njenih držav članic. Ta cilj zahteva stroga pravila o upravičenosti subjektov, ki lahko sodelujejo v dejavnostih, ki se financirajo v okviru vesoljskega programa in zahtevajo dostop do tajnih podatkov ali občutljivih netajnih podatkov EU.
- (38) Vse več ključnih gospodarskih sektorjev, zlasti promet, telekomunikacije, kmetijstvo in energetika, vedno bolj uporablja satelitske navigacijske sisteme, vse več pa je tudi sinergij z dejavnostmi, povezanimi z varnostjo in obrambo Unije in njenih držav članic. Popoln nadzor nad satelitsko navigacijo bi zato moral zagotavljati tehnološko neodvisnost Unije, dolgoročno vključno z elementi za sestavne dele infrastrukturne opreme, in zagotoviti tudi njeno strateško avtonomnost.
- (39) Cilj sistema Galileo je vzpostavitev in upravljanje prve globalne infrastrukture za satelitsko navigacijo in določanje položaja, ki je posebej zasnovana za civilne namene in ki jo lahko uporablja cela vrsta javnih in zasebnih akterjev v Evropi in po vsem svetu. Galileo deluje neodvisno od drugih obstoječih ali načrtovanih sistemov in s tem med drugim prispeva k strateški avtonomnosti Unije. Druga generacija sistema bi morala biti postopno uvedena pred letom 2030, sprva z zmanjšano operativno zmogljivostjo.
- (40) Cilj programa EGNOS je izboljšati kakovost odprtih signalov, ki jih oddajajo obstoječi globalni satelitski navigacijski sistemi, zlasti tistih, ki jih oddaja sistem Galileo. Storitve, ki jih zagotavlja EGNOS, bi morale predvsem pokrivati ozemlja držav članic z zemljepisno lego v Evropi, za ta namen pa tudi Azore, Kanarske otoke in Madeiro, s ciljem, da se taka ozemeljska pokritost zagotovi do konca leta 2025. Kolikor je to tehnično izvedljivo in kar zadeva varovanje življenj, bi se geografska pokritost storitev EGNOS na podlagi mednarodnih sporazumov lahko razširila tudi na druge svetovne regije. Brez poseganja v Uredbo [2018/XXXX] [uredba o agenciji EASA] in v potrebno spremljanje kakovosti storitev Galileo za namene letalstva bi bilo treba opozoriti, da so kljub temu, da se signali, ki jih oddaja Galileo, lahko učinkovito uporabljajo za lažje določanje položaja zrakoplovov, lahko v storitve upravljanja zračnega prometa (ATM) in navigacijske službe zračnega prometa (ANS) vključeni samo lokalni ali regionalni sistemi za dopolnjevanje, kot je EGNOS v Evropi.
- (41) Nujno je treba zagotoviti kontinuiteto, trajnost in prihodnjo razpoložljivost storitev, ki jih zagotavljata Galileo in EGNOS. V spreminjajočem se okolju in na hitro razvijajočem se trgu je treba tudi zagotoviti njihov nadaljnji razvoj ter pripraviti nove generacije teh sistemov.
- (42) Da bi čim bolj povečali njihovo uporabo, bi bilo treba odprto storitev in zelo natančno storitev sistema Galileo ter odprto storitev in storitev za varovanje življenj v okviru EGNOS zagotavljati brezplačno.
- (43) Izraz „komercialna storitev“ iz Uredbe (EU) št. 1285/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi in obratovanju evropskih satelitskih navigacijskih sistemov ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 876/2002 in Uredbe (ES) št. 683/2008

Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶ zaradi razvoja navedene storitve ni več primeren. Namesto tega bi bilo treba opredeliti dve ločeni storitvi, in sicer zelo natančno storitev in storitev za avtentikacijo.

- (44) Za optimizacijo uporabe storitev bi morale biti storitve, ki jih zagotavljata Galileo in EGNOS, združljive in interoperabilne tako med seboj kakor tudi, kolikor je mogoče, z drugimi satelitskimi navigacijskimi sistemi in s konvencionalnimi sredstvi za radijsko navigacijo, kadar sta tovrstna združljivost in kompatibilnost določeni v mednarodnih sporazumih, in sicer brez poseganja v cilj strateške avtonomnosti Unije.
- (45) Glede na pomembnost zemeljske infrastrukture za Galileo in EGNOS in njenega vpliva na njuno varnost bi morala lokacijo te infrastrukture določiti Komisija. Zemeljska infrastruktura navedenih sistemov bi se morala tudi v prihodnje uvajati po odprtem in preglednem postopku.
- (46) Da bi kar najbolj povečali družbeno-gospodarske koristi sistemov Galileo in EGNOS, zlasti na področju varnosti, bi bilo treba spodbujati uporabo storitev, ki jih zagotavljata EGNOS in Galileo, v drugih politikah Unije, kadar je to upravičeno in koristno.
- (47) Program Copernicus bi moral zagotoviti avtonomen dostop do okoljskega znanja in ključnih tehnologij za opazovanje Zemlje in geoinformacijske storitve, s čimer bi Uniji omogočil neodvisno sprejemanje odločitev in ukrepov, med drugim na področjih okolja, podnebnih sprememb, civilne zaščite, varnosti in digitalnega gospodarstva.
- (48) Program Copernicus bi moral temeljiti na dejavnostih in dosežkih ter zagotoviti kontinuiteto dejavnosti in dosežkov v skladu z Uredbo (EU) št. 377/2014 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷ o vzpostavitvi programa Unije za opazovanje in spremljanje Zemlje (Copernicus) ter Uredbo (EU) št. 911/2010 Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem programu za spremljanje Zemlje (GMES) in njegovih začetnih operativnih dejavnostih¹⁸, ki je vzpostavila predhodnik programa GMES (program za globalno spremljanje okolja in varnosti) in pravila za izvajanje njegovih začetnih operativnih dejavnosti, ob upoštevanju najnovejših trendov na področju raziskav, tehnološkega napredka in inovacij, ki vplivajo na opazovanje Zemlje, ter razvoja analitike velepodatkov in umetne inteligence ter s tem povezanih pobud na ravni Unije¹⁹. V največji možni meri bi moral uporabiti zmogljivosti držav članic, Evropske vesoljske agencije, EUMETSAT²⁰ in drugih subjektov, vključno s komercialnimi pobudami v Evropi, za opazovanje iz vesolja ter s tem prispevati tudi k razvoju donosnega komercialnega vesoljskega sektorja v Evropi. Kjer je to izvedljivo in primerno, bi moral uporabiti tudi razpoložljive podatke *in situ* in pomožne podatke, ki jih v skladu z Direktivo 2007/2/ES²¹ zagotovijo predvsem države članice. Komisija bi morala sodelovati z državami članicami in Evropsko agencijo za okolje, da se zagotovi učinkovit dostop in uporaba sklopov podatkov *in situ* za program Copernicus.

¹⁶ UL L 347, 20.12.2013, str. 1.

¹⁷ Uredba (EU) št. 377/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o vzpostavitvi programa Copernicus in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 911/2010 (UL L 122, 24.4.2014, str. 44).

¹⁸ Uredba (EU) št. 911/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o evropskem programu za spremljanje Zemlje (GMES) in njegovih začetnih operativnih dejavnostih (2011–2013) (UL L 276, 20.10.2010, str. 1).

¹⁹ Sporočilo „Umetna inteligenca za Evropo“ (COM(2018) 237 final), sporočilo „Na poti k skupnemu evropskemu podatkovnemu prostoru“ (COM(2018) 232 final), Predlog Uredbe Sveta o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za visokozmogljivo računalništvo (COM(2018) 8 final).

²⁰ Evropska organizacija za uporabo meteoroloških satelitov.

²¹ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE).

- (49) Program Copernicus bi se moral izvajati v skladu s cilji Direktive 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja²², zlasti v skladu s cilji glede preglednosti, ustvarjanja pogojev, ki omogočajo razvoj storitev, ter prispevanja h gospodarski rasti in ustvarjanju delovnih mest. Dostop do podatkov in informacij programa Copernicus bi moral biti prost in neomejen.
- (50) Copernicus je uporabniško usmerjen program. Njegov razvoj bi zato moral temeljiti na razvijajočih se zahtevah glavnih uporabnikov programa Copernicus, hkrati pa bi moral upoštevati tudi nastanek novih javnih ali zasebnih skupnosti uporabnikov. Program Copernicus bi se moral opreti na analizo možnosti za izpolnitev razvijajočih se potreb uporabnikov, vključno s tistimi, ki so povezane z izvajanjem in spremljanjem politik Unije, za katere je potrebna stalna in učinkovita udeležенost uporabnikov, zlasti v zvezi z opredelitvijo in potrjevanjem zahtev.
- (51) Program Copernicus se že izvaja. Zato je pomembno zagotoviti kontinuiteto že obstoječe infrastrukture in storitev, hkrati pa jih prilagoditi spreminjajočemu se tržnemu okolju, zlasti pojavu zasebnih akterjev v vesolju („New Space“) in družbeno-političnemu razvoju, za kar je potrebna zmožnost hitrega odzivanja. To zahteva ponovno opredelitev funkcionalne strukture programa Copernicus, da bi bolje odražal premik od prve faze operativnih storitev k zagotavljanju naprednih in bolj ciljno usmerjenih storitev v nove skupnosti uporabnikov ter k spodbujanju trgov z dodano vrednostjo nižje v prodajni verigi. V ta namen bi bilo treba pri njegovem nadaljnjem izvajanju sprejeti pristop, ki bi temeljil na podatkovni vrednostni verigi, tj. pridobivanju, obdelavi, razširjanju in uporabi podatkov in informacij, ter dejavnostih za povečanje stopnje uporabe med uporabniki in uveljavljanje na trgu, medtem ko bodo v procesu strateškega načrtovanja v okviru programa Obzorje Evropa opredeljene raziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki bi morale temeljiti na programu Copernicus.
- (52) V zvezi s pridobivanjem podatkov bi morale biti dejavnosti v okviru programa Copernicus usmerjene v dokončanje in vzdrževanje obstoječe vesoljske infrastrukture, pripravo dolgoročne zamenjave satelitov na koncu njihove življenjske dobe ter začetek novih misij, ki bodo obravnavale nove sisteme opazovanja za podporo reševanju izziva svetovnih podnebnih sprememb (npr. spremljanje antropogenih emisij CO₂ in emisij drugih toplogrednih plinov). Dejavnosti v okviru programa Copernicus bi morale razširiti globalno pokritost spremljanja v polarnih regijah in podpirati zagotavljanje okoljske skladnosti, zakonsko predpisano spremljanje in poročanje na področju okolja ter inovativne okoljske aplikacije (npr. za spremljanje kmetijskih rastlin, gospodarjenje z vodnimi viri in izboljšano spremljanje požarov). Pri tem bi moral Copernicus izkoristiti možnosti vzvoda in kar najbolj izkoristiti naložbe, izvedene v prejšnjem obdobju financiranja (2014–2020), ter preučiti možnosti novih operativnih in poslovnih modelov za nadaljnjo dopolnitev svojih zmogljivosti. Nadaljnji razvoj njegove varnostne razsežnosti, da bi se lahko odzival na spreminjajoče se potrebe uporabnikov na področju varnosti, bi moral temeljiti na uspešnih partnerstvih z državami članicami v okviru ustreznih mehanizmov upravljanja.
- (53) V okviru funkcije za obdelavo podatkov in informacij bi moral program Copernicus zagotavljati svojo dolgoročno vzdržnost in nadaljnji razvoj svojih osnovnih storitev, informacije za zadovoljitev potreb javnega sektorja in izpolnitev zahtev iz mednarodnih zavez Unije ter karseda povečati priložnosti za komercialno uporabo. Program Copernicus bi moral na lokalni, nacionalni, evropski in svetovni ravni zagotoviti zlasti informacije o stanju ozračja;

²² UL L 175, 27.6.2013, str. 1.

informacije o stanju oceanov; informacije v podporo spremljanju kopnega, ki so v pomoč pri izvajanju lokalnih in nacionalnih politik ter politik Unije; informacije v podporo prilagajanju podnebnim spremembam in blažitvi njihovih posledic; geoprostorske informacije v podporo ravnanju v izrednih razmerah, med drugim z dejavnostmi preprečevanja, zagotavljanjem okoljske skladnosti in civilno zaščito, vključno s podporo zunanjemu delovanju Unije. Komisija bi morala opredeliti ustrezne pogodbene ureditve, ki bi spodbujale vzdržnost zagotavljanja storitev.

- (54) Pri izvajanju storitev programa Copernicus se lahko Komisija zanaša na pristojne subjekte, zadevne agencije Unije, skupine ali konzorcije nacionalnih organov ali kateri koli drug zadevni organ, ki bi lahko bil upravičen do sporazuma o prispevkih. Pri izbiri teh subjektov bi morala Komisija zagotoviti, da ni motenj v delovanju in zagotavljanju storitev ter da imajo zadevni subjekti v zvezi z varnostno občutljivimi podatki ustrezne zmogljivosti za zgodnje opozarjanje in spremljanje kriznih razmer v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) ter zlasti skupne varnostne in obrambne politike (SVOP).
- (55) Izvajanje storitev programa Copernicus bi moralo spodbujati javno uporabo storitev, saj bi uporabniki lahko predvideli razpoložljivost in razvoj storitev, in spodbujati sodelovanje z državami članicami in drugimi stranmi. V ta namen bi morali Komisija in njeni pooblaščen subjekti pri nadaljnjem razvoju portfelja storitev in informacij programa Copernicus tesno sodelovati z različnimi skupnostmi uporabnikov iz vse Evrope, da zagotovijo, da bodo izpolnjene spreminjajoče se potrebe javnega sektorja in politik, ter tako kar najbolj povečati stopnjo uporabe podatkov, pridobljenih z opazovanjem Zemlje. Komisija in države članice bi morale sodelovati, da bi razvile komponento *in situ* programa Copernicus ter olajšale vključevanje sklopov podatkov *in situ* v zbirke vesoljskih podatkov za posodobljene storitve programa Copernicus.
- (56) Pod primernimi pogoji in omejitvami bi bilo treba omogočiti popoln, odprt in brezplačen dostop do podatkov in informacij, pridobljenih v okviru programa Copernicus, da bi se spodbudila njihova uporaba in izmenjava ter okrepili evropski trgi za opazovanje Zemlje, zlasti v sektorju nižje v prodajni verigi, s čimer bi se omogočila rast in ustvarjanje delovnih mest v Uniji. S tem bi se morali še naprej zagotavljati podatki in informacije z visoko stopnjo doslednosti, stalnosti, zanesljivosti in kakovosti. To zahteva obsežen in uporabnikom prijazen dostop do, obdelavo in uporabo podatkov in informacij programa Copernicus z različnimi stopnjami pravočasnosti, za kar bi morala Komisija še naprej uporabljati celostni pristop tako na ravni EU kot tudi držav članic, kar bi omogočilo tudi združevanje z drugimi viri podatkov in informacij. Program Copernicus bi moral še naprej spodbujati svoje storitve dostopa do podatkov in informacij v državah članicah ter vzpostaviti sinergije z njihovimi sredstvi, da bi se čim bolj povečala in okrepila uporaba podatkov in informacij programa Copernicus na trgu.
- (57) Komisija bi morala v skladu s to uredbo in veljavnimi pravicami tretjih strani pri določitvi pogojev za izdajo licenc za podatke tretjih strani sodelovati s ponudniki podatkov, da se olajša njihova uporaba v programu Copernicus. Nekateri podatki in informacije programa Copernicus, tudi slike visoke ločljivosti, lahko vplivajo na varnost Unije ali njenih držav članic, zato bi moralo biti mogoče v ustrezno utemeljenih primerih sprejeti ukrepe za odziv na tveganja za varnost Unije in njenih držav članic ter grožnje tej varnosti.
- (58) Določbe pravnih aktov, sprejetih na podlagi prejšnjih uredb, bi morale biti še naprej veljavne, razen če niso v nasprotju z novo uredbo. To zlasti velja za Delegirano uredbo Komisije (EU) št. 1159/2013 o opredelitvi pogojev za registracijo in izdajo licenc uporabnikom GMES in

opredelitvi meril za omejitev dostopa do namenskih podatkov GMES in informacij storitev GMES²³.

- (59) Da se lokalne organe, mala in srednja podjetja, znanstvenike in raziskovalce spodbudi k uporabi podatkov, pridobljenih z opazovanjem Zemlje, in tehnologij za takšno opazovanje, ter se jim olajša uporaba takšnih podatkov in tehnologij, bi bilo treba z dejavnostmi za povečanje stopnje uporabe med uporabniki spodbujati namenska omrežja za razširjanje podatkov programa Copernicus, vključno z nacionalnimi in regionalnimi organi. V zvezi s tem bi si morale Komisija in države članice prizadevati za vzpostavitev tesnejših povezav med programom Copernicus ter politikami Unije in nacionalnimi politikami, da bi se spodbudilo povpraševanje po komercialnih aplikacijah in storitvah ter da bi lahko podjetja, zlasti mala in srednja ter zagonska podjetja, razvijala aplikacije na podlagi podatkov in informacij programa Copernicus, s pomočjo katerih bi se v Evropi vzpostavil konkurenčen ekosistem podatkov, pridobljenih z opazovanjem Zemlje.
- (60) Na mednarodnem področju bi moral program Copernicus zagotavljati točne in zanesljive informacije za sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami ter v podporo zunanji politiki in politiki razvojnega sodelovanja Unije. Program Copernicus bi bilo treba obravnavati kot evropski prispevek h Globalnemu sistemu sistemov za opazovanje zemlje (GEOSS), Odboru za satelite za opazovanje Zemlje (CEOS), Konferenci pogodbenic (COP) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) iz leta 1992 in Sendajskem okviru za zmanjševanje tveganja nesreč. Vzpostaviti ali ohraniti bi moral ustrezno sodelovanje z ustreznimi sektorskimi organi ZN in Svetovno meteorološko organizacijo.
- (61) Kadar je ustrezno, bi se morala Komisija pri izvajanju programa Copernicus, kar zadeva razvoj in javno naročanje vesoljskih sredstev, dostop do podatkov in izvajanje namenskih misij, opreti na evropske mednarodne organizacije, s katerimi je že sklenila partnerstva, zlasti na Evropsko vesoljsko agencijo. Opreti pa bi se morala tudi na EUMETSAT, kar zadeva izvajanje namenskih misij v skladu s strokovnim znanjem in pooblastili te organizacije. Na področju storitev bi morala Komisija izkoristiti posebne zmogljivosti agencij Unije, kot so Evropska agencija za okolje, Evropska agencija za pomorsko varnost in Evropska agencija za mejno in obalno stražo, ter medvladnega Evropskega centra za srednjeročne vremenske napovedi, pa tudi že izvedene evropske naložbe prek podjetja Mercator Ocean v storitve spremljanja morskega okolja. Kar zadeva varnost, se bo z visokim predstavnikom skušal doseči celovit pristop na ravni Unije. Skupno raziskovalno središče (JRC) Komisije je dejavno sodelovalo že na začetku pobude GMES in je podpiralo razvoj v zvezi s sistemom Galileo in vesoljskim vremenom. V skladu z Uredbo (EU) št. 377/2014 JRC upravlja storitev programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah in globalno komponento storitve programa Copernicus za spremljanje kopnega; prispeva k pregledu kakovosti in ustreznosti proizvodov in informacij ter k prihodnjemu razvoju. Komisija bi se morala pri izvajanju vesoljskega programa tudi v prihodnje opirati na znanstveno in tehnično svetovanje JRC.
- (62) Unija je na podlagi zahtev Evropskega parlamenta in Sveta iz Sklepa št. 541/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o vzpostavitvi okvira podpore za nadzor in spremljanje v vesolju²⁴ vzpostavila okvir podpore za nadzor in spremljanje v vesolju (SST). Vesoljski odpadki resno ogrožajo varnost in trajnost vesoljskih dejavnosti. SST je zato bistvenega pomena za ohranitev kontinuitete komponent vesoljskega programa in njihovih prispevkov k politikam Unije. S prizadevanji za preprečevanje širjenja vesoljskih odpadkov

²³ UL L 309, 19.11.2013, str. 1.

²⁴ UL L 158, 27.5.2014, str. 227.

prispeva SST k zagotavljanju vzdržnega in zjamčenega dostopa do vesolja, ki je globalna skupna dobrina, in njegove uporabe.

- (63) SST bi moral nadalje razvijati učinkovitost in avtonomijo zmogljivosti SST. V ta namen bi bilo treba na podlagi podatkov iz mreže senzorjev SST vzpostaviti avtonomen evropski katalog vesoljskih predmetov. SST bi moral še naprej podpirati delovanje in zagotavljanje storitev SST. Ker je SST uporabniško usmerjen sistem, bi bilo treba vzpostaviti ustrezne mehanizme za zbiranje zahtev uporabnikov, vključno z varnostnimi zahtevami.
- (64) Zagotavljanje storitev SST bi moralo temeljiti na sodelovanju med Unijo in državami članicami ter na uporabi obstoječih in prihodnjih nacionalnih strokovnih znanj in sredstev, vključno s tistimi, ki so bila razvita prek Evropske vesoljske agencije ali Unije. Obstajati bi morala možnost zagotavljanja finančne podpore razvoju novih senzorjev SST. Ob upoštevanju občutljivosti SST bi morale sodelujoče države članice ohraniti nadzor nad nacionalnimi senzorji in njihovim delovanjem, vzdrževanjem in obnovo ter nad obdelavo podatkov za zagotavljanje storitev SST.
- (65) Države članice z ustreznim lastništvom ali dostopom do zmogljivosti SST bi morale imeti možnost sodelovati pri zagotavljanju storitev SST. Za sodelujoče države članice v konzorciju SST, ustanovljenem s Sklepom št. 541/2014/EU, bi moralo veljati, da izpolnjujejo ta merila. Navedene države članice bi morale predložiti vlogo in dokazati skladnost z dodatnimi elementi v zvezi z operativno ureditvijo. Če ni predložena nobena vloga, bi morale te države članice imeti možnost predložiti ponudbe, ki obravnavajo specifičen režim orbite, na primer režim nizke zemeljske orbite (LEO) oziroma režim srednje zemeljske in geostacionarne orbite (MEO in GEO). Določiti bi bilo treba ustrezna pravila za izbor in organizacijo udeležencev iz držav članic.
- (66) Ko se SST vzpostavi, bi moral upoštevati načela dopolnjevanja dejavnosti in kontinuitete visokokakovostnih uporabniško usmerjenih storitev SST, temeljiti pa bi moral na najboljšem strokovnem znanju. Zato bi se bilo treba pri SST izogibati nepotrebnemu podvajanju. Vse odvečne zmogljivosti bi morale biti strogo omejene na zagotavljanje kontinuitete in kakovosti storitev SST. Dejavnosti skupin strokovnjakov bi morale prispevati k temu, da se prepreči nepotrebno podvajanje.
- (67) Poleg tega bi moral SST dopolnjevati obstoječe ukrepe za zmanjšanje tveganj, kot so smernice za zmanjšanje vesoljskih odpadkov, ki jih je pripravil Odbor ZN za miroljubno rabo vesolja (COPUOS), in smernice za dolgoročno vzdržnost vesoljskih dejavnosti ali druge pobude za zagotovitev varnosti, zaščite in vzdržnosti vesoljskih dejavnosti. Da bi se zmanjšalo tveganje trkov, bi si bilo treba v okviru SST prizadevati tudi za sinergije s pobudami za dejavno odstranjevanje in nevtraliziranje vesoljskih odpadkov. SST bi moral prispevati k zagotavljanju miroljubne uporabe in raziskovanja vesolja. Povečanje vesoljskih dejavnosti lahko vpliva na mednarodne pobude na področju upravljanja vesoljskega prometa. Unija bi morala spremljati ta razvoj in ga morda upoštevati pri vmesnem pregledu sedanjega večletnega finančnega okvira.
- (68) Pri SST, vesoljskem vremenu in blizuzemeljskih predmetih bi morali upoštevati sodelovanje z mednarodnimi partnerji, zlasti Združenimi državami Amerike, mednarodnimi organizacijami in ostalimi tretjimi stranmi, zlasti za preprečevanje trkov v vesolju, preprečevanje širjenja vesoljskih odpadkov in povečanje pripravljenosti na učinke ekstremnih vesoljskih vremenskih dogodkov in blizuzemeljskih predmetov.
- (69) Varnostni odbor Sveta je priporočil vzpostavitev strukture za obvladovanje tveganja, da bi bila pri izvajanju Sklepa št. 541/2014/EU ustrezno upoštevana vprašanja glede varnosti podatkov. V ta namen in ob upoštevanju že opravljenega dela bi morale sodelujoče države članice določiti ustrezne strukture in postopke za obvladovanje tveganja.

- (70) Ekstremni in veliki vesoljski vremenski dogodki lahko ogrozijo varnost državljanov in motijo delovanje vesoljske in zemeljske infrastrukture. Zato bi bilo treba v okviru vesoljskega programa določiti funkcijo za vesoljsko vreme, da bi se ocenila tveganja v zvezi z vesoljskim vremenom in ustrezne potrebe uporabnikov, povečala ozaveščenost o tveganjih v zvezi z vesoljskim vremenom, poskrbelo za zagotavljanje uporabniško usmerjenih storitev v zvezi z vesoljskim vremenom in izboljšale zmogljivosti držav članic za zagotavljanje storitev v zvezi z vesoljskim vremenom. Komisija bi morala prednostno razvrstiti sektorje, za katere se bodo zagotavljale operativne storitve v zvezi z vesoljskim vremenom, pri čemer bi morala upoštevati potrebe uporabnikov, tveganja in tehnološko pripravljenost. Dolgoročno pa bi se lahko obravnavale tudi potrebe drugih sektorjev. Za zagotavljanje storitev na ravni Unije v skladu s potrebami uporabnikov bodo potrebne ciljno usmerjene, usklajene in nadaljnje raziskovalne in razvojne dejavnosti, da se podpre razvoj storitev v zvezi z vesoljskim vremenom. Zagotavljanje storitev v zvezi z vesoljskim vremenom bi moralo temeljiti na obstoječih nacionalnih zmogljivostih in zmogljivostih Unije ter omogočati široko sodelovanje držav članic in vključevanje zasebnega sektorja.
- (71) Bela knjiga Komisije o prihodnosti Evrope²⁵, Rimska izjava voditeljev držav in vlad 27 držav članic EU²⁶ in več resolucij Evropskega parlamenta opozarjajo, da ima EU pomembno vlogo pri zagotavljanju varne, varovane in odporne Evrope, ki je sposobna obravnavati izzive, kot so regionalni konflikti, terorizem, kibernetске grožnje in naraščajoči migracijski pritiski. Varen in zagotovljen dostop do satelitskih komunikacij je nepogrešljivo orodje za varnostne akterje, združevanje in souporaba tega ključnega varnostnega vira na ravni Unije pa krepi Unijo, ki ščiti svoje državljane.
- (72) Evropski svet je v svojih sklepih z zasedanja 19. in 20. decembra 2013²⁷ z odobranjem sprejel priprave na področju satelitskih komunikacij za naslednjo generacijo vladnih satelitskih komunikacij (GOVSATCOM) v tesnem sodelovanju med državami članicami, Komisijo in Evropsko vesoljsko agencijo. GOVSATCOM je bil prav tako opredeljen kot eden od elementov globalne strategije za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije iz junija 2016. GOVSATCOM bi moral prispevati k odzivu EU na hibridne grožnje, podpirati pomorsko strategijo EU in politiko EU za Arktiko.
- (73) GOVSATCOM je uporabniško usmerjen program z močno varnostno razsežnostjo. Analizirati je mogoče tri glavne sklope primerov uporabe: krizno upravljanje, ki lahko vključuje civilne in vojaške misije in operacije v okviru skupne varnostne in obrambne politike, naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, humanitarne krize in izredne razmere na morju; nadzor, ki lahko vključuje varovanje meje in predmejnih območij, varovanje morske meje, pomorski nadzor in nadzor nad nezakonito trgovino; ter osrednja infrastruktura, ki lahko vključuje diplomatsko mrežo, policijsko komunikacijo, ključno infrastrukturo (npr. energija, prevoz, vodne pregrade) in vesoljsko infrastrukturo.
- (74) Satelitske komunikacije niso neizčrpen vir, temveč so omejene s satelitsko zmogljivostjo, frekvenco in geografsko pokritostjo. Da bi bil GOVSATCOM stroškovno učinkovit in da bi lahko izkoriščal ekonomije obsega, mora optimizirati usklajevanje med povpraševanjem pooblaščenih uporabnikov GOVSATCOM in ponudbo satelitskih zmogljivosti in storitev v okviru pogodb GOVSATCOM. Ker se povpraševanje in potencialna ponudba s časom spreminjata, sta potrebna stalno spremljanje in prožnost za prilagoditev storitev

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf.

²⁶ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/146072.pdf.

²⁷ EUCO 217/13.

GOVSATCOM. Ekonomije obsega je mogoče doseči le za dovolj velik sklop zmogljivosti in storitev ter uporabniško bazo.

- (75) Operativne zahteve bodo določene na podlagi analize primerov uporabe. Iz navedenih operativnih zahtev in v povezavi z varnostnimi zahtevami bi bilo treba razviti portfelj storitev. Portfelj storitev bi moral določati osnovo, ki se uporablja za storitve, ki se zagotavljajo prek GOVSATCOM. Da bi se ohranila najboljša možna usklajenost med povpraševanjem in zagotovljenimi storitvami, bo morda treba portfelj storitev GOVSATCOM redno posodablјati.
- (76) V prvi fazi GOVSATCOM (približno do leta 2025) se bodo uporabljale obstoječe zmogljivosti zasebnih akterjev in držav članic. V tej prvi fazi bodo storitve prvič postopoma uvedene za uporabnike na ravni Unije. Če se v prvi fazi pri podrobni analizi prihodnje ponudbe in povpraševanja ugotovi, da ta pristop ne zadostuje za pokrivanje naraščajočega povpraševanja, se lahko sprejme odločitev o prehodu na drugo fazo in razvoju dodatne prilagojene vesoljske infrastrukture ali zmogljivosti prek enega ali več javno-zasebnih partnerstev, npr. s satelitskimi operaterji v Uniji.
- (77) Da bi optimizirali razpoložljive satelitske komunikacijske vire, zagotovili dostop v nepredvidljivih razmerah, kot so naravne nesreče, ter zagotovili operativno učinkovitost in omogočili kratek čas obdelave zahteve, je potreben eden ali dva vozlišča GOVSATCOM. Zemeljski segment bi moral biti zasnovan na podlagi operativnih in varnostnih zahtev. Da bi se zmanjšala tveganja, lahko vključuje več fizičnih lokacij. Za zemeljski segment so morda potrebni dodatni elementi, kot so sidrne postaje.
- (78) Za uporabnike satelitskih komunikacij je uporabniška oprema vse pomembnejši operativni vmesnik. Pristop GOVSATCOM EU omogoča, da večina uporabnikov še naprej uporablja svojo obstoječo uporabniško opremo za storitve GOVSATCOM, če uporabljajo tehnologije Unije.
- (79) Uporabniki so v interesu operativne učinkovitosti navedli, da si je pomembno prizadevati za interoperabilnost uporabniške opreme in za uporabniško opremo, ki omogoča uporabo različnih satelitskih sistemov. Na tem področju bi lahko bili potrebni raziskave in razvoj.
- (80) Na ravni izvajanja bi bilo treba naloge in odgovornosti porazdeliti med specializirane subjekte, kot so Evropska obrambna agencija, ESZD, Evropska vesoljska agencija, Agencija in druge agencije Unije, in sicer tako, da se zagotovi uskladitev z njihovo glavno vlogo, zlasti pri vidikih, povezanih z uporabniki.
- (81) Pristojni organ za GOVSATCOM ima pomembno vlogo pri nadzoru nad tem, da uporabniki in drugi nacionalni subjekti, ki so udeleženi pri GOVSATCOM, upoštevajo pravila o izmenjavi in prednostni razvrstitvi ter varnostne postopke, kot je določeno v varnostnih zahtevah. Država članica, ki ni določila pristojnega organa za GOVSATCOM, bi morala v vsakem primeru določiti kontaktno točko za obravnavanje katerega koli odkritega poskusa motenja, ki vpliva na GOVSATCOM.
- (82) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za operativne zahteve glede storitev, ki se zagotavljajo v okviru GOVSATCOM. Tako bo imela Komisija možnost opredeliti tehnične specifikacije za primere uporabe, povezane s kriznim upravljanjem, nadzorom in upravljanjem ključne infrastrukture, vključno z diplomatskimi komunikacijskimi omrežji. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.
- (83) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za portfelj storitev, ki se zagotavljajo v okviru GOVSATCOM. Tako bo imela Komisija možnost opredeliti značilnosti, vključno z geografsko pokritostjo, frekvenco,

pasovno širino, uporabniško opremo in varnostnimi elementi. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

- (84) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila glede pravil o izmenjavi in prednostni razvrstitvi za uporabo združenih satelitskih komunikacijskih zmogljivosti GOVSATCOM. Tako bo imela Komisija možnost, da upošteva operativne in varnostne zahteve ter analizo tveganj in pričakovanega povpraševanja udeležencev GOVSATCOM. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.
- (85) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila glede lokacije infrastrukture zemeljskega segmenta za GOVSATCOM. Tako bo imela Komisija možnost, da upošteva operativne in varnostne zahteve za izbiro takih lokacij. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.
- (86) V zvezi z infrastrukturo, namenjeno vesoljskemu programu, bi lahko bile potrebne dodatne raziskave in inovacije, ki bi se lahko podprle v okviru programa Obzorje Evropa, da bi se zagotovila usklajenost z dejavnostmi Evropske vesoljske agencije na tem področju. Sinergije s programom Obzorje Evropa bi morale zagotoviti, da se raziskovalne in inovacijske potrebe v vesoljskem sektorju opredelijo in vzpostavijo v okviru postopka strateškega načrtovanja raziskav in inovacij. Vesoljski podatki in storitve, ki so brezplačno na voljo prek vesoljskega programa, se bodo uporabili za razvoj prebojnih rešitev z raziskavami in inovacijami, tudi v programu Obzorje Evropa, zlasti na področju trajnostne hrane in naravnih virov, spremljanja podnebja, pametnih mest, avtomatiziranih vozil, varnosti in obvladovanja nesreč; V postopku strateškega načrtovanja v okviru programa Obzorje Evropa bodo opredeljene raziskovalne in inovacijske dejavnosti, za katere bi se morala uporabljati infrastruktura v lasti Unije, na primer Galileo, EGNOS in Copernicus. Raziskovalna infrastruktura, zlasti mreže za opazovanja *in situ*, bo bistveni element infrastrukture za opazovanja *in situ*, ki bo omogočala storitve programa Copernicus.
- (87) Z Uredbo (EU) št. 912/2010 je bila za upravljanje nekaterih vidikov satelitskih navigacijskih programov Galileo in EGNOS ustanovljena agencija Unije, imenovana Agencija za evropski GNSS. Ta uredba zlasti določa, da bo Agencija za evropski GNSS zadolžena za nove naloge, ne samo v zvezi s sistemom Galileo in storitvijo EGNOS, temveč tudi za druge komponente vesoljskega programa, zlasti varnostno akreditacijo. Zato je treba ustrezno prilagoditi ime, naloge in organizacijske vidike Agencije za evropski GNSS.
- (88) Glede na njeno razširjeno področje pristojnosti, ki ne bo več omejeno na Galileo in EGNOS, bi bilo zato treba Agencijo za evropski GNSS spremeniti. Vendar pa bi morala biti v okviru Agencije zagotovljena kontinuiteta dejavnosti Agencije za evropski GNSS, vključno glede pravic in obveznosti, osebja in veljavnosti vseh sprejetih odločitev.
- (89) Glede na pooblastila Agencije in vlogo Komisije pri izvajanju vesoljskega programa je primerno določiti, da se nekatere odločitve, ki jih sprejme upravni odbor, ne bi smele sprejeti brez pozitivnega glasovanja predstavnikov Komisije.
- (90) Brez poseganja v pristojnosti Komisije so upravni odbor, svet za varnostno akreditacijo in izvršni direktor pri opravljanju svojih nalog neodvisni in delujejo v javnem interesu.
- (91) Možno je in dejansko verjetno, da bodo nekatere komponente vesoljskega programa temeljile na uporabi občutljive ali varnostne nacionalne infrastrukture. V tem primeru je treba zaradi nacionalne varnosti določiti, da se smejo sestankov upravnega odbora in sveta za varnostno akreditacijo udeležiti le predstavniki držav članic, ki imajo tako infrastrukturo.

- (92) Da bi se spodbudila čim širša uporaba storitev, ki jih ponuja vesoljski program, bi bilo smiselno poudariti, da se podatki, informacije in storitve zagotavljajo brez jamstva.
- (93) Poudariti bi bilo treba, da se Komisija za izpolnitev nekaterih svojih nalog neregulativne narave po potrebi lahko za tehnično pomoč obrne na nekatere zunanje subjekte. Drugi subjekti, udeleženi pri javnem upravljanju vesoljskega programa, lahko prav tako zaprosijo za tako tehnično pomoč pri izvajanju nalog, ki so jim zaupane na podlagi te uredbe.
- (94) V skladu z odstavkoma 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016 je treba vesoljski program oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati pretiranemu urejanju in nalaganju upravnih bremen, zlasti državam članicam. Te zahteve lahko po potrebi kot osnovo za ocenjevanje učinkov programa vključujejo merljive kazalnike.
- (95) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.
- (96) Ker so za dobro javno upravljanje potrebni enotno vodenje vesoljskega programa, hitrejše sprejemanje odločitev in enakopraven dostop do informacij, bi morale biti predstavnikom subjektov, ki so jim zaupane naloge, povezane s tem programom, omogočeno, da kot opazovalci sodelujejo pri delu odbora, ustanovljenega v okviru uporabe Uredbe (EU) št. 182/2011. Zaradi istih razlogov bi morali imeti predstavniki tretjih držav in mednarodnih organizacij, ki so sklenili mednarodni sporazum z Unijo, možnost sodelovanja pri delu odbora, ob upoštevanju varnostnih omejitev in v skladu s pogoji takega sporazuma. Predstavniki subjektov, ki so jim zaupane naloge, povezane z vesoljskim programom, tretjih držav in mednarodnih organizacij nimajo pravice sodelovati pri glasovanju odbora.
- (97) Za zagotovitev učinkovite ocene napredka vesoljskega programa pri doseganju njegovih ciljev bi bilo treba v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov v zvezi s spremembo Priloge X, da po potrebi pregleda ali dopolni kazalnike in da to uredbo dopolni z določbami o vzpostavitvi okvira spremljanja in ocenjevanja. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (98) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, saj ta cilj presega finančne in tehnične zmogljivosti vsake posamezne države članice, in ker se ta cilj zaradi svojega obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

NASLOV I SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. S to uredbo se vzpostavi vesoljski program Unije (v nadaljnjem besedilu: vesoljski program). V njej so določeni cilji vesoljskega programa, proračun za obdobje 2021–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja ter pravila za izvajanje vesoljskega programa.
2. S to uredbo se ustanovi Agencija Evropske unije za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: Agencija), ki bo nadomestila in nasledila Agencijo za evropski GNSS, ustanovljeno z Uredbo (EU) št. 912/2010, ter določijo pravila o delovanju Agencije.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „vesoljsko plovilo“ pomeni vsak vesoljski predmet, ki služi posebnemu namenu, vključno z aktivnimi umetnimi sateliti in zadnjimi stopnjami nosilnih raket;
- (2) „vesoljski vremenski dogodki“ pomeni naravna nihanja v vesolju med Soncem in Zemljo, vključno s Sončevimi baklami, Sončevimi energetske delci, Sončevim vetrom in izbruhi koronalne mase, ki lahko povzročijo Sončeve nevihte (geomagnetne viharje, Sončeve radiacijske nevihte in ionosferske motnje), ki bi lahko vplivale na Zemljo;
- (3) „blizuzemeljski predmeti“ pomenijo naravne predmete v sončnem sistemu, ki bi lahko vplivali na Zemljo;
- (4) „vesoljski predmet“ pomeni vsak umetni predmet v vesolju;
- (5) „spremljanje razmer v vesolju“ (SSA) pomeni celovit pristop h glavnim nevarnostim v vesolju, med katere spadajo trki med sateliti in vesoljskimi odpadki, vesoljski vremenski pojavi in blizuzemeljski predmeti;
- (6) „operacija mešanega financiranja“ pomeni ukrepe, ki se podpirajo iz proračuna EU, med drugim v okviru mehanizmov mešanega financiranja iz člena 2(6) finančne uredbe, ki združujejo nepovratne oblike podpore in/ali finančne instrumente iz proračuna EU s povratnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij, pa tudi iz komercialnih finančnih institucij in od vlagateljev;
- (7) „pravni subjekt“ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo, ustanovljeno in priznano kot tako v skladu z nacionalnim pravom, pravom Unije ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost in lahko v svojem imenu uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali subjekt brez pravne osebnosti v skladu s členom 197(2)(c) finančne uredbe;
- (8) „tretja država“ pomeni državo, ki ni država članica Unije;
- (9) „informacije SST“ pomenijo obdelane podatke SST v obliki, primerni za takojšnjo uporabo s strani prejemnika;
- (10) „podatki SST“ pomenijo fizikalne parametre vesoljskih predmetov, ki jih pridobijo senzorji SST, ali orbitalne parametre vesoljskih predmetov, ki izhajajo iz opazovanj s senzorji SST v okviru komponente nadzora in spremljanja v vesolju (SST);
- (11) „povratna povezava“ pomeni storitev, ki prispeva h globalni storitvi spremljanja za zrakoplove, kakor jo je opredelila Mednarodna organizacija civilnega letalstva;
- (12) „Sentineli programa Copernicus“ pomenijo namenske satelite, vesoljska plovila ali koristni tovor vesoljskega plovila za opazovanje Zemlje iz vesolja za program Copernicus;

- (13) „podatki programa Copernicus“ pomenijo podatke, ki jih posredujejo Sentineli, vključno z njihovimi metapodatki;
- (14) „podatki tretjih strani programa Copernicus“ pomenijo podatke, ki so licencirani za uporabo v programu Copernicus in so bili pridobljeni drugače kot s Sentineli;
- (15) „podatki *in situ* programa Copernicus“ pomenijo podatke na podlagi opazovanj s senzorji, nameščenih na tleh, morju ali v zraku, ter referenčne in pomožne podatke, licencirane ali zagotovljene za uporabo v programu Copernicus;
- (16) „informacije programa Copernicus“ pomenijo informacije iz storitev programa Copernicus po obdelavi ali modeliranju, vključno z njihovimi metapodatki;
- (17) „fiduciaren subjekt“ pomeni pravni subjekt, ki je neodvisen od Komisije ali tretje strani in ki od Komisije ali navedene tretje strani prejme podatke v varno hrambo in obdelavo;
- (18) „vesoljski odpadki“ pomenijo vse vesoljske predmete, vključno z vesoljskimi plovili ali njihovimi deli in elementi, ki krožijo v Zemljini orbiti ali ponovno vstopajo v Zemljino atmosfero, ki ne delujejo ali se ne uporabljajo več za noben poseben namen, vključno z deli raket ali umetnih satelitov ali neaktivnimi umetnimi sateliti;
- (19) „senzor SST“ pomeni napravo ali kombinacijo naprav, kot so zemeljski ali vesoljski radarji, laserji in teleskopi, ki lahko meri fizikalne parametre, povezane z vesoljskimi predmeti, kot so velikost, lokacija in hitrost;
- (20) „uporabnik GOVSATCOM“ pomeni javni organ Unije ali države članice, urad, ki mu je zaupano izvajanje javnega pooblastila, ali fizično ali pravno osebo, ustrezno pooblaščen in odgovorno za opravljanje nalog v zvezi z nadzorom in upravljanjem misij, operacij in infrastrukture, pri katerih je varnost ključnega pomena;
- (21) „primer uporabe GOVSATCOM“ pomeni operativni scenarij v posebnem okolju, v katerem uporabniki GOVSATCOM potrebujejo storitve GOVSATCOM;
- (22) „občutljivi netajni podatki“ pomenijo netajne podatke, ki jih mora Komisija varovati zaradi pravnih obveznosti, določenih v Pogodbah ali aktih, sprejetih za njuno izvajanje, in/ali zaradi njihove občutljive narave;
- (23) „uporabniki programa Copernicus“ so:
 - „glavni uporabniki programa Copernicus“, ki izkoriščajo podatke in informacije programa Copernicus in imajo dodatno vlogo spodbujanja razvoja programa Copernicus, zajemajo pa institucije in organe Unije ter evropske nacionalne ali regionalne javne organe, pooblaščene za opravljanje javnih storitev za opredelitev, izvajanje, izvrševanje ali spremljanje okoljskih ali varnostnih politik ali politik civilne zaščite;
 - „drugi uporabniki programa Copernicus“, ki izkoriščajo podatke in informacije programa Copernicus ter vključujejo zlasti raziskovalne in izobraževalne organizacije, poslovne in zasebne subjekte, dobrodelne ustanove ter nevladne in mednarodne organizacije.

Člen 3

Komponente vesoljskega programa

Vesoljski program zajema naslednje komponente:

- (a) avtonomni civilni globalni satelitski navigacijski sistem (GNSS) pod civilnim nadzorom, ki obsega konstelacijo satelitov, centrov in globalno mrežo zemeljskih postaj, omogoča storitve določanja položaja, navigacijske storitve in storitve določanja točnega časa ter vključuje vse potrebe in zahteve glede varnosti (v nadaljnjem besedilu: Galileo);

- (b) regionalni satelitski navigacijski sistem, ki obsega zemeljske centre in postaje ter več transponderjev, nameščenih na geosinhronih satelitih, in ki krepí ter popravlja odprte signale, ki jih oddajajo Galileo in drugi sistemi GNSS, med drugim za upravljanje zračnega prometa in navigacijske službe zračnega prometa (v nadaljnjem besedilu: skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev ali EGNOS);
- (c) avtonomen, uporabniško usmerjen sistem za opazovanje Zemlje pod civilnim nadzorom, ki ponuja geoinformacijske podatke in storitve, obsega satelite, zemeljsko infrastrukturo, zmogljivosti za obdelavo podatkov in informacij ter infrastrukturo za razširjanje podatkov ter vključuje vse potrebe in zahteve glede varnosti (v nadaljnjem besedilu: Copernicus);
- (d) sistem za nadzor in spremljanje v vesolju, ki naj bi izboljšal, upravljal in zagotavljal podatke, informacije in storitve v zvezi z nadzorom in spremljanjem aktivnih in neaktivnih vesoljskih plovil, odvrženih stopenj nosilnih raket, odpadkov in delov odpadkov v Zemljini orbiti, ki jih dopolnjujejo opazovalni parametri v zvezi z vesoljskimi vremenskimi dogodki in spremljanje tveganja v zvezi z blizuzemeljskimi predmeti, ki se približujejo Zemlji (v nadaljnjem besedilu: SST);
- (e) vladna satelitska komunikacijska storitev, ki omogoča opravljanje satelitskih komunikacijskih storitev za organe Unije in držav članic, ki upravljajo misije in infrastrukturo, pri katerih je varnost ključnega pomena (v nadaljnjem besedilu: GOVSATCOM).

Poleg tega vključuje vesoljski program ukrepe za zagotavljanje učinkovitega dostopa do vesolja v okviru vesoljskega programa ter za spodbujanje inovativnega vesoljskega sektorja.

Člen 4

Cilji

1. Splošni cilji vesoljskega programa so:
 - (a) brez prekinitve in, kadar je le mogoče, na svetovni ravni zagotavljati visokokakovostne in najsodobnejše ter po potrebi varne vesoljske podatke, informacije in storitve, ki izpolnjujejo sedanje in prihodnje potrebe ter lahko uresničijo politične prednostne naloge Unije, tudi v zvezi s podnebnimi spremembami, varnostjo in obrambo, ali prispevati k zagotavljanju takih podatkov, informacij in storitev;
 - (b) čim bolj povečati socialno-ekonomske koristi, vključno s spodbujanjem kar najširše uporabe podatkov, informacij in storitev, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa;
 - (c) povečati varnost Unije in njenih držav članic, njeno svobodo delovanja in njeno strateško neodvisnost, zlasti kar zadeva tehnologije in odločanje na podlagi dokazov;
 - (d) spodbujati vlogo Unije na mednarodnem prizorišču kot vodilnega akterja v vesoljskem sektorju in krepiti njeno vlogo pri reševanju globalnih izzivov ter podpiranju globalnih pobud, tudi v zvezi s podnebnimi spremembami in trajnostnim razvojem.
2. Posebni cilji vesoljskega programa so:
 - (a) za Galileo in EGNOS: zagotoviti vrhunske in po potrebi varne storitve določanja položaja, navigacijske storitve in storitve določanja točnega časa;
 - (b) za Copernicus: dolgoročno zagotavljati točne in zanesljive podatke in informacije, pridobljene z opazovanjem Zemlje, v podporo izvajanju in spremljanju politik Unije in njenih držav članic na področjih okolja, podnebnih sprememb, kmetijstva in razvoja podeželja, civilne zaščite, varnosti in zaščite ter digitalnega gospodarstva;

- (c) za spremljanje razmer v vesolju (v nadaljnjem besedilu: SSA): okrepiti zmogljivosti SST za nadzor, spremljanje in opredelitev vesoljskih predmetov, za spremljanje vesoljskega vremena ter kartiranje in povezovanje zmogljivosti držav članic glede blizuzemeljskih predmetov;
- (d) za GOVSATCOM: zagotoviti dolgoročno razpoložljivost zanesljivih, varnih in stroškovno učinkovitih satelitskih komunikacijskih storitev;
- (e) prispevati, kadar je nujno za potrebe vesoljskega programa, k avtonomni, varni in stroškovno učinkoviti zmogljivosti dostopa do vesolja;
- (f) podpirati in krepiti konkurenčnost, podjetništvo, znanja in spretnosti ter inovacijsko zmogljivost pravnih in fizičnih oseb v Uniji, ki so dejavne ali želijo postati dejavne v tem sektorju, zlasti ob upoštevanju položaja in potreb malih, srednjih in zagonskih podjetij.

Člen 5

Dostop do vesolja

Vesoljski program podpira:

- (a) zagotavljanje izstrelitvenih storitev za potrebe vesoljskega programa;
- (b) razvoj dejavnosti, povezanih z avtonomnim, zanesljivim in stroškovno učinkovitim dostopom do vesolja;
- (c) kadar je nujno zaradi potreb vesoljskega programa, potrebne prilagoditve zemeljske infrastrukture za dostop do vesolja.

Člen 6

Ukrepi v podporo inovativnemu vesoljskemu sektorju Unije

Vesoljski program podpira:

- (a) inovativne dejavnosti za kar najboljše izkoriščanje vesoljske tehnologije, infrastrukture ali storitev;
- (b) vzpostavitev partnerstev za inovacije na področjih, povezanih z vesoljem, za razvoj inovativnih proizvodov ali storitev ter poznejše trženje tega blaga ali storitev;
- (c) podjetništvo, od začetne do razširitvene faze v skladu s členom 21 in drugimi določbami v zvezi z dostopom do financiranja iz člena 18 in poglavja I naslova III;
- (d) sodelovanje med podjetji v obliki vozlišč vesoljskih dejavnosti, ki na regionalni in nacionalni ravni združujejo akterje in uporabnike iz vesoljskega in digitalnega sektorja ter nudijo podporo državljanom in podjetjem, da bi se tako spodbujala podjetništvo ter razvoj znanja in spretnosti;
- (e) zagotavljanje dejavnosti na področju izobraževanja in usposabljanja;
- (f) dostop do zmogljivosti za obdelavo in preizkušanje;
- (g) dejavnosti certificiranja in standardizacije.

Člen 7

Tretje države in mednarodne organizacije, pridružene vesoljskemu programu

1. Pri komponentah vesoljskega programa, razen SST in GOVSATCOM, lahko sodelujejo naslednje tretje države:
 - (a) države Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), pod pogoji, določenimi v Sporazumu EGP;
 - (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke v skladu s splošnimi načeli in pogoji za njihovo udeležbo v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
 - (c) države, ki jih zajema evropska sosedstva politika, v skladu s splošnimi načeli in pogoji za udeležbo teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami.
2. Pri komponentah vesoljskega programa, razen pri SST, lahko sodelujejo vse tretje države ali mednarodne organizacije v skladu s pogoji iz posebnega sporazuma, ki ureja sodelovanje tretje države ali mednarodne organizacije v katerem koli programu Unije, pod pogojem, da sporazum:
 - (a) zagotavlja pravično ravnovesje med prispevki in prejemki tretje države ali mednarodne organizacije, ki sodeluje v programih Unije;
 - (b) določa pogoje za sodelovanje v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe in upravnih stroškov. Ti prispevki pomenijo namenske prejemke v skladu s členom [21(5)] [nove finančne uredbe];
 - (c) pravice odločanja o programu ne prenese na tretjo državo ali mednarodno organizacijo;
 - (d) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti svoje finančne interese.
3. Pri komponentah vesoljskega programa lahko sodelujejo tretje države in mednarodne organizacije iz odstavkov 1 in 2, če se ohranjajo bistveni varnostni interesi Unije in njenih držav članic.

Člen 8

Dostop tretjih držav ali mednarodnih organizacij do SST, GOVSATCOM in PRS

1. Tretje države ali mednarodne organizacije lahko postanejo udeleženske GOVSATCOM na podlagi člena 67 ali pridobijo dostop do storitev, ki jih zagotavlja SST, samo če so v skladu s postopkom iz člena 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije sklenile sporazum, v katerem so določeni pogoji podrobnih pravil za dostop do takih podatkov, informacij, zmogljivosti in storitev ter okvir za izmenjavo in varovanje tajnih podatkov.
2. Dostop tretjih držav ali mednarodnih organizacij do regulirane javne storitve (PRS), ki jo zagotavlja Galileo, ureja člen 3(5) Sklepa št. 1104/2011/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁸.

Člen 9

Lastništvo in uporaba sredstev

²⁸ UL L 287, 4.11.2011, str. 1.

1. Unija je lastnik vseh opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ustvarjenih ali razvitih v okviru komponent vesoljskega programa. V ta namen Komisija sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da zadevne pogodbe, sporazumi in drugi dogovori v zvezi z dejavnostmi, s katerimi so bila morda ustvarjena ali razvita taka sredstva, vključujejo določbe, ki zagotavljajo tako lastniško ureditev glede navedenih sredstev.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za opredmetena in neopredmetena sredstva, ustvarjena ali razvita v okviru komponent vesoljskega programa, kadar za dejavnosti, s katerimi so bila morda ustvarjena ali razvita taka sredstva, velja naslednje:
 - (a) izvedena so z nepovratnimi sredstvi ali nagradami, ki jih v celoti financira Unija,
 - (b) Unija jih ne financira v celoti ali
 - (c) se nanašajo na razvoj, proizvodnjo ali uporabo sprejemnikov PRS, ki vključujejo tajne podatke EU, ali komponente takih sprejemnikov.
3. Komisija sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da pogodbe, sporazumi ali drugi dogovori v zvezi z dejavnostmi iz prvega odstavka vključujejo določbe o ustrezni lastniški ureditvi za navedena sredstva ter v zvezi s točko c) da lahko Unija prosto uporablja sprejemnike PRS v skladu s Sklepom št. 1104/2011/EU.
4. Komisija si prizadeva skleniti pogodbe ali druge dogovore s tretjimi stranmi v zvezi s:
 - (a) predhodno obstoječimi lastninskimi pravicami za opredmetena in neopredmetena sredstva, ustvarjena ali razvita v okviru komponent vesoljskega programa;
 - (b) pridobitvijo lastništva ali licenčnih pravic v zvezi z drugimi opredmetenimi ali neopredmetenimi sredstvi, ki so potrebna za izvajanje vesoljskega programa.
5. Komisija z ustreznim okvirom poskrbi za optimalno uporabo opredmetenih in neopredmetenih sredstev iz odstavkov 1 in 2 v lasti Unije.
6. Komisija, zlasti kadar ta sredstva obsegajo pravice intelektualne lastnine, te pravice čim bolj učinkovito upravlja, pri čemer upošteva, da jih je treba zaščititi in ovrednotiti, legitimne interese vseh zadevnih zainteresiranih strani in potrebo po usklajenem razvoju trgov in novih tehnologij ter kontinuiteti storitev, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa. V ta namen zlasti zagotovi, da zadevne pogodbe, sporazumi in drugi dogovori vključujejo možnost prenosa teh pravic na tretje strani ali podelitev licenc tretjim stranem za navedene pravice in da lahko Agencija prosto uživa te pravice, kadar je to potrebno za izvajanje njenih nalog v skladu s to uredbo.

Člen 10

Neobstoj jamstva

Storitve, podatki in informacije se v okviru komponent vesoljskega programa zagotavljajo brez izrecnega ali implicitnega jamstva glede kakovosti, natančnosti, razpoložljivosti, zanesljivosti, hitrosti in primernosti za kakršen koli namen. V ta namen Komisija sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da so uporabniki navedenih storitev, podatkov in informacij ustrezno obveščeni o odsotnosti kakršnega koli takega jamstva.

NASLOV II

PRORAČUNSKI PRISPEVEK IN MEHANIZMI

Člen 11

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje vesoljskega programa za obdobje 2021–2027 znašajo [16] milijard EUR v tekočih cenah.
Okvirna razdelitev zneska iz prvega pododstavka je:
 - (a) za Galileo in EGNOS: [9,7] milijarde EUR;
 - (b) za Copernicus: [5,8] milijarde EUR;
 - (c) za SSA/GOVSATCOM: [0,5] milijarde EUR.
2. Medsektorske dejavnosti iz člena 3 se financirajo v okviru komponent vesoljskega programa.
3. Proračunska sredstva Unije, dodeljena vesoljskemu programu, zajemajo vse dejavnosti, ki so potrebne za izpolnjevanje ciljev iz člena 4. Taki odhodki lahko zajemajo zlasti:
 - (a) študije in sestanke strokovnjakov, zlasti za oceno upoštevanja stroškovnih in časovnih omejitev;
 - (b) dejavnosti obveščanja in komuniciranja, vključno z institucionalnim komuniciranjem glede prednostnih političnih nalog Unije, če so neposredno povezane s cilji te uredbe, zlasti z namenom ustvarjanja sinergij z drugimi politikami Unije;
 - (c) omrežja informacijske tehnologije, katerih naloga je obdelava ali izmenjava informacij, in administrativne ukrepe za upravljanje, tudi na področju varnosti, ki jih izvaja Komisija;
 - (d) tehnično in upravno pomoč za izvajanje vesoljskega programa, npr. dejavnosti pripravljanja, spremljanja, nadzora, revizije in ocenjevanja, vključno s korporativnimi informacijskotehnološkimi sistemi.
4. Ukrepi, ki so upravičeni do združevanja financiranja iz različnih programov Unije, se revidirajo samo enkrat, in sicer zajemajo vse vključene programe in ustrezna pravila, ki se zanje uporabljajo.
5. Proračunske obveznosti, ki so povezane z vesoljskim programom in zajemajo dejavnosti, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razporedijo prek več let v letne obroke.
6. Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo prerazporedijo na vesoljski program. Komisija te vire izvršuje neposredno v skladu s točko (a) člena 62(1) finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega člena. Če je to mogoče, se ti viri uporabijo v korist zadevne države članice.

Člen 12

Namenski prejemki

1. Prejemki, ki jih ustvarijo komponente vesoljskega programa, se vplačajo v proračun Unije in porabijo za financiranje komponente, ki je ustvarila prihodek.
2. Države članice lahko komponenti vesoljskega programa dodelijo dodatni finančni prispevek za kritje dodatnih elementov, če taki dodatni elementi ne povzročajo nobenih finančnih ali tehničnih obremenitev ali zamud za zadevno komponento.
3. Dodatno financiranje iz tega člena se obravnava kot zunanji namenski prejemki v skladu s [členom 21(2)] finančne uredbe.

Člen 13

Izvajanje in oblike financiranja EU

1. Vesoljski program se izvaja z neposrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo ali s posrednim upravljanjem z organi iz [člena 62(1)(c)] finančne uredbe.
2. Z vesoljskim programom se lahko zagotovi financiranje v kateri koli obliki iz finančne uredbe, zlasti v obliki nepovratnih sredstev, nagrad in javnih naročil. Zagotovi se lahko tudi financiranje v obliki finančnih instrumentov v okviru mehanizmov mešanega financiranja.

NASLOV III

FINANČNE DOLOČBE

POGLAVJE I

Javna naročila

Člen 14

Načela javnega naročanja

Javni naročniki v postopkih javnega naročanja za namene vesoljskega programa ravnaajo v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) v vseh državah članicah in v celotni dobavni verigi spodbujajo čim večjo in čim bolj odprto udeležbo zagonskih podjetij, novih udeležencev na trgu, malih in srednjih podjetij ter drugih gospodarskih subjektov, vključno z zahtevo, da ponudniki sklenejo pogodbe s podizvajalci;
- (b) po možnosti se izogibajo prekomernemu zanašanju na enega samega ponudnika, zlasti za ključno opremo in storitve, ob upoštevanju dveh ciljev – tehnološke neodvisnosti in kontinuitete storitev;
- (c) z odstopanjem od člena 167 finančne uredbe uporabijo več dobavnih virov, kadar koli je to primerno, da se zagotovi boljši splošni nadzor nad vsemi komponentami vesoljskega programa, njihovimi stroški in časovnim razporedom;
- (d) spodbujajo avtonomnost Unije, zlasti v tehnološkem smislu;
- (e) zagotovijo varnost komponent vesoljskega programa in prispevajo k zaščiti bistvenih varnostnih interesov Unije in njenih držav članic;
- (f) izpolnjujejo ustrezna družbena in okoljska merila.

Člen 15

Javna naročila s pogojnimi deli

1. Javni naročnik lahko javno naročilo odda v obliki naročila s pogojnimi deli.
2. Naročilo s pogojnimi deli vključuje fiksni del in posledično trdno zavezo, da se izvedejo dela ali zagotovijo blago ali storitve, dogovorjeni za ta del naročila, ter enega ali več delov, ki so pogojni tako z vidika proračuna kot z vidika izvedbe. V dokumentaciji javnega naročila se navedejo posebni elementi naročila s pogojnimi deli. Opredeljeni so zlasti predmet naročila, cena ali podrobna pravila o njenem določanju ter podrobna pravila o izvedbi gradenj, zagotavljanju blaga in storitev iz vsakega dela.
3. Obveznosti iz fiksne delo so skladna celota; enako velja za obveznosti iz vsakega pogojnega dela ob upoštevanju obveznosti iz vseh prejšnjih delov.
4. Za izvajanje posameznega pogojnega dela je potrebna odločitev javnega naročnika, o kateri je izvajalec obveščen v skladu s pogoji iz javnega naročila.

Člen 16

Javna naročila s povračilom stroškov

1. Javni naročnik se lahko pod pogoji iz odstavka 3 odloči za naročilo s celotnim ali delnim povračilom stroškov.

Cena, ki jo je treba plačati, je sestavljena iz povračila vseh neposrednih stroškov, ki jih je dejansko imel izvajalec pri izvajanju naročila, kot so stroški dela, materiala, potrošnega materiala ter uporabe opreme in infrastrukture, ki so potrebni za izvajanje naročila, posrednih stroškov in bodisi dobička bodisi premije glede na upoštevanje zastavljenih ciljev glede rezultatov in časovnega razporeda.
2. V javnih naročilih s povračilom stroškov je določena najvišja cena.
3. Javni naročnik se lahko odloči za naročilo s celotnim ali delnim povračilom stroškov v primerih, ko je zaradi negotovosti, ki so neločljivo povezane z izvajanjem naročila, težko ali neprimerno določiti fiksno ceno, ker:
 - (a) javno naročilo vsebuje elemente, ki so zelo kompleksni ali pri katerih je potrebna uporaba nove tehnologije, zato vključuje znatna tehnična tveganja; ali
 - (b) se morajo dejavnosti, ki so predmet javnega naročila, iz operativnih razlogov začeti izvajati takoj, čeprav še ni mogoče v celoti določiti fiksne in dokončne cene, ker obstajajo znatna tveganja ali ker je izvajanje naročila deloma odvisno od izvajanja drugih naročil.
4. Zgornja cenovna meja pri naročilu s celotnim ali delnim povračilom stroškov je najvišja cena, ki se lahko plača. Pogodbena cena se lahko spremeni v skladu s [členom 172] finančne uredbe.

Člen 17

Oddaja naročil podizvajalcem

1. Za spodbujanje novih udeležencev na trgu, malih, srednjih in zagonskih podjetij ter zagotovitev najširše možne geografske pokritosti ob zaščiti strateške avtonomnosti Unije lahko javni naročnik od ponudnika zahteva, da del naročila odda podizvajalcem s konkurenčnim razpisnim postopkom za podizvajalce na ustreznih ravneh, in sicer podjetjem, ki ne spadajo v skupino, v katero spada sam.
2. Javni naročnik zahtevani delež naročila, ki se odda podizvajalcem, izrazi v obliki razpona med minimalnim in maksimalnim deležem.
3. Ponudnik utemelji kakršno koli odstopanje od zahteve v skladu z odstavkom 1.

POGLAVJE II

Nepovratna sredstva, nagrade in operacije mešanega financiranja

Člen 18

Nepovratna sredstva in nagrade

1. Unija lahko brez poseganja v načelo sofinanciranja pokrije do 100 % upravičenih stroškov.
2. Z odstopanjem od člena [181(6)] finančne uredbe se upravičeni posredni stroški določijo z uporabo pavšalne stopnje 25 % skupnih upravičenih neposrednih stroškov, pri čemer se ne upoštevajo upravičeni neposredni stroški za oddajo naročil podizvajalcem in stroški virov, ki

jih dajo na voljo tretje strani in se ne uporabljajo v prostorih upravičenca, ter finančna podpora tretjim stranem.

3. Ne glede na odstavek 2 se lahko posredni stroški prijavijo v obliki pavšalnega zneska ali stroškov na enoto, če je to določeno v delovnem programu iz člena 100.
4. Z odstopanjem od [člena 204] finančne uredbe najvišji znesek finančne podpore, ki se lahko izplača tretji strani, ne sme presegati 200 000 EUR.

Člen 19

Skupni razpisi za nepovratna sredstva

Komisija ali organ financiranja lahko izda skupni razpis za zbiranje predlogov s:

- (a) tretjimi državami, vključno z njihovimi znanstvenimi in tehnološkimi organizacijami ali agencijami;
- (b) mednarodnimi organizacijami;
- (c) nepridobitnimi pravnimi subjekti.

V primeru skupnega razpisa se določijo skupni postopki za izbiro in ocenjevanje predlogov. Pri postopkih mora sodelovati uravnotežena skupina strokovnjakov, ki jih imenuje vsaka stran.

Člen 20

Nepovratna sredstva za predkomercialno naročanje in javno naročanje inovativnih rešitev

1. Ukrepi lahko vključujejo ali je njihov glavni cilj predkomercialno naročanje ali javno naročanje inovativnih rešitev, ki ga izvajajo upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki v skladu z opredelitvami iz direktiv 2014/24/EU, 2014/25/EU in 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta.
2. V postopkih za oddajo javnega naročila:
 - (a) se upoštevajo načela preglednosti, nediskriminacije, enake obravnave, dobrega finančnega poslovanja in sorazmernosti ter pravila konkurence;
 - (b) se za predkomercialno naročanje lahko določijo posebni pogoji, kot je omejitev kraja izvajanja naročenih dejavnosti na ozemlje držav članic in pridruženih držav;
 - (c) se lahko odobri oddaja več naročil v okviru istega postopka (različni dobavni viri); ter
 - (d) se zagotovi, da se naročila oddajo ponudniku(-om), ki ponuja(-jo) najboljše razmerje med kakovostjo in ceno, ter se hkrati zagotavlja odsotnost navzkrižja interesov.
3. Izvajalec, ki v predkomercialnem naročanju doseže rezultate, je lastnik vsaj pripadajočih pravic intelektualne lastnine. Javni naročniki imajo vsaj pravice brezplačnega dostopa do rezultatov za lastno uporabo in pravico, da podelijo neizključne licence za izkoriščanje rezultatov za javnega naročnika tretjim osebam pod poštenimi in razumnimi pogoji brez pravice do podeljevanja podlicenc oziroma da zahtevajo, da sodelujoči izvajalci podelijo take licence. Če izvajalec komercialno ne izkoristi rezultatov v določenem obdobju po predkomercialnem naročanju, kot je določeno v pogodbi, lahko javni naročniki od njega zahtevajo, da vsako lastništvo rezultatov prenese na javne naročnike.

Člen 21

Operacije mešanega financiranja

Operacije mešanega financiranja iz tega vesoljskega programa se izvajajo v skladu z [uredbo o skladu InvestEU] in naslovom X finančne uredbe.

POGLAVJE IV

Druge finančne določbe

Člen 22

Kumulativno, dopolnilno in kombinirano financiranje

1. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme tudi prispevek v okviru vesoljskega programa, če prispevki ne krijejo istih stroškov. Za vsak prispevek programa Unije k ukrepu se uporabljajo pravila zadevnega programa. Kumulativno financiranje ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa, podpora iz različnih programov Unije pa se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.
2. Ukrepi, ki jim je bil podeljen pečat odličnosti ali ki izpolnjujejo naslednje kumulativne pogoje:
 - (a) ocenjeni so bili v razpisu za zbiranje predlogov v okviru vesoljskega programa;
 - (b) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti navedenega razpisa za zbiranje predlogov;
 - (c) zaradi proračunskih omejitev se ne smejo financirati v okviru navedenega razpisa za zbiranje predlogov;

lahko prejemajo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada, Evropskega socialnega sklada+ ali Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v skladu z odstavkom 5 člena [67] Uredbe (EU) XX [uredba o skupnih določbah] in členom [8] ali Uredbo (EU) XX [o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike], če so takšni ukrepi skladni s cilji zadevnega programa. Uporabljajo se pravila iz sklada, ki zagotavlja podporo.

Člen 23

Partnerstva

1. Vesoljski program se lahko izvaja prek partnerstev.
2. Partnerstva, v katerih sodeluje Unija:
 - (a) so vzpostavljena v primerih, kjer bodo cilje vesoljskega programa Unije dosegla učinkoviteje kot pa Unija sama;
 - (b) temeljijo na načelih dodane vrednosti Unije, preglednosti, odprtosti, učinka, učinka vzvoda, dolgoročne finančne zavezanosti vseh udeležениh strani, prožnosti, skladnosti in dopolnjevanja s pobudami Unije ter lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi pobudami ter upoštevajo delitev tveganja in pogoje glede odgovornosti in lastništva opredmetenih in neopredmetenih sredstev.

Člen 24

Skupna javna naročila

1. Poleg določb [člena 165] finančne uredbe lahko Komisija in Agencija izvedeta postopke oddaje skupnih javnih naročil z Evropsko vesoljsko agencijo ali drugimi mednarodnimi organizacijami, udeleženi pri izvajanju komponent vesoljskega programa.

2. Pravila o javnem naročanju iz [člena 165] finančne uredbe se uporabljajo smiselno pod pogojem, da se v vsakem primeru uporabljajo postopkovne določbe, ki se uporabljajo za institucije.

Člen 25

Zaščita bistvenih varnostnih interesov

Kadar je to potrebno za zaščito bistvenih varnostnih interesov Unije in njenih držav članic, zlasti v zvezi s potrebo po ohranitvi celovitosti in odpornosti sistemov Unije ter avtonomnosti industrije, na kateri temeljijo, Komisija določi ustrezne pogoje za upravičenost, ki se uporabljajo za javna naročila, nepovratna sredstva ali nagrade, ki so zajeti v tem naslovu. V ta namen se zlasti upošteva, da morajo imeti upravičena podjetja sedež v državi članici, da se zavežejo izvajati vse zadevne dejavnosti v Uniji in da jih dejansko nadzorujejo države članice ali njihovi državljani. Ti pogoji so vključeni v dokumente o javnih naročilih, nepovratnih sredstvih ali nagradah, kot je ustrezno. V primeru javnega naročila se pogoji uporabljajo za celotno trajanje take pogodbe.

Člen 26

Zaščita finančnih interesov Unije

Če tretja država sodeluje v vesoljskem programu na podlagi sklepa v okviru mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, tretja država podeli potrebne pravice in dostop, ki jih odgovorni odredbodajalec, Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropsko računsko sodišče potrebujejo za celovito izvrševanje svojih pristojnosti. V primeru Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) take pravice zajemajo pravico do izvajanja preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF).

NASLOV IV

UPRAVLJANJE PROGRAMA

Člen 27

Načela upravljanja

Upravljanje vesoljskega programa temelji na naslednjih načelih:

- (a) strogi razdelitvi nalog in odgovornosti med subjekti, udeleženi pri izvajanju vesoljskega programa, zlasti med državami članicami, Komisijo, Agencijo in Evropsko vesoljsko agencijo;
- (b) strogem nadzoru vesoljskega programa, pri čemer morajo vsi subjekti v okviru svojih pristojnosti na podlagi te uredbe dosledno upoštevati stroškovni in časovni načrt;
- (c) optimizaciji in racionalizaciji uporabe struktur;
- (d) sistematičnem upoštevanju potreb uporabnikov storitev, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa, ter znanstvenega in tehnološkega razvoja v zvezi s temi storitvami;
- (e) stalnih prizadevanjih za obvladovanje in zmanjšanje tveganj.

Člen 28

Vloga držav članic

1. Države članice lahko sodelujejo v vesoljskem programu, tako da prispevajo svojo tehnično usposobljenost, strokovno znanje in pomoč, zlasti na področju varnosti in zaščite, ter po potrebi dajo Uniji na voljo informacije in infrastrukturo, ki jo imajo v lasti ali ki se nahaja na njihovem ozemlju, vključno z zagotavljanjem učinkovitega in neoviranega dostopa do podatkov *in situ* in njihove uporabe, ter da sodelujejo s Komisijo z namenom izboljšanja razpoložljivosti podatkov *in situ*, ki so potrebni za vesoljski program.
2. Komisija ali, kadar gre za naloge iz člena 30, Agencija lahko zaupa posebne naloge državam članicam ali nacionalnim agencijam oziroma skupinam teh držav članic ali nacionalnih agencij. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo nemoteno delovanje vesoljskega programa in spodbujajo njegovo uporabo, tudi tako, da prispevajo k zaščiti frekvenc, potrebnih za ta program.
3. Države članice in Komisija sodelujejo, da bi razvile komponento *in situ*, potrebno za povečanje stopnje uporabe vesoljskih sistemov, ter olajšale uporabo celotnega potenciala sklopov podatkov *in situ*.
4. Na področju varnosti države članice opravljajo naloge iz člena 34(4).

Člen 29

Vloga Komisije

1. Komisija je na splošno odgovorna za izvajanje vesoljskega programa, tudi na področju varnosti. V skladu s to uredbo določi prednostne naloge in dolgoročni razvoj vesoljskega programa ter nadzoruje njegovo izvajanje, pri čemer ustrezno upošteva njegov vpliv na druge politike Unije.
2. Komisija upravlja komponente vesoljskega programa, kadar tako upravljanje ni zaupano drugemu subjektu.
3. Komisija določi jasno razdelitev nalog med različnimi subjekti, udeleženi pri vesoljskem programu, in usklajuje dejavnosti teh subjektov.
4. Kadar je potrebno za nemoteno delovanje vesoljskega programa in nemoteno opravljanje storitev, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa, Komisija po posvetovanju z uporabniki in vsemi drugimi zadevnimi zainteresiranimi stranmi z izvedbenimi akti določi tehnične in operativne specifikacije, potrebne za izvajanje in razvoj navedenih komponent in storitev, ki jih zagotavljajo. Komisija se pri določanju teh tehničnih in operativnih specifikacij izogiba zmanjšanju splošne ravni varnosti in upošteva zahteve glede povratne združljivosti.

Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

5. Komisija spodbuja in uveljavljanje in uporabo podatkov in storitev, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa, v javnem in zasebnem sektorju, vključno s podporo primernemu razvoju teh storitev ter s spodbujanjem stabilnega dolgoročnega okolja. Razvija sinergije med aplikacijami različnih komponent vesoljskega programa. Poskrbi za dopolnjevanje, usklajenost, sinergije in povezave med vesoljskim programom ter drugimi ukrepi in programi Unije.
6. Po potrebi zagotovi usklajevanje z dejavnostmi, ki se izvajajo v vesoljskem sektorju na ravni Unije ter na nacionalni in mednarodni ravni. Spodbuja sodelovanje med državami članicami ter zbliževanje njihovih tehnoloških zmogljivosti in razvoja na področju vesolja.

Člen 30

Vloga Agencije

1. Agencija ima naslednje svoje naloge:
 - (a) prek svojega sveta za varnostno akreditacijo zagotovi varnostno akreditacijo vseh komponent vesoljskega programa v skladu s poglavjem II naslova V;
 - (b) opravlja naloge iz člena 34(2) in (3);
 - (c) izvaja komunikacijske in promocijske dejavnosti ter dejavnosti v zvezi s trženjem storitev, jih ponujata Galileo in EGNOS;
 - (d) Komisiji zagotavlja tehnično strokovno znanje.
2. Komisija Agenciji zaupa naslednje naloge:
 - (a) upravljanje uporabe storitve EGNOS in sistema Galileo, kakor je opredeljeno v členu 43;
 - (b) splošno usklajevanje uporabniških vidikov GOVSATCOM v tesnem sodelovanju z ustreznimi agencijami Unije in ESZD za misije in operacije kriznega upravljanja;
 - (c) izvajanje dejavnosti, povezanih z razvojem aplikacij in storitev za uporabnike na podlagi komponent vesoljskega programa.
3. Komisija lahko Agenciji zaupa druge naloge, vključno z izvajanjem komunikacijskih in promocijskih dejavnosti ter dejavnosti trženja podatkov in informacij ter drugih dejavnosti, povezanih s povečanjem stopnje uporabe med uporabniki, v zvezi s komponentami vesoljskega programa, ki niso Galileo in EGNOS.
4. Naloge iz odstavkov 2 in 3 Komisija zaupa s sporazumom o prispevku v skladu s [členom 2(18)] in [naslovom VI] finančne uredbe.

Člen 31

Vloga Evropske vesoljske agencije

1. Evropski vesoljski agenciji se lahko zaupajo naslednje naloge:
 - (a) v zvezi s programom Copernicus: razvoj, načrtovanje in gradnja vesoljske infrastrukture za Copernicus, vključno z obratovanjem zadevne infrastrukture;
 - (b) v zvezi s sistemom Galileo in storitvijo EGNOS: nadaljnji razvoj sistemov, razvoj zemeljskega segmenta ter načrtovanje in razvoj satelitov;
 - (c) v zvezi z vsemi komponentami vesoljskega programa: raziskovalne in razvojne dejavnosti na njenih strokovnih področjih.
2. Komisija z Agencijo in Evropsko vesoljsko agencijo sklene sporazum o okvirnem finančnem partnerstvu, kot je določen v [členu 130] finančne uredbe. Ta sporazum o okvirnem finančnem partnerstvu:
 - jasno opredeljuje odgovornosti in obveznosti Evropske vesoljske agencije v zvezi z vesoljskim programom;
 - zahteva, da Evropska vesoljska agencija izpolnjuje varnostna pravila programa Unije, zlasti glede obdelave tajnih podatkov;
 - določa pogoje za upravljanje sredstev, zaupanih Evropski vesoljski agenciji, zlasti v zvezi z javnim naročanjem, postopki upravljanja, pričakovanimi rezultati, ki se merijo s kazalniki uspešnosti, ukrepi, ki se uporabijo v primeru pomanjkljivega ali nepoštenega izvajanja pogodb z vidika stroškov, časovnega načrta in rezultatov, ter v zvezi s komunikacijsko strategijo ter pravili glede lastništva vseh opredmetenih in

neopredmetenih sredstev; ti pogoji so v skladu z naslovoma III in V te uredbe in finančno uredbo;

- zahteva udeležbo Komisije in po potrebi Agencije na sestankih odbora Evropske vesoljske agencije za ocenjevanje ponudb v zvezi z vesoljskim programom;
 - določa ukrepe za spremljanje in nadzor, ki vključujejo zlasti sistem za predvidevanje stroškov, sistematično obveščanje Komisije ali po potrebi Agencije o stroških in časovnem razporedu ter v primeru razhajanja med predvidenimi sredstvi, uspešnostjo in časovnim razporedom določa popravljalne ukrepe za zagotovitev izvajanja dodeljenih nalog v okviru dodeljenih sredstev in kazni za Evropsko vesoljsko agencijo, kadar je mogoče to razhajanje pripisati neposredno njej;
 - določa načela za plačila Evropski vesoljski agenciji, ki so sorazmerna z zahtevnostjo nalog, ki jih je treba opraviti, v skladu s tržnimi cenami in provizijami drugih udeleženih subjektov, vključno z Unijo, ter lahko po potrebi temeljijo na kazalnikih uspešnosti; te provizije ne zajemajo splošnih stroškov, ki niso povezani z dejavnostmi, ki jih je Unija zaupala Evropski vesoljski agenciji.
3. Pogoj za sklenitev sporazuma o okvirnem finančnem partnerstvu iz odstavka 2 je vzpostavitev v okviru Evropske vesoljske agencije notranjih struktur in operativne metode, zlasti za sprejemanje odločitev, metode upravljanja in vprašanja odgovornosti, ki omogočajo kar največjo stopnjo zaščite interesov Unije ter upoštevanje njenih odločitev, tudi za dejavnosti, ki jih financira Evropska vesoljska agencija in vplivajo na vesoljski program.
4. Brez poseganja v sporazum o okvirnem finančnem partnerstvu iz odstavka 4 lahko Komisija ali Agencija zaprosi Evropsko vesoljsko agencijo za tehnično strokovno znanje in informacije, ki so potrebni za opravljanje nalog, ki so jim dodeljene s to uredbo.

Člen 32

Vloga drugih subjektov

1. Komisija lahko s sporazumi o prispevkih v celoti ali delno zaupa izvajanje komponent vesoljskega programa subjektom, ki niso navedeni v členih 30 in 31, vključno z:
- (a) zaupanjem obratovanja vesoljske infrastrukture programa Copernicus ali njenih delov organizaciji EUMETSAT;
 - (b) zaupanjem izvajanja storitev programa Copernicus ali njihovih delov ustreznim agencijam, organom ali organizacijam.
2. Merila za izbor takih pooblaščenih subjektov se morajo zlasti nanašati na njihovo zmožnost zagotavljanja kontinuitete in po potrebi varnosti delovanja brez motenj ali z minimalnimi motnjami dejavnosti programa Copernicus.

NASLOV V

VARNOST VESOLJSKEGA PROGRAMA

POGLAVJE I

Varnost vesoljskega programa

Člen 33

Načela varnosti

Varnost vesoljskega programa temelji na naslednjih načelih:

- (a) upoštevanje izkušenj držav članic na področju varnosti in črpanje iz njihovih dobrih praks;
- (b) uporaba mednarodno priznanih standardov in varnostnih pravil Unije, ki ločujejo med operativnimi nalogami in nalogami, povezanimi z akreditacijo.

Člen 34

Upravljanje varnosti

1. Komisija v okviru svojih pristojnosti zagotovi visoko stopnjo varnosti, zlasti v zvezi z:
 - (a) zaščito zemeljske in vesoljske infrastrukture ter zagotavljanja storitev, zlasti proti fizičnim ali kibernetiskim napadom;
 - (b) nadzorom in upravljanjem prenosov tehnologije;
 - (c) razvojem in ohranjanjem pridobljenih kompetenc in znanja v Uniji;
 - (d) varovanjem občutljivih netajnih in tajnih podatkov.

V ta namen Komisija zagotovi, da se za vsako komponento vesoljskega programa izvede analiza tveganja in nevarnosti. Na podlagi te analize tveganja in nevarnosti z izvedbenimi akti za vsako komponento vesoljskega programa določi splošne varnostne zahteve. Pri tem Komisija upošteva učinek teh zahtev na nemoteno delovanje te komponente, zlasti z vidika stroškov, obvladovanja tveganja in časovnega razporeda, ter zagotovi, da ne zmanjša splošne ravni varnosti ali ne ogrozi delovanja obstoječe opreme, ki temelji na tej komponenti. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).
2. Subjekt, odgovoren za upravljanje komponente vesoljskega programa, je odgovoren za upravljanje varnosti navedene komponente in v ta namen opravi analizo tveganja in nevarnosti ter vse potrebne dejavnosti za zagotovitev in spremljanje varnosti navedene komponente, zlasti določitev tehničnih specifikacij in operativnih postopkov, ter spremlja njihovo skladnost s splošnimi varnostnimi zahtevami iz odstavka 1.
3. Agencija:
 - (a) zagotovi varnostno akreditacijo vseh komponent vesoljskega programa v skladu s poglavjem II tega naslova in pristojnostmi držav članic;
 - (b) zagotovi delovanje Centra za nadzor varnosti Galileo v skladu z zahtevami iz odstavka 2 in navodili, pripravljenimi v okviru Sklepa Sveta 2014/496/SZVP;
 - (c) izvaja naloge, ki so ji dodeljene na podlagi Sklepa št. 1104/2011/EU;
 - (d) Komisiji da na voljo svoje tehnično strokovno znanje in vse informacije, potrebne za izvajanje njenih nalog na podlagi te uredbe.
4. Države članice:
 - (a) sprejmejo ukrepe, ki so vsaj enakovredni tistim, ki so potrebni za zaščito ključne evropske infrastrukture v smislu Direktive Sveta 2008/114/ES z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe po izboljšanju njene zaščite²⁹, in tistim, ki so potrebni za zaščito njihove ključne nacionalne infrastrukture, da se zaščiti zemeljska infrastruktura, ki je sestavni del vesoljskega programa in se nahaja na njihovem ozemlju;
 - (b) opravljajo naloge varnostne akreditacije iz člena 41.

²⁹ UL L 345, 23.12.2008, str. 75.

6. Subjekti, udeleženi v vesoljskem programu, sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev varnosti vesoljskega programa.

POGLAVJE II

Varnostna akreditacija

Člen 35

Organ za varnostno akreditacijo

Svet za varnostno akreditacijo, vzpostavljen v okviru Agencije, je organ za varnostno akreditacijo vseh komponent vesoljskega programa.

Člen 36

Splošna načela varnostne akreditacije

Dejavnosti varnostne akreditacije vseh komponent vesoljskega programa se izvajajo v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) dejavnosti varnostne akreditacije in odločitve o varnostni akreditaciji potekajo oziroma se sprejemajo v duhu kolektivne odgovornosti za varnost Unije in držav članic;
- (b) prizadeva se za soglasno sprejemanje odločitev v svetu za varnostno akreditacijo;
- (c) pri izvajanju dejavnosti varnostne akreditacije se uporablja pristop ocene in obvladovanja tveganja, ob upoštevanju tveganj za varnost komponente in vpliva na stroške ali časovni razpored katerega koli ukrepa za zmanjšanje tveganj ter cilja ohranitve splošne ravni varnosti te komponente;
- (d) odločitve o varnostni akreditaciji, ki jih sprejme svet za varnostno akreditacijo, pripravljajo in sprejemajo strokovnjaki, ki so primerno usposobljeni za akreditiranje kompleksnih sistemov, imajo varnostno dovoljenje ustrezne stopnje in delujejo nepristransko;
- (e) prizadevati si je treba za posvetovanja z vsemi zadevnimi stranmi, zainteresiranimi za varnostna vprašanja v zvezi s to komponento;
- (f) dejavnosti varnostne akreditacije izvajajo vse zadevne zainteresirane strani, udeležene pri komponenti, v skladu s strategijo za varnostno akreditiranje in brez poseganja v vlogo Komisije;
- (g) odločitve o varnostni akreditaciji, ki jih sprejme svet za varnostno akreditacijo, v skladu s postopkom, opredeljenim v zadevni strategiji za varnostno akreditiranje, ki jo je določil ta svet, temeljijo na lokalnih odločitvah o varnostni akreditaciji, ki so jih sprejeli ustrezni nacionalni organi držav članic za varnostno akreditacijo;
- (h) s stalnim, preglednim in popolnoma razumljivim postopkom spremljanja se zagotovi, da so varnostna tveganja za komponento znana, da so opredeljeni varnostni ukrepi za zmanjšanje takih tveganj na sprejemljivo raven glede na varnostne potrebe Unije in njenih držav članic ter za zagotovitev nemotenega delovanja komponente, pa tudi da se ti ukrepi izvajajo v skladu s konceptom obrambe v globino. Učinkovitost takih ukrepov se nenehno ocenjuje. Postopek v zvezi z oceno in obvladovanjem varnostnega tveganja kot ponavljajoč se postopek skupaj izvajajo zainteresirane strani, udeležene pri komponenti;
- (i) odločitve o varnostni akreditaciji sprejme svet za varnostjo akreditacijo popolnoma samostojno, tudi neodvisno od Komisije in drugih organov, pristojnih za izvajanje komponente in zagotavljanje povezanih storitev, ter neodvisno od izvršnega direktorja in upravnega odbora Agencije;

- (j) dejavnosti varnostne akreditacije se izvajajo ob ustreznem upoštevanju potrebe po zadostni usklajenosti med Komisijo in organi, pristojnimi za izvajanje varnostnih določb;
- (k) varnostna akreditacija storitve EGNOS, ki jo opravi svet za varnostno akreditacijo, ne posega v dejavnosti akreditacije, ki jih za letalstvo opravlja Evropska agencija za varnost v letalstvu.

Člen 37

Naloge sveta za varnostno akreditacijo

1. Svet za varnostno akreditacijo opravlja svoje naloge brez poseganja v pristojnosti Komisije ali pristojnosti, ki so bile zaupane drugim organom Agencije, zlasti glede zadev, povezanih z varnostjo, in brez poseganja v pristojnosti držav članic v zvezi z varnostno akreditacijo.
2. Svet za varnostno akreditacijo opravlja naslednje naloge:
 - (a) opredelitev in odobritev strategije za varnostno akreditiranje, v kateri je določeno naslednje:
 - i) obseg dejavnosti, potrebnih za izvedbo in ohranitev akreditacije komponent vesoljskega programa ali delov teh komponent in morebitnih povezav med njimi in drugimi sistemi ali komponentami;
 - ii) postopek varnostne akreditacije komponent vesoljskega programa ali delov teh komponent s stopnjo natančnosti, ki ustreza zahtevani stopnji jamstva, jasno pa so določeni tudi pogoji za akreditacijo;
 - iii) vloga zadevnih zainteresiranih strani, ki sodelujejo v postopku akreditacije;
 - iv) časovni razpored za akreditacijo, skladen s fazami komponent vesoljskega programa, zlasti kar zadeva namestitvev infrastrukture ter zagotavljanje in nadaljnji razvoj storitev;
 - v) načela varnostne akreditacije za omrežja, povezana s sistemi, vzpostavljenimi v okviru komponent vesoljskega programa, ali za dele teh komponent in za opremo, povezano s sistemi, vzpostavljenimi v okviru teh komponent, ki jih izvajajo nacionalni subjekti držav članic, pristojni za varnostne zadeve;
 - (b) sprejemanje odločitev o varnostni akreditaciji, zlasti v zvezi z odobritvijo izstrelitev satelitov, dovoljenji za upravljanje sistemov, vzpostavljenih v okviru komponent vesoljskega programa ali elementov teh komponent, v različnih konfiguracijah in za različne storitve, ki jih zagotavljajo, do vključno signala v vesolju ter dovoljenji za upravljanje zemeljskih postaj. Kar zadeva omrežja in opremo, ki so povezani z regulirano javno storitvijo (PRS) iz člena 44 ali s katero koli drugo varno storitvijo, ki izhaja iz komponent vesoljskega programa, svet za varnostno akreditacijo sprejema odločitve samo o izdajanju dovoljenj organom za razvoj ali proizvodnjo občutljive tehnologije PRS ali sprejemnikov ali varnostnih modulov PRS ali kakršne koli druge tehnologije ali opreme, ki jo je treba preveriti v skladu s splošnimi zahtevami glede varnosti iz člena 34(1), ob upoštevanju mnenj nacionalnih subjektov, pristojnih za varnostne zadeve, in splošnih varnostnih tveganj;
 - (c) preučitev in odobritev vse dokumentacije v zvezi z varnostno akreditacijo, razen dokumentov, ki jih Komisija sprejme na podlagi člena 34(1) te uredbe in člena 8 Sklepa št. 1104/2011/EU;
 - (d) svetovanje Komisiji – v okviru svojih pristojnosti – pri pripravi osnutkov besedil aktov iz člena 34(1) te uredbe in člena 8 Sklepa št. 1104/2011/EU, tudi glede vzpostavitve varnostno-operativnih postopkov, in predložitev izjave s svojim končnim stališčem;

- (e) preučitev in odobritev ocene varnostnega tveganja, pripravljene v skladu s postopkom spremljanja iz člena 36(h), ob upoštevanju skladnosti z dokumenti iz točke (c) tega odstavka in dokumenti, pripravljenimi v skladu s členom 34(1) te uredbe in členom 8 Sklepa št. 1104/2011/EU, ter sodelovanje s Komisijo pri opredelitvi ukrepov za zmanjšanje tveganj;
 - (f) preverjanje izvajanja varnostnih ukrepov v zvezi z varnostno akreditacijo komponent vesoljskega programa z izvedbo ali naročilom varnostnih ocen, inšpekcijskih pregledov, presoj ali pregledov v skladu s členom 41(b) te uredbe;
 - (g) potrditev izbora odobrenih izdelkov in ukrepov za zaščito pred elektronskim prisluškovanjem (TEMPEST) ter odobrenih kriptografskih proizvodov, ki se uporabljajo za zagotavljanje varnosti komponent vesoljskega programa;
 - (h) odobritev medsebojne povezave sistemov, vzpostavljenih v okviru komponent vesoljskega programa ali delov teh komponent, z drugimi sistemi ali po potrebi sodelovanje z zadevnimi subjekti, pristojnimi za varnostne zadeve, pri skupni odobritvi;
 - (i) dogovor z zadevno državo članico o predlogi za nadzor dostopa iz člena 41(c);
 - (j) priprava poročil o tveganju ter obveščanje Komisije, upravnega odbora in izvršnega direktorja o svojih ocenah tveganja in svetovanje glede možnosti za obvladovanje preostalih tveganj v zvezi s posamezno odločitvijo o varnostni akreditaciji;
 - (k) na izrecno zahtevo Sveta in/ali visokega predstavnika in v tesnem sodelovanju s Komisijo, zagotavljanje podpore Svetu in visokemu predstavniku pri izvajanju Sklepa 2014/496/SZVP;
 - (l) izvedba posvetovanj, potrebnih za opravljanje svojih nalog;
 - (m) sprejetje in objava svojega poslovnika.
3. Brez poseganja v pristojnosti držav članic se pod nadzorom sveta za varnostno akreditacijo vzpostavi poseben podrejeni organ, ki zastopa države članice, za opravljanje nalog organa za razpošiljanje šifrnega materiala (CDA), ki se nanašajo na upravljanje kriptografskega gradiva EU, povezanega z vesoljskim programom, zlasti v zvezi z:
- (a) upravljanjem ključev za polete in drugih ključev, potrebnih za delovanje sistema Galileo;
 - (b) preverjanjem vzpostavitve in izvrševanja postopkov za obračunavanje, varno shranjevanje in razpošiljanje ključev PRS sistema Galileo ter varno ravnanje z njimi.

Člen 38

Sestava sveta za varnostno akreditacijo

1. Svet za varnostno akreditacijo sestavljajo po en predstavnik vsake države članice, predstavnik Komisije in en predstavnik visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik). Mandat članov sveta za varnostno akreditacijo traja štiri leta in se lahko podaljša.
2. Predstavnik Evropske vesoljske agencije je vabljen, da se sestančkov sveta za varnostno akreditacijo udeleži kot opazovalec. Izjemoma so lahko k udeležbi na teh sestankih kot opazovalci povabljeni tudi predstavniki agencij Unije, tretjih držav ali mednarodnih organizacij, če se obravnavajo vprašanja, ki neposredno zadevajo te tretje države ali mednarodne organizacije, zlasti vprašanja o infrastrukturi, ki je v njihovi lasti ali se nahaja na njihovem ozemlju. Ureditve za takšno udeležbo predstavnikov tretjih držav ali mednarodnih

organizacij in pogoji zanje se določijo v zadevnih sporazumih ter so skladni s poslovníkom sveta za varnostno akreditacijo.

Člen 39

Pravila glasovanja v svetu za varnostno akreditacijo

Če soglasja v skladu s splošnimi načeli iz člena 36 ni mogoče doseči, svet za varnostno akreditacijo sprejme odločitev s kvalificirano večino, kot je določena v členu 16 Pogodbe o Evropski uniji. Predstavnik Komisije in predstavnik visokega predstavnika ne glasujeta. Predsednik sveta za varnostno akreditacijo v imenu tega sveta podpiše sklepe, ki jih svet sprejme.

Člen 40

Komunikacija in vpliv sklepov sveta za varnostno akreditacijo

1. Sklepi sveta za varnostno akreditacijo se naslovijo na Komisijo.
2. Komisija stalno obvešča svet za varnostno akreditacijo o vplivu vseh sklepov, ki jih načrtuje svet za varnostno akreditacijo, na pravilno izvajanje komponent vesoljskega programa in o izvajanju načrtov za obvladovanje preostalih tveganj. Svet za varnostno akreditacijo se seznani z vsemi takšnimi informacijami Komisije.
3. Komisija brez odlašanja obvešča Evropski parlament in Svet o vplivu sprejetja sklepov o varnostni akreditaciji na pravilno izvajanje komponent vesoljskega programa. Če Komisija meni, da bi sklep, ki ga je sprejel svet za varnostno akreditacijo, lahko bistveno vplival na pravilno izvajanje teh komponent, na primer kar zadeva stroške, časovni raspored ali uspešnost, o tem takoj obvesti Evropski parlament in Svet.
4. Upravni odbor se redno obvešča o poteku dela v svetu za varnostno akreditacijo.
5. Časovni raspored dela sveta za varnostno akreditacijo ne ovira časovnega razporeda dejavnosti iz delovnega programa iz člena 100.

Člen 41

Vloga držav članic pri varnostni akreditaciji

Države članice:

- (a) svetu za varnostno akreditacijo posredujejo vse informacije, za katere menijo, da so pomembne za varnostno akreditacijo;
- (b) ustrezno pooblaščenim osebam, ki jih imenuje svet za varnostno akreditacijo, v soglasju z nacionalnimi subjekti, pristojnimi za varnostne zadeve, in pod njihovim nadzorom dovolijo dostop do vseh informacij in vseh območij in/ali lokacij, povezanih z varnostjo sistemov, ki spadajo v njihovo pristojnost, v skladu z njihovimi nacionalnimi zakoni in drugimi predpisi ter brez vsakršne diskriminacije na podlagi nacionalnosti državljanov držav članic, vključno zaradi varnostnih pregledov, presoj in preizkusov, kot odloči svet za varnostno akreditacijo, in postopka spremljanja varnostnih tveganj iz člena 36(h). Te presoje in preizkusi se izvajajo v skladu z naslednjimi načeli:
 - i) poudari se pomen varnosti in učinkovitega obvladovanja tveganja pri subjektih, kjer poteka pregled;
 - ii) priporočijo se protiukrepi za blažitev specifičnih posledic izgube zaupnosti, celovitosti ali razpoložljivosti tajnih podatkov;

- (c) so vsaka zase pristojne za oblikovanje predloge za nadzor dostopa, to je osnutka ali seznama območij/lokacij, ki jih je treba akreditirati in o katerih se države članice in svet za varnostno akreditacijo vnaprej dogovorijo, s čimer se zagotovi, da vse države članice zagotavljajo enako stopnjo nadzora dostopa;
- (d) so na lokalni ravni odgovorne za varnostno akreditacijo lokacij, ki so na njihovem ozemlju in so del območja varnostne akreditacije za komponente vesoljskega programa, ter o tem poročajo svetu za varnostno akreditacijo.

POGLAVJE III

Varovanje tajnih podatkov

Člen 42

Uporaba pravil o tajnih podatkih

Na področju uporabe te uredbe:

- (a) vsaka država članica v svojih nacionalnih varnostnih predpisih zagotovi enakovredno raven varstva tajnih podatkov Evropske unije, kot jo zagotavljajo varnostni predpisi iz Sklepa Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU³⁰ in varnostni predpisi Sveta iz prilog k Sklepu Sveta 2013/488/EU z dne 23. septembra 2013 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU³¹;
- (b) države članice Komisijo nemudoma obvestijo o nacionalnih varnostnih predpisih iz točke (a);
- (c) se fizičnim osebam s prebivališčem v tretji državi in pravnim osebam s sedežem v tretji državi ravnanje s tajnimi podatki Evropske unije v zvezi z vesoljskim programom dovoli samo, če se zanje v teh državah uporabljajo varnostni predpisi, ki zagotavljajo najmanj enakovredno raven varstva kot varnostni predpisi Komisije iz Sklepa Komisije (EU, Euratom) 2015/444 in varnostni predpisi Sveta iz prilog k Sklepu 2013/488/EU. Enakovrednost varnostnih predpisov, ki se uporabljajo v tretji državi ali mednarodni organizaciji, se opredeli v sporazumu o varovanju tajnosti podatkov, ki po potrebi vključuje vprašanja industrijske varnosti, sklenjenim med Unijo in zadevno tretjo državo oziroma mednarodno organizacijo, v skladu s postopkom iz člena 218 PDEU in ob upoštevanju člena 13 Sklepa 2013/488/EU;
- (d) se lahko brez poseganja v člen 13 Sklepa 2013/488/EU in pravila na področju industrijske varnosti iz Sklepa Komisije (EU, Euratom) 2015/444 fizični osebi ali pravni osebi, tretji državi ali mednarodni organizaciji dovoli dostop do tajnih podatkov Evropske unije, če se presodi, da je to v posameznem primeru nujno glede na naravo in vsebino teh podatkov, potrebo prejemnika po seznanitvi z njimi ter koristi, ki jih bo imela Unija.

NASLOV VI

Galileo in EGNOS

Člen 43

Upravičeni ukrepi

Upravičeni ukrepi v okviru sistema Galileo in storitve EGNOS zajemajo:

³⁰ UL L 72, 17.3.2015, str. 53.

³¹ UL L 274, 15.10.2013, str. 1.

- (a) upravljanje, vzdrževanje, stalno izboljševanje, razvoj in zaščito vesoljske infrastrukture, vključno z nadgradnjami in upravljanjem zaradi zastarelosti;
- (b) upravljanje, vzdrževanje, stalno izboljševanje, razvoj in zaščito zemeljske infrastrukture, zlasti omrežij, lokacij in podpornih objektov, vključno z nadgradnjami in upravljanjem zaradi zastarelosti;
- (c) razvoj prihodnjih generacij sistemov in razvoj storitev, ki jih zagotavljata Galileo in EGNOS, brez poseganja v prihodnje odločitve o finančnih perspektivah Unije;
- (d) dejavnosti certificiranja in standardizacije;
- (e) zagotavljanje in razvoj trga storitev, ki jih zagotavljata Galileo in EGNOS;
- (f) sodelovanje z drugimi regionalnimi ali globalnimi satelitskimi navigacijskimi sistemi;
- (g) vse elemente, ki zagotavljajo zanesljivost sistema in njegove uporabe;
- (h) usklajevanje dejavnosti v zvezi z zagotavljanjem storitev in razširitev njihove pokritosti.

Člen 44

Storitve, ki jih zagotavlja Galileo

1. Storitve, ki jih zagotavlja Galileo, zajemajo:
 - (a) odprto storitev sistema Galileo, ki je brezplačna za uporabnika in zagotavlja informacije za določanje položaja in sinhronizacijo, namenjene zlasti množičnim satelitskim navigacijskim aplikacijam za potrošniško uporabo;
 - (b) zelo natančno storitev, ki je brezplačna za uporabnike in z razširjanjem dodatnih podatkov v dodatnem frekvenčnem pasu zagotavlja zelo natančne informacije za določanje položaja in sinhronizacijo, namenjene zlasti satelitskim navigacijskim aplikacijam za poslovne ali komercialne namene;
 - (c) storitev za avtentikacijo signala, ki temelji na šifriranih kodah, vključenih v signale, namenjena pa je zlasti satelitskim navigacijskim aplikacijam za poslovne ali komercialne namene;
 - (d) regulirano javno storitev (PRS), ki je namenjena izključno uporabnikom, ki jih pooblastijo vlade, v skladu s Sklepom št. 1104/2011/EU, za občutljive aplikacije, ki zahtevajo visoko raven kontinuitete storitev, tudi na področju varnosti in obrambe, in ki uporablja močne, šifrirane signale;
 - (e) storitev za ravnanje v izrednih razmerah, ki z oddajanjem signalov pošilja opozorila v zvezi z naravnimi nesrečami ali drugimi izrednimi razmerami na določenih območjih;
 - (f) storitev določanja točnega časa, ki je brezplačna za uporabnike in zagotavlja določanje točnega in zanesljivega referenčnega časa ter uresničevanje koordiniranega univerzalnega časa, kar olajšuje razvoj časovnih aplikacij, ki temeljijo na sistemu Galileo, in uporabo v ključnih aplikacijah.
2. Galileo prispeva tudi k:
 - (a) storitvi iskanja in reševanja (SAR) sistema COSPAS-SARSAT, in sicer z zaznavanjem signalov v sili, ki jih oddajajo javljalniki, in vračanjem sporočil tem javljalnikom s povratno povezavo;
 - (b) storitvam za nadzor popolnosti delovanja, standardiziranimi na ravni Unije ali mednarodni ravni, ki jih uporabljajo storitve za varovanje življenj na podlagi signalov

odprte storitve sistema Galileo in v kombinaciji s storitvijo EGNOS ter drugimi satelitskimi navigacijskimi sistemi;

- (c) informacijam o vesoljskem vremenu in storitvam zgodnjega opozarjanja, ki se zagotavljajo prek zemeljske infrastrukture sistema Galileo in s katerimi naj bi se zmanjšala morebitna tveganja v zvezi z vesoljskimi vremenskimi dogodki za uporabnike storitev, ki jih zagotavljajo Galileo in drugi sistemi GNSS.

Člen 45

Storitve, ki jih zagotavlja EGNOS

1. Storitve, ki jih zagotavlja EGNOS, zajemajo:
 - (a) odprto storitev EGNOS, ki je brezplačna za uporabnika in zagotavlja informacije za določanje položaja in sinhronizacijo, namenjene zlasti množičnim satelitskim navigacijskim aplikacijam za potrošniško uporabo;
 - (b) storitev EGNOS za dostop do podatkov, ki zagotavlja informacije za določanje položaja in sinhronizacijo, namenjene zlasti satelitskim navigacijskim aplikacijam za poklicne ali komercialne namene, ter ponuja večjo učinkovitost in podatke z večjo dodano vrednostjo od podatkov, pridobljenih z odprto storitvijo EGNOS;
 - (c) storitev varovanja življenj, ki je za neposrednega uporabnika brezplačna in zagotavlja informacije za določanje položaja in sinhronizacijo z visoko stopnjo kontinuitete, razpoložljivosti in natančnosti, vključno s sporočilom o celovitosti, ki uporabnika opozarja v primeru napake ali signalov za nedovoljeno odstopanje, ki jih oddajajo Galileo in drugi sistemi GNSS ter ki jih ta storitev krepi na območju pokritosti; ta storitev je namenjena predvsem uporabnikom, za katere je varnost bistvenega pomena, zlasti v sektorju civilnega letalstva za navigacijske službe zračnega prometa.
2. Storitve iz odstavka 1 se prednostno zagotavljajo na ozemlju držav članic z zemljepisno lego v Evropi.

Geografska pokritost storitve EGNOS se lahko razširi tudi na druge svetovne regije, zlasti na ozemlja držav kandidat, tretjih držav, ki so pridružene enotnemu evropskemu nebu, in tretjih držav v evropski sosedski politiki, če je to tehnično izvedljivo in, kadar gre za storitev varovanja življenj, na podlagi mednarodnih sporazumov.
3. Stroški take širitve in povezani stroški obratovanja, specifični za te regije, se ne krijejo iz proračuna iz člena 11. Zaradi take širitve se ne odloži ponujanje storitev iz odstavka 1 na celotnem ozemlju držav članic z zemljepisno lego v Evropi.

Člen 46

Izvedbeni ukrepi za Galileo in EGNOS

Za nemoteno delovanje sistema Galileo in storitve EGNOS in njuno sprejetje na trgu Komisija po potrebi določi ukrepe, ki so potrebni za:

- (a) obvladovanje in zmanjševanje tveganj, neločljivo povezanih z delovanjem sistema Galileo in storitve EGNOS;
- (b) opredelitev ključnih faz odločitev za spremljanje in ocenjevanje izvajanja sistema Galileo in storitve EGNOS;

- (c) določitev lokacije centrov, ki spadajo k zemeljski infrastrukturi sistema Galileo in storitve EGNOS, v skladu z varnostnimi zahtevami v odprtem in preglednem postopku ter zagotovitev njihovega delovanja.

Navedeni izvedbeni ukrepi se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

Člen 47

Združljivost in interoperabilnost

1. Galileo in EGNOS ter storitve, ki jih zagotavljata, so s tehničnega vidika v celoti združljivi in interoperabilni.
2. Galileo in EGNOS ter storitve, ki jih zagotavljata, so združljivi in interoperabilni z drugimi satelitskimi navigacijskimi sistemi ter s konvencionalnimi sredstvi za radijsko navigacijo, kadar sta taki zahtevi po združljivosti in interoperabilnosti določeni v mednarodnih sporazumih.

NASLOV VII

Copernicus

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 48

Obseg programa Copernicus

1. Copernicus se izvaja na podlagi predhodnih naložb Unije in se po potrebi opira na nacionalne ali regionalne zmogljivosti držav članic, pri čemer upošteva zmogljivosti komercialnih dobaviteljev primerljivih podatkov in informacij ter potrebo po spodbujanju konkurence in razvoja trga.
2. Copernicus zagotavlja podatke in informacije v skladu s politiko popolnih, brezplačnih in odprtih podatkov.
3. Copernicus zajema štiri komponente, in sicer:
 - (a) komponento pridobivanja podatkov, ki vključuje:
 - razvoj in delovanje Sentinelov programa Copernicus;
 - dostop do podatkov tretjih strani;
 - dostop do podatkov *in situ* in drugih pomožnih podatkov;
 - (b) komponento obdelave podatkov in informacij, ki vključuje dejavnosti za ustvarjanje informacij z dodano vrednostjo v podporo storitvam za spremljanje okolja, poročanje in zagotavljanje skladnosti, civilno zaščito in varnostnim storitvam (storitve programa Copernicus);
 - (c) komponento dostopa do podatkov in njihovega razširjanja, ki vključuje infrastrukturo in storitve za zagotovitev iskanja, pregledovanja, dostopa do, razširjanja in uporabe podatkov in informacij programa Copernicus;
 - (d) komponento povečanja stopnje uporabe pri uporabnikih in razvoja trga v skladu s členom 29(5), ki vključuje ustrezne dejavnosti, vire in storitve za promocijo programa Copernicus, njegovih podatkov in storitev na vseh ravneh, da bi se kar najbolj povečale družbeno-gospodarske koristi iz člena 4(1).

4. Copernicus spodbuja mednarodno koordinacijo sistemov za opazovanje in s tem povezane izmenjave podatkov, da bi se okrepila njegova razsežnost in komplementarnost na svetovni ravni, ob upoštevanju veljavnih mednarodnih sporazumov in koordinacijskih postopkov.

POGLAVJE II

Upravičeni ukrepi

Člen 49

Pridobivanje podatkov

Upravičeni ukrepi v okviru programa Copernicus zajemajo:

- (a) ukrepe za zagotavljanje neprekinjenega delovanja obstoječih misij Sentinel ter razvoj, izstrelitev, vzdrževanje in upravljanje nadaljnjih Sentinelov, s katerimi bi razširili področje opazovanj, pri čemer bodo imele prednost: opazovalne zmogljivosti za spremljanje antropogenih emisij CO₂ in emisij drugih toplogrednih plinov, kar bo omogočilo pokritost polarnih območij ter inovativne uporabe v kmetijstvu, gozdarstvu in gospodarjenju z vodnimi viri;
- (b) ukrepe za zagotovitev dostopa do podatkov tretjih strani, ki so potrebni za pripravo storitev programa Copernicus ali za uporabo v institucijah, agencijah in decentraliziranih službah Unije;
- (c) ukrepe za zagotovitev in usklajevanje dostopa do podatkov *in situ* in drugih pomožnih podatkov, ki so potrebni za ustvarjanje, umerjanje in potrjevanje podatkov in informacij programa Copernicus.

Člen 50

Storitve programa Copernicus

Program Copernicus vključuje ukrepe v podporo naslednjim storitvam:

- (a) storitvam za spremljanje okolja, poročanje in zagotavljanje skladnosti, ki zajemajo:
 - spremljanje ozračja za zagotavljanje informacij o njegovi kemični sestavi in o kakovosti zraka;
 - spremljanje morskega okolja za zagotavljanje informacij o stanju in dinamiki morskih in obalnih ekosistemov ter njihovih virov;
 - spremljanje kopnega in kmetijskih površin za zagotavljanje informacij o pokrovnosti tal, rabi in spremembi rabe tal, mestnih območjih, obsegu in kakovosti celinskih voda, gozdovih, kmetijskih površinah in drugih naravnih virih, biotski raznovrstnosti in kriosferi;
 - spremljanje podnebnih sprememb za zagotavljanje informacij o antropogenih emisijah CO₂ in emisijah drugih toplogrednih plinov, ključnih podnebnih spremenljivkah, ponovnih analizah podnebja, sezonskih napovedih, napovedih stanja podnebja in vzrokov za to ter kazalnikov v ustreznih časovnih in prostorskih merilih;
- (b) storitvi za ravnanje v izrednih razmerah za zagotavljanje informacij v podporo javnim organom, ki delujejo na področju civilne zaščite v Uniji, operacijam civilne zaščite in operacijam za odziv na izredne razmere (izboljšanje dejavnosti zgodnjega opozarjanja in zmogljivosti za odzivanje na krize) ter dejavnostim preprečevanja in pripravljenosti (analize tveganj in vzpostavitev normalnega stanja) v zvezi z različnimi vrstami nesreč;

- (c) varnostni storitvi v podporo nadzoru zunanjih mej Unije, pomorskemu nadzoru, zunanjemu delovanju Unije v odziv na varnostne izzive, s katerimi se sooča Unija, ter ciljem in ukrepom v okviru skupne zunanje in varnostne politike.

Člen 51

Dostop do podatkov in informacij programa Copernicus ter njihovo razširjanje

1. Program Copernicus vključuje ukrepe za zagotovitev dostopa do vseh podatkov in informacij programa Copernicus ter po potrebi zagotovi dodatno infrastrukturo in storitve za spodbujanje razširjanja, dostopa do in uporabe navedenih podatkov in informacij.
2. Če so podatki ali informacije programa Copernicus varnostno občutljive, lahko Komisija njihovo nabavo, nadzor nad pridobivanjem takih podatkov, dostop do njih in njihovo razširjanje zaupa enemu ali več fiduciarnim subjektom. Taki subjekti vzpostavijo in vodijo register pooblaščenih uporabnikov ter odobrijo dostop do tajnih podatkov v ločenem delovnem postopku.

POGLAVJE III

Politika glede podatkov programa Copernicus

Člen 52

Politika glede podatkov in informacij programa Copernicus

1. Podatki in informacije programa Copernicus se uporabnikom zagotovijo v skladu s politiko brezplačnih, popolnih in odprtih podatkov, kot je opisana spodaj:
 - (a) uporabniki programa Copernicus lahko vse podatke in informacije programa Copernicus brezplačno in kjerkoli na svetu reproducirajo, razširjajo, sporočajo javnosti, prilagajajo in spreminjajo ter jih združujejo z drugimi podatki in informacijami;
 - (b) politika brezplačnih, popolnih in odprtih podatkov vključuje naslednje omejitve:
 - oblika, pravočasnost in načini razširjanja podatkov in informacij programa Copernicus so določeni vnaprej;
 - spoštujejo se morebitni licenčni pogoji v zvezi s podatki in informacijami tretjih strani, ki se uporabljajo za pripravo informacij v okviru storitev Copernicus;
 - varnostne omejitve na podlagi splošnih varnostnih zahtev iz člena 34(1);
 - zagotovljena je zaščita pred tveganjem motenj v sistemu, v okviru katerega se pripravljajo ali dajejo na voljo podatki in informacije programa Copernicus;
 - zagotovljena je zaščita zanesljivega dostopa evropskih uporabnikov do podatkov in informacij programa Copernicus.
2. Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 105 glede posebnih določb za dopolnitev tistih iz odstavka 1 v zvezi s specifikacijami ter pogoji in postopki za pridobitev dostopa do podatkov in informacij programa Copernicus ter njihovo uporabo.
3. Komisija v skladu s politiko glede podatkov programa Copernicus, kot je določena v tej uredbi, in veljavnimi delegiranimi akti na podlagi iz odstavka 2 izdaja licence in obvestila glede dostopa do podatkov in informacij programa Copernicus ter njihove uporabe, vključno z atribucijskimi klavzulami.

NASLOV VIII

DRUGE KOMPONENTE PROGRAMA

POGLAVJE I

Spremljanje razmer v vesolju (SSA)

ODDELEK I

Nadzor in spremljanje v vesolju (SST)

Člen 53

Obseg dejavnosti SST

Komponenta SST podpira naslednje dejavnosti:

- (a) vzpostavitev, razvoj in operativne dejavnosti omrežja zemeljskih in/ali vesoljskih senzorjev držav članic, vključno s senzorji, razvitimi v okviru Evropske vesoljske agencije, in senzorji Unije, s katerimi se upravlja na nacionalni ravni, za opazovanje in sledenje predmetov in pripravo evropskega kataloga vesoljskih predmetov, prilagojenega potrebam uporabnikov iz člena 55;
- (b) obdelavo in analizo podatkov SST na nacionalni ravni, da se pripravijo informacije SST in storitve iz člena 54;
- (c) zagotavljanje storitev SST iz člena 54 subjektom iz člena 55;
- (d) tehnično in upravno podporo za zagotovitev prehoda med vesoljskim programom EU in okvirom podpore za SST, vzpostavljenim s Sklepom št. 541/2014/EU.

Člen 54

Storitve SST

- 1. Storitve SST zajemajo:
 - (a) oceno tveganja trka med vesoljskimi plovili ali med vesoljskim plovilom in vesoljskimi odpadki ter pripravo morebitnih opozoril za preprečevanje trkov med fazami izstrelitve, vstopa v orbito, zvišanja orbite, obratovanja v orbiti in prenehanja misije vesoljskih plovil;
 - (b) zaznavanje in opredelitev razpadov, razbitij ali trkov v orbiti;
 - (c) oceno tveganja nenadzorovanega ponovnega vstopa vesoljskih predmetov in vesoljskih odpadkov v Zemljino ozračje ter pripravo s tem povezanih informacij, vključno z oceno časa in verjetne lokacije morebitnega trka;
 - (d) preprečevanje širjenja vesoljskih odpadkov.
- 2. Storitve SST so brezplačne in stalno na voljo.

Člen 55

Uporabniki SST

- 1. Glavni uporabniki SST so vse države članice EU, ESZD, Komisija, Svet, javni in zasebni lastniki in upravljavci vesoljskih plovil ter javni organi, ki delujejo na področju civilne zaščite v Uniji.
- 2. Drugi javni in zasebni subjekti (preostali uporabniki) s sedežem v Uniji lahko dostopajo do ene od storitev iz točk (b) do (d) člena 54(1), če izpolnjujejo naslednji merili:

- (a) podatki se uporabljajo v nekomercialne namene;
- (b) zagotovljena je ustrezna raven zaščite prejetih podatkov.

Komisija lahko z izvedbenimi akti sprejme podrobne določbe glede navedenih meril in zadevnih postopkov. Navedene določbe se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

Člen 56

Sodelovanje držav članic

1. Države članice, ki želijo sodelovati pri izvajanju storitev SST iz člena 54, Komisiji predložijo skupno vlogo, v kateri dokažejo skladnost z naslednjimi merili:
 - (a) so lastnice ali imajo dostop do bodisi ustreznih senzorjev SST, ki so na voljo za SST EU, in človeških virov za upravljanje z njimi bodisi ustreznih zmogljivosti za operativno analizo in obdelavo podatkov, posebej zasnovanih za SST in razpoložljivih za SST EU;
 - (b) zadevna država članica je izvedla in potrdila prvotno oceno varnostnega tveganja vsakega posameznega sredstva SST;
 - (c) akcijski načrt za izvajanje dejavnosti iz člena 53 te uredbe, ki upošteva usklajevalni načrt, sprejet v skladu s členom 6 Sklepa št. 541/2014/EU;
 - (d) porazdelitev različnih dejavnosti med skupine strokovnjakov, imenovane na podlagi člena 57;
 - (e) pravila o izmenjavi podatkov, potrebnih za izpolnitev ciljev iz člena 4.

Skladnost z merili iz točk (a) in (b) mora vsaka država članica, ki želi sodelovati pri zagotavljanju storitev SST, dokazati posebej.

2. Šteje se, da države članice, katerih imenovani nacionalni organi so člani konzorcija, ustanovljenega v skladu s členom 7 Sklepa št. 541/2014/EU, izpolnjujejo merila iz točk (a) in (b) odstavka 1, in sicer z datumom začetka veljavnosti te uredbe.
3. Če ni bila vložena nobena skupna vloga v skladu z odstavkom 1 ali če Komisija meni, da tako vložena vloga ne izpolnjuje meril iz odstavka 1, lahko tri ali več držav članic, za katere je bilo ugotovljeno, da izpolnjujejo merila iz odstavka 1, Komisiji predložijo skupne ponudbe v zvezi s specifičnim režimom orbite.
4. Komisija lahko z izvedbenimi akti sprejme podrobne določbe glede postopkov in elementov iz odstavkov 1 do 3. Navedeni izvedbeni ukrepi se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

Člen 57

Organizacijski okvir za sodelovanje držav članic

1. Vse države članice, ki so vložile vlogo, za katero je Komisija ugotovila, da je skladna s členom 56(1), ali ki jih je Komisija izbrala v skladu s postopkom iz člena 56(3), na svojem ozemlju imenujejo ustanovni nacionalni subjekt, ki jih bo zastopal.
2. Ustanovni nacionalni subjekti, imenovani v skladu z odstavkom 1, sklenejo sporazum o ustanovitvi partnerstva za SST ter določitvi pravil in mehanizmov za njihovo sodelovanje pri izvajanju dejavnosti iz člena 53. Ta sporazum zlasti vključuje elemente iz točk (c) do (e) člena

56(1) ter vzpostavitev strukture za obvladovanje tveganj, da se zagotovi izvajanje določb glede uporabe in varne izmenjave podatkov in informacij SST.

3. Ustanovni nacionalni subjekti na podlagi dejavnosti skupin strokovnjakov iz člena 6 v skladu z večletnim načrtom, ustreznimi ključnimi kazalniki uspešnosti in zahtevami uporabnikov razvijejo visokokakovostne storitve SST Unije. Komisija lahko z izvedbenimi akti sprejme večletni načrt in ključne kazalnike uspešnosti v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).
4. Ustanovni nacionalni subjekti obstoječi in morebitni prihodnji senzorji povežejo v mrežo, da lahko z njimi usklajeno in optimizirano upravljajo z namenom vzpostavitve in posodabljanja skupnega evropskega kataloga.
5. Sodelujoče države članice opravljajo varnostno akreditacijo na podlagi splošnih varnostnih zahtev iz člena 34(1).
6. Države članice, ki sodelujejo pri SST, imenujejo skupine strokovnjakov, ki bodo zadolžene za obravnavo posameznih vprašanj v zvezi z različnimi dejavnostmi SST. Skupine strokovnjakov so stalne, za njihovo upravljanje in kadrovanje so odgovorni ustanovni nacionalni subjekti držav članic, ki so jih ustanovile, ter lahko vključujejo strokovnjake iz katerega koli ustanovnega nacionalnega subjekta.
7. Ustanovni nacionalni subjekti in skupine strokovnjakov zagotovijo zaščito podatkov, informacij in storitev SST.
8. Komisija z izvedbenimi akti sprejme podrobna pravila o delovanju organizacijskega okvira za sodelovanje držav članic na področju SST. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

Člen 58

Centralna kontaktna točka za SST

1. Komisija centralno kontaktno točko za SST določi na podlagi najobsežnejšega strokovnega znanja na področju varnosti. Navedena centralna kontaktna točka:
 - (a) zagotovi potrebne varne vmesnike za centralizacijo, hranjenje in dajanje na voljo informacij SST uporabnikom SST, s čimer se zagotovi ustrezno ravnanje s temi informacijami in njihova sledljivost;
 - (b) neposredno poroča o uspešnosti storitev SST;
 - (c) zbira povratne informacije za prilagajanje storitev glede na pričakovanja uporabnikov;
 - (d) podpira, promovira in spodbuja uporabo storitev.
2. Ustanovni nacionalni subjekti sklenejo potrebna izvedbena pravila v sodelovanju s centralno kontaktno točko za SST.

ODDELEK II

Vesoljsko vreme in blizuzemeljski objekti

Člen 59

Dejavnosti v zvezi z vesoljskim vremenom

1. Funkcija za vesoljsko vreme lahko podpira naslednje dejavnosti:
 - (a) oceno in opredelitev potreb uporabnikov v sektorjih iz odstavka 2(b), da se določijo storitve v zvezi z vesoljskim vremenom, ki jih je treba zagotavljati;

- (b) zagotavljanje storitev v zvezi z vesoljskim vremenom uporabnikom teh storitev v skladu z opredeljenimi potrebami uporabnikov in tehničnimi zahtevami.
- 2. Storitve v zvezi z vesoljskim vremenom so neprekinjeno in stalno na voljo ter se lahko izberejo v skladu z naslednjima praviloma:
 - (a) Komisija glede na potrebe uporabnikov, tehnološko pripravljenost in rezultate ocene tveganj določi prednostne storitve v zvezi z vesoljskim vremenom, ki jih je treba izvajati na ravni Unije;
 - (b) storitve v zvezi z vesoljskim vremenom lahko prispevajo k zaščiti sektorjev vesoljskih plovil, zrakoplovov, GNSS ter električnih in komunikacijskih omrežij.
- 3. Izbira subjektov, ki bodo zagotavljali storitve v zvezi z vesoljskim vremenom, se izvede na podlagi razpisa za zbiranje ponudb.

Člen 60

Dejavnosti na področju blizuzemeljskih objektov

- 1. Funkcija za blizuzemeljske objekte lahko podpira naslednje dejavnosti:
 - (a) kartiranje zmogljivosti držav članic za odkrivanje in spremljanje blizuzemeljskih objektov;
 - (b) spodbujanje povezovanja zmogljivosti in raziskovalnih središč držav članic v mreže;
 - (c) razvoj storitev iz odstavka 2.
- 2. V primeru odkritja, da se blizuzemeljski objekt približuje Zemlji, lahko Komisija usklajuje ukrepe Unije in nacionalnih javnih organov s področja civilne zaščite.

POGLAVJE II

GOVSATCOM

Člen 61

Področje uporabe GOVSATCOM

V okviru komponente GOVSATCOM so satelitske komunikacijske zmogljivosti in storitve združene v skupni sklop satelitskih komunikacijskih zmogljivosti in storitev Unije. Ta komponenta zajema:

- (a) razvoj, izgradnjo in operativno delovanje infrastrukture zemeljskega segmenta;
- (b) nabavo satelitskih komunikacijskih zmogljivosti, storitev in uporabniške opreme, ki so potrebne za opravljanje storitev GOVSATCOM;
- (c) ukrepe, potrebne za izboljšanje interoperabilnosti in standardizacijo uporabniške opreme GOVSATCOM.

Člen 62

Zmogljivosti in storitve, ki se zagotavljajo v okviru GOVSATCOM

- 1. Zagotavljanje zmogljivosti in storitev GOVSATCOM, kot so določene v portfelju storitev iz odstavka 3, je za uporabnike GOVSATCOM brezplačno, v skladu z operativnimi zahtevami iz odstavka 2, posebnimi varnostnimi zahtevami za GOVSATCOM iz člena 34(1) ter v okviru pravil o izmenjavi in prednostni razvrstitvi iz člena 65.

2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme operativne zahteve za storitve, zagotovljene v okviru GOVSATCOM, v obliki tehničnih specifikacij za primere uporabe, povezane s kriznim upravljanjem, nadzorom in upravljanjem ključne infrastrukture, vključno z diplomatskimi komunikacijskimi omrežji. Te operativne zahteve temeljijo na podrobni analizi zahtev uporabnikov, pri čemer se upoštevajo zahteve, ki izhajajo iz obstoječe uporabniške opreme in omrežij. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).
3. Komisija z izvedbenimi akti sprejme portfelj storitev, ki se zagotavljajo v okviru GOVSATCOM, v obliki seznama kategorij satelitskih komunikacijskih zmogljivosti in storitev in njihovih značilnosti, vključno z geografsko pokritostjo, frekvenco, pasovno širino, uporabniško opremo in varnostnimi elementi. Navedeni ukrepi temeljijo na operativnih in varnostnih zahtevah iz odstavka 1 ter dajejo prednost storitvam za uporabnike na ravni Unije. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).
4. Uporabnikom GOVSATCOM je dostop do zmogljivosti in storitev, navedenih v portfelju storitev, omogočen prek vozlišč GOVSATCOM iz člena 66.

Člen 63

Ponudniki satelitskih komunikacijskih zmogljivosti in storitev

Satelitske komunikacijske zmogljivosti in storitve v okviru te komponente lahko zagotavljajo naslednji subjekti:

- (a) udeleženci GOVSATCOM in
- (b) pravne osebe, ki so za zagotavljanje satelitskih zmogljivosti ali storitev ustrezno pooblašene v skladu s postopkom varnostne akreditacije iz člena 36 in na podlagi posebnih varnostnih zahtev za komponento GOVSATCOM iz člena 34(1).

Člen 64

Uporaba GOVSATCOM

1. Uporabniki GOVSATCOM so lahko naslednji subjekti, pod pogojem, da jim je bilo zaupano opravljanje nalog v zvezi z nadzorom in upravljanjem misij, operacij in infrastrukture, pri katerih je varnost ključnega pomena:
 - (a) javni organ Unije ali države članice ali urad, odgovoren za izvajanje takega javnega pooblastila,
 - (b) fizična ali pravna oseba.
2. Udeleženec iz člena 67 uporabnike GOVSATCOM ustrezno pooblasti za uporabo zmogljivosti in storitev GOVSATCOM.

Člen 65

Izmenjava in prednostna razvrstitev

1. Združene satelitske komunikacijske zmogljivosti, storitve in uporabniška oprema za se izmenjujejo in prednostno razvrstijo na podlagi analize varnostnih tveganj, ki jo izvedejo uporabniki na ravni Unije in na ravni držav članic. Ta izmenjava in prednostna razvrstitev da prednost uporabnikom na ravni Unije.
2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme podrobna pravila o izmenjavi in prednostni razvrstitvi zmogljivosti, storitev in uporabniške opreme, pri čemer upošteva pričakovano povpraševanje

za različne primere uporabe in analizo varnostnih tveganj za te primere uporabe. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

3. Izmenjavo in prednostno razvrstitev satelitskih komunikacijskih zmogljivosti in storitev med uporabniki GOVSATCOM, ki jih je odobril isti udeleženec, določi in izvaja ta udeleženec.

Člen 66

Infrastruktura in operativne dejavnosti zemeljskega segmenta

1. Zemeljski segment vključuje infrastrukturo, ki omogoča zagotavljanje storitev uporabnikom v skladu s členom 65, zlasti vozlišča GOVSATCOM, ki se nabavijo v okviru te komponente in povezujejo uporabnike GOVSATCOM s ponudniki satelitskih komunikacijskih zmogljivosti in storitev.
2. Komisija z izvedbenimi akti določi lokacijo infrastrukture zemeljskega segmenta. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 107(3).

Člen 67

Udeleženci in pristojni organi GOVSATCOM

1. Udeleženci GOVSATCOM so države članice, Svet, Komisija in ESZD, kolikor izdajajo odobritve uporabnikom GOVSATCOM ali zagotavljajo satelitske komunikacijske zmogljivosti ali lokacije zemeljskega segmenta ali del zmogljivosti zemeljskega segmenta.
2. Agencije Unije lahko postanejo udeleženske GOVSATCOM, če jim to odobrijo institucije Unije, ki jih nadzorujejo.
3. Vsak udeleženec imenuje en pristojni organ za GOVSATCOM.
4. Pristojni organ za GOVSATCOM zagotavlja, da:
 - (a) se storitve uporabljajo v skladu z veljavnimi varnostnimi zahtevami;
 - (b) se določijo in upravljajo pravice dostopa za uporabnike GOVSATCOM;
 - (c) se uporabniška oprema ter z njo povezane povezave in informacije za elektronsko komunikacijo uporabljajo in se z njimi upravlja v skladu z veljavnimi varnostnimi zahtevami;
 - (d) se vzpostavi centralna kontaktna točka za morebitno pomoč pri poročanju o varnostnih tveganjih in grožnjah, zlasti pri odkrivanju potencialno škodljivih elektromagnetnih motenj, ki bi lahko vplivale na storitve v okviru te komponente.

Člen 68

Spremljanje ponudbe in povpraševanja po GOVSATCOM

Komisija stalno spremlja gibanje ponudbe in povpraševanja po zmogljivostih in storitvah GOVSATCOM, pri čemer upošteva nova tveganja in grožnje ter tehnološki razvoj, da lahko ponudbo in povpraševanje po storitvah GOVSATCOM optimalno uravnoteži.

Člen 69

Klavzula o pregledu GOVSATCOM

Komisija pred koncem leta 2024 oceni izvajanje komponente GOVSATCOM, zlasti glede razvoja potreb uporabnikov v zvezi s satelitskimi komunikacijskimi zmogljivostmi. V oceni se zlasti preuči

potreba po dodatni vesoljski infrastrukturi. Ocení se po potrebi priloži ustrezen predlog za razvoj dodatne vesoljske infrastrukture v okviru komponente GOVSATCOM.

NASLOV IX

AGENCIJA EVROPSKE UNIJE ZA VESOLJSKI PROGRAM

POGLAVJE I

Splošne določbe v zvezi z Agencijo

Člen 70

Pravni status Agencije

1. Agencija je organ Unije. Je pravna oseba.
2. Agencija ima v vsaki državi članici kar najširšo pravno sposobnost, ki jo pravnim osebam priznava pravo. Zlasti lahko pridobiva premičnine in nepremičnine ali z njimi razpolaga ter je stranka v pravnih postopkih.
3. Agencijo zastopa njen izvršni direktor.

Člen 71

Sedež Agencije

Agencija ima sedež v Pragi (Češka).

POGLAVJE II

Organizacija Agencije

Člen 72

Upravna in vodstvena struktura

1. Upravno in vodstveno strukturo Agencije sestavljajo:
 - (a) upravni odbor;
 - (b) izvršni direktor;
 - (c) svet za varnostno akreditacijo.
2. Upravni odbor, izvršni direktor ter svet za varnostno akreditacijo in njegov predsednik sodelujejo, da bi zagotovili delovanje Agencije in usklajevanje v skladu s postopki, določenimi z notranjimi predpisi Agencije, kot so poslovnik upravnega odbora, poslovnik sveta za varnostno akreditacijo, finančna pravila, ki se uporabljajo za Agencijo, izvedbene določbe kadrovske predpisov in določbe o dostopu do dokumentov.

Člen 73

Upravni odbor

1. Upravni odbor sestavljajo po en predstavnik vsake države članice in štirje predstavniki Komisije, od katerih imajo vsi glasovalno pravico. Upravni odbor ima tudi enega člana, ki ga imenuje Evropski parlament in nima glasovalne pravice.

2. Predsednik ali namestnik predsednika sveta za varnostno akreditacijo, predstavnik Sveta, predstavnik visokega predstavnika in predstavnik Evropske vesoljske agencije so povabljeni, da se sestankov upravnega odbora udeležijo kot opazovalci, v skladu s pogoji iz poslovnika upravnega odbora.
3. Vsak član upravnega odbora ima svojega nadomestnega člana. Nadomestni član zastopa člana v primeru odsotnosti slednjega.
4. Člani in nadomestni člani upravnega odbora so imenovani ob upoštevanju njihovega znanja s področja glavnih nalog Agencije ter ob upoštevanju relevantnih vodstvenih, upravnih in proračunskih spretnosti in znanj. Evropski parlament, Komisija in države članice si prizadevajo omejiti menjavanje svojih predstavnikov v upravnem odboru, da se zagotovi kontinuiteta dejavnosti odbora. Vse strani si prizadevajo doseči uravnoteženo zastopanost moških in žensk v upravnem odboru.
5. Mandat članov upravnega odbora in njihovih nadomestnih članov traja štiri leta in se lahko enkrat podaljša.
6. Po potrebi se udeležba predstavnikov tretjih držav ali mednarodnih organizacij ter pogoji zanje določijo v sporazumih iz člena 98 ter so skladni s poslovnikom upravnega odbora.

Člen 74

Predsednik upravnega odbora

1. Upravni odbor izmed svojih članov z glasovalno pravico izvoli predsednika in njegovega namestnika. Namestnik predsednika po uradni dolžnosti nadomešča predsednika, kadar ta ne more opravljati svojih dolžnosti.
2. Mandat predsednika in namestnika predsednika traja dve leti in se lahko enkrat podaljša. Konča se s koncem članstva predsednika oziroma njegovega namestnika v upravnem odboru.
3. Upravni odbor je pristojen za razrešitev predsednika, njegovega namestnika ali obeh.

Člen 75

Sestanki upravnega odbora

1. Sestanke upravnega odbora skliče predsednik.
2. Izvršni direktor se udeležuje posvetovanj, razen če predsednik odloči drugače. Nima pravice glasovanja.
3. Upravni odbor se redno sestane dvakrat na leto. Sestane se tudi na pobudo predsednika ali na zahtevo vsaj tretjine članov.
4. Upravni odbor lahko osebe, katerih mnenje bi utegnilo biti koristno, povabi, da se njegovih sestankov udeležijo kot opazovalci. Članom upravnega odbora lahko v skladu z njegovim poslovnikom pomagajo svetovalci ali strokovnjaki.
5. [Za katero koli komponento vesoljskega programa, v okviru katere se uporablja občutljiva nacionalna infrastruktura, se lahko sestankov in posvetovanj upravnega odbora udeležijo in v glasovanju sodelujejo samo predstavniki držav članic, ki imajo tako infrastrukturo, in predstavniki Komisije. Kadar predsednik upravnega odbora ne zastopa ene od držav članic, ki imajo tako infrastrukturo, ga nadomestijo predstavniki držav članic, ki imajo tako infrastrukturo.]
6. Agencija zagotovi sekretariat upravnega odbora.

Člen 76

Pravila glasovanja v upravnem odboru

1. Če s to uredbo ni določeno drugače, upravni odbor svoje odločitve sprejme z večino vseh članov z glasovalno pravico.

Za izvolitev in razrešitev predsednika upravnega odbora in njegovega namestnika je potrebna dvotretjinska večina vseh članov z glasovalno pravico; ta je potrebna tudi za sprejetje proračuna in delovnih programov.

2. Vsak predstavnik držav članic in Komisije ima en glas. Ob odsotnosti člana z glasovalno pravico je do glasovanja upravičen njegov nadomestni član. Izvršni direktor ne sodeluje pri glasovanju. Odločitve na podlagi točk (a), (b), (f), (j) in (k) člena 77(2) ali na podlagi člena 77(5), razen v zvezi z zadevami iz poglavja II naslova V, se sprejmejo samo ob pozitivnem glasovanju predstavnikov Komisije.
3. V poslovniku upravnega odbora se določijo podrobnejša pravila o glasovanju, zlasti pogoji, pod katerimi lahko člani delujejo v imenu drugih članov.

Člen 77

Naloge upravnega odbora

1. Upravni odbor zagotavlja, da Agencija opravlja naloge, ki so ji zaupane, pod pogoji iz te uredbe, in v ta namen sprejme vse potrebne odločitve, brez poseganja v pristojnosti sveta za varnostno akreditacijo v zvezi z dejavnostmi iz poglavja II naslova V.
2. Poleg tega upravni odbor:
 - (a) do 15. novembra vsakega leta sprejme delovni program Agencije za naslednje leto, potem ko vanj brez kakršnih koli sprememb vključi del, ki ga pripravi svet za varnostno akreditacijo v skladu s točko (b) člena 80, in potem ko prejme mnenje Komisije;
 - (b) opravlja naloge v zvezi s proračunom iz člena 84(5), (6), (10) in (11);
 - (c) nadzoruje obratovanje Centra za nadzor varnosti Galileo iz točke (b) člena 34(3);
 - (d) sprejme ureditev za izvajanje Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije³² v skladu s členom 94;
 - (e) odobri dogovore iz člena 98, potem ko se s svetom za varnostno akreditacijo posvetuje o določbah dogovorov v zvezi z varnostno akreditacijo;
 - (f) sprejme tehnične postopke, potrebne za opravljanje svojih nalog;
 - (g) sprejme letno poročilo o dejavnostih in prihodnjih možnostih Agencije, potem ko vanj brez kakršnih koli sprememb vključi del, ki ga pripravi svet za varnostno akreditacijo v skladu s točko (c) člena 80, ter ga do 1. julija posreduje Evropskemu parlamentu, Svetu, Komisiji in Računskemu sodišču;
 - (h) poskrbi za ustrezno nadaljnje ukrepanje na podlagi ugotovitev in priporočil, navedenih v ocenah in preverjanjih iz člena 102, ugotovitev in priporočil iz preiskav Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) ter vseh poročil notranjih ali zunanjih preverjanj

³² Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

ter proračunskemu organu posreduje vse pomembne informacije v zvezi z rezultati ocenjevalnih postopkov;

- (i) izvršni direktor se z njim pred podpisom posvetuje o sporazumih o okvirnem finančnem partnerstvu iz člena 31(2);
- (j) sprejme varnostna pravila Agencije iz člena 96;
- (k) na predlog izvršnega direktorja odobri strategijo za boj proti goljufijam;
- (l) po potrebi in na predlog izvršnega direktorja odobri organizacijske strukture iz točke (n) člena 77(1);
- (m) ustanovi svetovalni organ za varnost, ki ga sestavljajo predstavniki držav članic, izbrani izmed priznanih področnih strokovnjakov, ob ustreznem sodelovanju Komisije in visokega predstavnika, da se Agenciji zagotovi tehnično strokovno znanje s področja varnosti, zlasti v zvezi s kibernetiskimi grožnjami;
- (n) imenuje računovodjo, ki je lahko računovodja Komisije, za katerega veljajo kadrovske predpisi in pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev in ki je pri opravljanju svojih dolžnosti popolnoma neodvisen;
- (o) sprejme in objavi svoj poslovnik.

3. V zvezi z osebjem Agencije upravni odbor izvaja pooblastila organa za imenovanje in organa za sklepanje pogodb o zaposlitvi, ki so mu dodeljena na podlagi Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: kadrovske predpisi) oziroma pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev (v nadaljnjem besedilu: pooblastila organa za imenovanje).

Upravni odbor v skladu s postopkom iz člena 110 kadrovskih predpisov sprejme odločitve na podlagi člena 2(1) kadrovskih predpisov in člena 6 pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev o prenosu ustreznih pooblastil organa za imenovanje na izvršnega direktorja in opredelitvi pogojev, v skladu s katerimi se lahko ta prenos pooblastil začasno prekine. Izvršni direktor o izvajanju prenesenih pooblastil poroča upravnemu odboru. Izvršni direktor ima dovoljenje za nadaljnji prenos teh pooblastil.

Ob uporabi drugega pododstavka tega odstavka lahko upravni odbor, kadar tako zahtevajo izjemne okoliščine, s sprejetjem sklepa začasno prekine prenos pooblastil organa za imenovanje na izvršnega direktorja in pooblastil, ki jih je ta prenesel naprej, ter jih izvaja sam ali jih prenese na enega od svojih članov ali na člana osebja, ki ni izvršni direktor.

Z odstopanjem od drugega pododstavka mora upravni odbor na predsednika sveta za varnostno akreditacijo prenesti pooblastila iz prvega pododstavka, ki se nanašajo na zaposlovanje, ocenjevanje in prerazporejanje osebja, udeleženega pri dejavnostih iz poglavja II naslova V, ter disciplinske ukrepe, ki jih je treba sprejeti glede takega osebja.

Upravni odbor sprejme izvedbene določbe kadrovskih predpisov in pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev v skladu s postopkom iz člena 110 kadrovskih predpisov. V zvezi z zaposlovanjem, ocenjevanjem in prerazporejanjem osebja, udeleženega pri dejavnostih iz poglavja II naslova V, ter zadevnimi disciplinskimi ukrepi, ki jih je treba sprejeti glede tega osebja, se predhodno posvetuje s svetom za varnostno akreditacijo in ustrezno upošteva njegova stališča.

Sprejme tudi sklep, s katerim določi pravila o napotitvi nacionalnih strokovnjakov v Agencijo. Pred sprejetjem tega sklepa se s svetom za varnostno akreditacijo posvetuje o napotitvi nacionalnih strokovnjakov, udeleženih pri dejavnostih varnostne akreditacije iz poglavja II naslova V, in ustrezno upošteva njegova stališča.

4. Upravni odbor imenuje izvršnega direktorja ter lahko podaljša ali predčasno konča njegov mandat v skladu s členom 89.
5. Upravni odbor nad izvršnim direktorjem opravlja disciplinski nadzor v zvezi z njegovo uspešnostjo, zlasti glede varnostnih zadev, za katere je pristojna Agencija, razen v zvezi z dejavnostmi, ki se izvajajo v skladu s poglavjem II naslova V.

Člen 78

Izvršni direktor

Agencijo vodi njen izvršni direktor. Izvršni direktor odgovarja upravnemu odboru.

Člen 79

Naloge izvršnega direktorja

1. Izvršni direktor opravlja naslednje naloge:
 - (a) zastopa agencijo in podpiše sporazum iz člena 31(2);
 - (b) pripravi delo upravnega odbora in sodeluje pri njegovem delu v skladu z drugim pododstavkom člena 76, vendar brez pravice glasovanja;
 - (c) izvaja sklepe upravnega odbora;
 - (d) pripravi večletne in letne delovne programe Agencije ter jih predloži upravnemu odboru v odobritev, razen delov, ki jih pripravi in sprejme svet za varnostno akreditacijo v skladu s točkama (a) in (b) člena 80;
 - (e) izvaja večletne in letne delovne programe, razen delov, ki jih izvaja predsednik sveta za varnostno akreditacijo;
 - (f) za vsak sestanek upravnega odbora pripravi poročilo o napredku pri izvajanju letnega delovnega programa, po potrebi pa tudi večletnega delovnega programa, v katerega je brez kakršnih koli sprememb vključen del, ki ga pripravi predsednik sveta za varnostno akreditacijo;
 - (g) pripravi letno poročilo o dejavnostih in prihodnjih možnostih Agencije, razen dela v zvezi z dejavnostmi iz naslova V, ki ga pripravi in odobri svet za varnostno akreditacijo v skladu s točko (c) člena 80, in ga predloži upravnemu odboru v odobritev;
 - (h) izvaja tekoče upravljanje Agencije in sprejme vse potrebne ukrepe, vključno s sprejetjem notranjih upravnih navodil in objavo obvestil, da bi zagotovil delovanje Agencije v skladu s to uredbo;
 - (i) sestavi osnutek načrta prihodkov in odhodkov Agencije v skladu s členom 84 ter izvršuje proračun v skladu s členom 85;
 - (j) skrbi za to, da se je Agencija kot operater Centra za nadzor varnosti Galileo zmožna odzivati na navodila, dana na podlagi Sklepa 2014/496/SZVP, in opravljati svojo vlogo iz člena 6 Sklepa št. 1104/2011/EU;
 - (k) skrbi za širjenje vseh ustreznih informacij, zlasti v zvezi z varnostjo, znotraj strukture Agencije iz člena 72(1);
 - (l) za vprašanja, povezana z dejavnostmi varnostne akreditacije iz poglavja II naslova V, v tesnem sodelovanju s predsednikom sveta za varnostno akreditacijo določi organizacijske strukture Agencije in jih predloži upravnemu odboru v odobritev. Navedene strukture odražajo posebnosti različnih komponent vesoljskega programa;

- (m) v zvezi z osebjem Agencije izvaja pooblastila iz prvega pododstavka člena 37(3), kolikor so mu ta pooblastila dodeljena v skladu z drugim pododstavkom navedenega člena;
 - (n) skrbi, da so svetu za varnostno akreditacijo, organom iz člena 37(3) in predsedniku sveta za varnostno akreditacijo na voljo storitve sekretariata in vsi viri, potrebni za njihovo nemoteno delovanje;
 - (o) pripravi akcijski načrt za zagotovitev nadaljnjega ukrepanja na podlagi ugotovitev in priporočil ocen iz člena 102, razen dela akcijskega načrta v zvezi z dejavnostmi iz poglavja II naslova V, ter Komisiji predloži polletno poročilo o doseženem napredku, potem ko je vanj brez kakršnih koli sprememb vključen del, ki ga pripravi svet za varnostno akreditacijo; to poročilo se predloži tudi v vednost upravnemu odboru;
 - (p) sprejme naslednje ukrepe za zaščito finančnih interesov Unije:
 - i) preventivne ukrepe proti goljufijam, korupciji in drugemu protipravnemu ravnanju ter učinkovite nadzorne ukrepe;
 - ii) ob odkritju nepravilnosti izterjavo neupravičeno izplačanih zneskov, pri čemer se, kadar je to primerno, uporabijo učinkovite, sorazmerne in odvračilne upravne in finančne kazni;
 - (q) pripravi strategijo za boj proti goljufijam za Agencijo, ki je ob upoštevanju analize stroškov in koristi v zvezi z ukrepi, ki se bodo izvajali, sorazmerna s tveganjem goljufij ter v kateri so upoštevani ugotovitve in priporočila, ki izhajajo iz preiskav urada OLAF, in jo predloži upravnemu odboru v odobritev;
 - (r) Evropskemu parlamentu na zahtevo predloži poročila o opravljanju svojih dolžnosti. Svet lahko izvršnega direktorja pozove, naj poroča opravljanju svojih dolžnosti.
2. Izvršni direktor odloči, ali je za učinkovito in uspešno opravljanje nalog Agencije treba enega ali več članov osebja namestiti v eni ali več državah članicah. Izvršni direktor pred odločitvijo o ustanovitvi lokalnega urada pridobi predhodno odobritev Komisije, upravnega odbora in zadevnih držav članic. Z navedeno odločitvijo se opredeli obseg dejavnosti, ki naj bi se izvajale v navedenem lokalnem uradu, in sicer tako, da se preprečijo nepotrebni stroški in podvajanje upravnih funkcij Agencije. Morda bo treba skleniti sporazum o sedežu z zadevnimi državami članicami.

Člen 80

Vodstvene naloge sveta za varnostno akreditacijo

Svet za varnostno akreditacijo kot del vodstvene strukture Agencije poleg nalog iz člena 37:

- (a) pripravi in odobri tisti del večletnega delovnega programa, ki se nanaša na operativne dejavnosti iz poglavja II naslova V ter finančne in človeške vire, potrebne za izvršitev navedenih dejavnosti, in ga pravočasno predloži upravnemu odboru, da se lahko vključi v večletni delovni program;
- (b) pripravi in odobri tisti del letnega delovnega programa, ki se nanaša na operativne dejavnosti iz poglavja II naslova V ter finančne in človeške vire, potrebne za izvršitev navedenih dejavnosti, in ga pravočasno predloži upravnemu odboru, da se lahko vključi v letni delovni program;
- (c) pripravi in odobri tisti del letnega poročila, ki se nanaša na dejavnosti in prihodnje možnosti Agencije, ki so vključene v poglavje II naslova V, ter finančne in človeške vire, potrebne za

izvršitev navedenih dejavnosti in prihodnjih možnosti, in ga pravočasno predloži upravnemu odboru, da se lahko vključi v letno poročilo.

Člen 81

Predsednik sveta za varnostno akreditacijo

1. Svet za varnostno akreditacijo izmed svojih članov izvoli predsednika in njegovega namestnika z dvotretjinsko večino vseh članov z glasovalno pravico. Če po dveh sestankih sveta za varnostno akreditacijo dvotretjinska večina ni bila dosežena, za izvolitev zadostuje navadna večina.
2. Namestnik predsednika po uradni dolžnosti nadomešča predsednika, kadar slednji ne more opravljati svojih dolžnosti.
3. Svet za varnostno akreditacijo je pristojen za razrešitev predsednika, njegovega namestnika ali obeh. Odločitev o razrešitvi sprejme z dvotretjinsko večino.
4. Mandat predsednika in namestnika predsednika sveta za varnostno akreditacijo traja dve leti in se lahko enkrat podaljša. Vsak mandat se konča s koncem članstva predsednika oziroma njegovega namestnika v svetu za varnostno akreditacijo.

Člen 82

Organizacijski vidiki sveta za varnostno akreditacijo

1. Svet za varnostno akreditacijo ima dostop do vseh človeških in materialnih virov, potrebnih za neodvisno opravljanje njegovih nalog. Ima dostop do vseh informacij v lasti drugih organov Agencije, ki bi mu lahko koristile pri izvajanju njegovih nalog, brez poseganja v načeli samostojnosti in neodvisnosti iz člena 36(i).
2. Svet za varnostno akreditacijo in osebje Agencije pod njegovim nadzorom svoje delo opravljata na način, ki zagotavlja samostojnost in neodvisnost glede na ostale dejavnosti Agencije, zlasti operativne dejavnosti, povezane z uporabo sistemov, v skladu s cilji različnih komponent vesoljskega programa. Noben član osebja Agencije pod nadzorom sveta za varnostno akreditacijo ne more biti hkrati zadolžen za druge naloge znotraj Agencije

V ta namen se znotraj Agencije vzpostavi učinkovita organizacijska razmejitev med osebjem, udeleženi pri dejavnostih iz poglavja II naslova V, in ostalim osebjem Agencije. Svet za varnostno akreditacijo nemudoma obvesti izvršnega direktorja, upravni odbor in Komisijo o kakršnih koli okoliščinah, ki bi lahko ogrozile njegovo samostojnost ali neodvisnost. Če se sredstva za odpravo takšne okoliščine ne najde v okviru Agencije, razmere ob posvetovanju z zadevnimi stranmi preuči Komisija. Na podlagi izida te preučitve Komisija sprejme ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganj, ki jih mora izvesti Agencija, ter o tem obvesti Evropski parlament in Svet.

3. Svet za varnostno akreditacijo ustanovi posebne podorgane, ki delujejo po njegovih navodilih in obravnavajo specifična vprašanja. Ob zagotavljanju potrebne kontinuitete dela ustanovi zlasti komisijo, ki opravlja preglede varnostnih analiz in preizkuse ter pripravi ustrezna poročila o tveganju in s tem svetu pomaga pri sprejemanju odločitev. Svet za varnostno akreditacijo lahko ustanovi in razpusti skupine strokovnjakov, ki prispevajo k delu te komisije.

Člen 83

Naloge predsednika sveta za varnostno akreditacijo

1. Predsednik sveta za varnostno akreditacijo zagotovi, da svet svoje dejavnosti varnostne akreditacije izvaja povsem neodvisno, ter opravlja naslednje naloge:
 - (a) vodi dejavnosti varnostne akreditacije pod nadzorom sveta za varnostno akreditacijo;
 - (b) izvaja tisti del večletnega in letnega delovnega programa Agencije iz poglavja II naslova V, ki je pod nadzorom sveta za varnostno akreditacijo;
 - (c) sodeluje z izvršnim direktorjem pri izdelavi osnutka kadrovskega načrta iz člena 84(4) in pripravi organizacijskih struktur Agencije;
 - (d) pripravi tisti del poročila o napredku, ki se nanaša na operativne dejavnosti iz poglavja II naslova V, ter ga pravočasno predloži svetu za varnostno akreditacijo in izvršnemu direktorju, da se lahko vključi v poročilo o napredku;
 - (e) pripravi tisti del letnega poročila in akcijskega načrta, ki se nanaša na operativne dejavnosti iz poglavja II naslova V, ter ga pravočasno predloži izvršnemu direktorju;
 - (f) zastopa Agencijo v zvezi z dejavnostmi in odločitvami iz poglavja II naslova V;
 - (g) v zvezi z osebjem Agencije, udeleženi pri dejavnostih iz poglavja II naslova V, izvaja pooblastila iz prvega pododstavka člena 77(3), ki so mu dodeljena v skladu s četrnim pododstavkom člena 77(3).
2. Kar zadeva dejavnosti iz poglavja II naslova V, lahko Evropski parlament in Svet predsednika sveta za varnostno akreditacijo pozoveta na izmenjavo stališč pred obema institucijama o delu in prihodnjih možnostih Agencije, tudi v zvezi z večletnim in letnim delovnim programom.

POGLAVJE III

Finančne določbe v zvezi z Agencijo

Člen 84

Proračun Agencije

1. Brez poseganja v druge vire in dajatve, zlasti tiste iz člena 36, prihodki Agencije vključujejo prispevek Unije, predviden v proračunu Unije, za zagotovitev uravnoteženosti prihodkov in odhodkov.
2. Odhodki Agencije zajemajo odhodke za zaposlene, poslovanje in infrastrukturo, operativne stroške ter odhodke, povezane z delovanjem sveta za varnostno akreditacijo, vključno z organi iz člena 37(3), ter s pogodbami in sporazumi, ki jih Agencija sklene za opravljanje nalog, ki so ji zaupane.
3. Prihodki in odhodki so uravnoteženi.
4. Izvršni direktor v tesnem sodelovanju s predsednikom sveta za varnostno akreditacijo za dejavnosti iz poglavja II naslova V pripravi osnutek načrta odhodkov in prihodkov Agencije za naslednje proračunsko leto, pri čemer jasno razlikuje med elementi osnutka načrta, ki se nanašajo na dejavnosti varnostne akreditacije, in tistimi, ki se nanašajo na ostale dejavnosti Agencije. Predsednik sveta za varnostno akreditacijo lahko napiše izjavo o tem osnutku, izvršni direktor pa osnutek načrta in to izjavo, skupaj z osnutkom kadrovskega načrta, posreduje upravnemu odboru in svetu za varnostno akreditacijo.
5. Upravni odbor na podlagi osnutka načrta odhodkov in prihodkov ter v tesnem sodelovanju s svetom za varnostno akreditacijo za dejavnosti iz poglavja II naslova V vsako leto pripravi načrt odhodkov in prihodkov Agencije za naslednje proračunsko leto.

6. Upravni odbor osnutek enotnega programskega dokumenta, vključno z, med drugim, načrtom prihodkov in odhodkov, osnutkom kadrovskega načrta in začasnim letnim delovnim programom, do 31. januarja posreduje Komisiji in tretjim državam ali mednarodnim organizacijam, s katerimi je Agencija sklenila dogovore v skladu s členom 98.
7. Komisija osnutek načrta odhodkov in prihodkov skupaj s predlogom splošnega proračuna Evropske unije posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu (v nadaljnjem besedilu: proračunski organ).
8. Komisija na podlagi osnutka načrta v predlog splošnega proračuna Evropske unije vključi sredstva, ki so po njenem mnenju potrebna za kadrovske načrt, in znesek subvencije v breme splošnega proračuna, nato pa predlog splošnega proračuna predloži proračunskemu organu v skladu s členom 314 Pogodbe o delovanju Evropske unije.
9. Proračunski organ odobri proračunska sredstva za prispevek Agenciji in sprejme kadrovske načrt Agencije.
10. Proračun sprejme upravni odbor. Ta postane dokončen po dokončnem sprejetju splošnega proračuna Evropske unije. Kadar je potrebno, se ustrezno prilagodi.
11. Upravni odbor proračunski organ v najkrajšem možnem času uradno obvesti o svoji nameri glede izvajanja projektov, ki bodo imeli znatne finančne posledice za financiranje proračuna, zlasti morebitnih projektov v zvezi z nepremičninami, npr. najemom ali nakupom objektov. O tem obvesti Komisijo.
12. Če oddelek proračunskega organa izda uradno obvestilo o svoji nameri za izdajo mnenja, svoje mnenje predloži upravnemu odboru v šestih tednih od datuma uradne priglasitve projekta.

Člen 85

Izvrševanje proračuna Agencije

1. Proračun Agencije izvršuje izvršni direktor.
2. Izvršni direktor proračunskemu organu vsako leto sporoči vse informacije, potrebne za izvedbo njihovih nalog v zvezi z ocenjevanjem.

Člen 86

Predstavitev računovodskih izkazov Agencije in razrešnica

Pri predstavitvi začasnih in končnih računovodskih izkazov Agencije ter razrešnici se upoštevajo pravila in časovni razpored finančne uredbe in okvirne finančne uredbe za organe iz [člena 70] finančne uredbe.

Člen 87

Finančne določbe v zvezi z Agencijo

Finančna pravila, ki se uporabljajo za Agencijo, sprejme upravni odbor po posvetovanju s Komisijo. Ta pravila lahko od okvirne finančne uredbe za organe iz [člena 70] finančne uredbe odstopajo samo, če to terjajo posebnosti delovanja Agencije in če je Komisija k temu dala predhodno soglasje.

POGLAVJE V

Človeški viri Agencije

Člen 88

Osebjje Agencije

1. Za osebjje, zaposleno pri Agenciji, se uporabljajo kadrovski predpisi, pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev in pravila, ki jih skupaj sprejmejo institucije Unije za uporabo teh kadrovskih predpisov in pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev.
2. Osebjje Agencije sestavljajo uslužbenci, ki jih po potrebi zaposli Agencija za opravljanje svojih nalog. Imajo varnostna dovoljenja, ki ustrezajo stopnji tajnosti podatkov, ki jih obdelujejo.
3. Notranji predpisi Agencije, kot so poslovnik upravnega odbora, poslovnik sveta za varnostno akreditacijo, finančna pravila, ki se uporabljajo za Agencijo, pravila za izvajanje kadrovskih predpisov in določbe o dostopu do dokumentov, zagotavljajo samostojnost in neodvisnost osebjja, ki opravlja dejavnosti varnostne akreditacije, v odnosu do osebjja, ki opravlja ostale dejavnosti Agencije, skladno s členom 36(i).

Člen 89

Imenovanje in mandat izvršnega direktorja

1. Izvršni direktor je zaposlen kot začasni uslužbenec Agencije v skladu s členom 2(a) pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev.

Izvršnega direktorja izmed kandidatov, ki jih predlaga Komisija po javnem in preglednem izbirnem postopku, ki sledi objavi razpisa za prijavo interesa v *Uradnem listu Evropske unije* ali drugod, imenuje upravni odbor na podlagi dosežkov in dokazanih upravnih in vodstvenih sposobnosti ter ustrezne usposobljenosti in izkušenj.

Kandidat za položaj izvršnega direktorja, ki ga izbere upravni odbor, je lahko povabljen, da ob prvi priložnosti poda izjavo pred Evropskim parlamentom in odgovori na vprašanja poslancev.

Za sklenitev pogodbe z izvršnim direktorjem Agencijo zastopa predsednik upravnega odbora.

Upravni odbor sprejme odločitev o imenovanju izvršnega direktorja z dvotretjinsko večino svojih članov.

2. Mandat izvršnega direktorja traja pet let. Ob zaključku tega mandata Komisija opravi oceno uspešnosti izvršnega direktorja ob upoštevanju prihodnjih nalog in izzivov, s katerimi se bo soočala Agencija.

Upravni odbor lahko na predlog Komisije ob upoštevanju ocene iz prvega pododstavka mandat izvršnega direktorja enkrat podaljša za obdobje do štirih let.

Odločitev o podaljšanju mandata izvršnega direktorja se sprejme z dvotretjinsko večino članov upravnega odbora.

Izvršni direktor, čigar mandat je bil podaljšan, po izteku podaljšanja ne more sodelovati v izbirnem postopku za isto mesto.

Upravni odbor o tem, da namerava podaljšati mandat izvršnega direktorja, obvesti Evropski parlament. Pred podaljšanjem mandata je lahko izvršni direktor povabljen, da poda izjavo pred ustreznimi odbori Evropskega parlamenta in odgovori na vprašanja poslancev.

3. Upravni odbor lahko na predlog Komisije ali tretjine svojih članov izvršnega direktorja razreši z odločitvijo, sprejeto z dvotretjinsko večino svojih članov.

4. Evropski parlament in Svet lahko pozoveta izvršnega direktorja na izmenjavo stališč pred obema institucijama o delu in prihodnjih možnostih Agencije, tudi v zvezi z večletnim in letnim delovnim programom. Ta izmenjava stališč ne zadeva vprašanj, povezanih z dejavnostmi varnostne akreditacije iz poglavja II naslova V.

Člen 90

Napotitev nacionalnih strokovnjakov v Agencijo

Agencija lahko zaposli nacionalne strokovnjake iz držav članic, agencij držav članic ali mednarodnih organizacij. Ti strokovnjaki imajo varnostno dovoljenje, ki ustreza stopnji tajnosti podatkov, ki jih obdelujejo. Zanje se ne uporabljajo kadrovske predpisi in pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev.

POGLAVJE VI

Druge določbe

Člen 91

Privilegiji in imunitete

Za Agencijo in njeno osebje se uporablja Protokol št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije.

Člen 92

Sporazum o sedežu in operativni pogoji

1. Potrebna ureditev glede namestitve Agencije v državi članici gostiteljici in objektov, ki jih da na voljo zadevna država članica, ter posebna pravila, ki se v državi članici gostiteljici uporabljajo za izvršnega direktorja, člane upravnega odbora, osebje Agencije in njihove družinske člane, se določijo v sporazumu o sedežu med Agencijo in državo članico, v kateri se nahaja sedež, ki se sklene po odobritvi upravnega odbora.
2. Država članica gostiteljica Agencije zagotovi najboljše možne pogoje za nemoteno in učinkovito delovanje Agencije, vključno z večjezičnim evropsko usmerjenim izobraževanjem in ustreznimi prometnimi povezavami.

Člen 93

Jezikovna ureditev v Agenciji

1. Za Agencijo se uporabljajo določbe Uredbe št. 1 z dne 15. aprila 1958 o določitvi jezikov, ki se uporabljajo v Evropski gospodarski skupnosti³³.
2. Prevajalske storitve, potrebne za delovanje Agencije, zagotavlja Prevajalski center za organe Evropske unije.

Člen 94

Politika dostopa do dokumentov Agencije

1. Za dokumente Agencije se uporablja Uredba (ES) št. 1049/2001.

³³ UL 17, 6.10.1958, str. 385.

2. Upravni odbor sprejme ukrepe za izvajanje Uredbe (ES) št. 1049/2001.
3. Proti odločitvam, ki jih Agencija sprejme na podlagi člena 8 Uredbe (ES) št. 1049/2001, se je mogoče pritožiti pri varuhu človekovih pravic ali vložiti tožbo pred Sodiščem Evropske unije v skladu s členom 228 oziroma 263 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 95

Preprečevanje goljufij s strani Agencije

1. Za olajšanje boja proti goljufijam, korupciji in drugim nezakonitim dejavnostim v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta Agencija v šestih mesecih od začetka svojega delovanja pristopi k Medinstitucionalnemu sporazumu z dne 25. maja 1999 o notranjih preiskavah, ki jih opravlja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)³⁴, in sprejme ustrezne določbe, ki se uporabljajo za vse zaposlene v Agenciji, pri čemer uporabi vzorec iz Priloge k navedenemu sporazumu.
2. Evropsko računsko sodišče ima pooblastila za opravljanje revizij na podlagi dokumentov in na kraju samem pri vseh prejemnikih nepovratnih sredstev, izvajalcih in podizvajalcih, ki so od Agencije prejeli sredstva Unije.
3. Urad OLAF lahko v skladu z določbami in postopki, določenimi v Uredbi Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 in Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013, izvaja preiskave, vključno s pregledi na kraju samem in inšpekcijami, da ugotovi, ali je v zvezi z nepovratnimi sredstvi ali pogodbami, ki jih financira Agencija, prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega protipravnega ravnanja, ki vpliva na finančne interese Unije.
4. Brez poseganja v odstavke 1, 2 in 3 sporazumi o sodelovanju s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, pogodbe, sporazumi in sklepi Agencije o nepovratnih sredstvih vsebujejo določbe, ki Računsko sodišče in urad OLAF izrecno pooblaščajo za izvajanje takih revizij in preiskav v skladu z njunimi pristojnostmi.

Člen 96

Varovanje tajnih ali občutljivih netajnih podatkov s strani Agencije

Agencija na podlagi predhodnega posvetovanja s Komisijo sprejme varnostne predpise, enakovredne varnostnim predpisom Komisije za varovanje tajnih podatkov Evropske unije in občutljivih netajnih podatkov, vključno s pravili o izmenjavi, obdelavi in hrambi takšnih podatkov, kakor je določeno v Sklepu Komisije (EU, Euratom) 2015/443 z dne 13. marca 2015 o varnosti v Komisiji³⁵ in Sklepu Komisije (EU, Euratom) 2015/444³⁶.

Člen 97

Odgovornost Agencije

1. Pogodbeno odgovornost Agencije ureja pravo, ki se uporablja za zadevno pogodbo.
2. Sodišče je pristojno za odločanje na podlagi arbitražne klavzule v vseh pogodbah, ki jih sklene Agencija.

³⁴ UL L 136, 31.5.1999, str. 15.

³⁵ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/443 z dne 13. marca 2015 o varnosti v Komisiji (UL L 72, 17.3.2015, str. 41).

³⁶ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 72, 17.3.2015, str. 53).

3. V primeru nepogodbene odgovornosti Agencija v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, poravna vso škodo, ki so jo njene službe ali njeni uslužbenci povzročili pri opravljanju svojih dolžnosti.
4. V sporih v zvezi s povrnitvijo škode iz odstavka 3 je pristojno Sodišče.
5. Osebo odgovornost uslužbencev do Agencije urejajo določbe kadrovskih predpisov ali zanje veljavnih pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev.

Člen 98

Sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami

1. Agencija je odprta za udeležbo tretjih držav, ki so z Unijo sklenile sporazum v ta namen.
2. Na podlagi ustreznih določb sporazumov iz odstavka 1 se dosežejo dogovori, v katerih je naveden zlasti značaj, obseg in način udeležbe zadevnih tretjih držav pri delu Agencije, vključno z določbami glede udeležbe pri pobudah Agencije, finančnih prispevkov in osebja. Kar zadeva kadrovska vprašanja, so ti dogovori v vseh pogledih skladni s kadrovskimi predpisi.
3. Upravni odbor sprejme strategijo o odnosih s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami v zvezi z vprašanji, za katera je pristojna Agencija.
4. Komisija s sklenitvijo ustreznega delovnega dogovora z izvršnim direktorjem zagotovi, da Agencija v svojih odnosih s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami deluje v skladu s svojimi pristojnostmi in obstoječim institucionalnim okvirom.

Člen 99

Nasprotja interesov

1. Člani upravnega odbora in sveta za varnostno akreditacijo, izvršni direktor, napoteni nacionalni strokovnjaki in opazovalci podajo izjavo o zavezah in izjavo o odsotnosti ali obstoju kakršnih koli neposrednih ali posrednih interesov, ki bi lahko vplivali na njihovo neodvisnost. Te izjave so točne in popolne. Zadevne osebe jih podajo pisno ob začetku opravljanja nalog in se vsako leto obnovijo. Po potrebi, zlasti v primeru pomembnih sprememb osebnih okoliščin zadevnih oseb, se posodobijo.
2. Člani upravnega odbora in sveta za varnostno akreditacijo, izvršni direktor, napoteni nacionalni strokovnjaki, opazovalci in zunanji strokovnjaki, ki sodelujejo v *ad hoc* delovnih skupinah, pred vsakim sestankom, ki se ga udeležijo, podajo točno in popolno izjavo o odsotnosti ali obstoju kakršnih koli interesov, ki bi lahko vplivali na njihovo neodvisnost glede katere koli točke na dnevnem redu, ter se vzdržijo sodelovanja v razpravi in glasovanja o takšnih točkah.
3. Upravni odbor in svet za varnostno akreditacijo v svojem poslovniku določita praktično ureditev glede pravil o izjavi o interesih iz odstavkov 1 in 2 ter glede preprečevanja in obvladovanja nasprotij interesov.

NASLOV X

NAČRTOVANJE, SPREMLJANJE, OCENJEVANJE IN NADZOR

Člen 100

Delovni program

Vesoljski program se izvaja z delovnimi programi iz člena 110 finančne uredbe, ki so lahko namenjeni posebej za vsako komponento programa. V delovnih programih se po potrebi določi skupni znesek, namenjen za operacije mešanega financiranja.

Člen 101

Spremljanje in poročanje

1. Kazalniki za poročanje o napredku vesoljskega programa pri doseganju splošnih in specifičnih ciljev iz člena 4 so določeni v Prilogi.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 105 v zvezi s spremembami Priloge za pregled in/ali dopolnitev kazalnikov, kadar bi bilo to potrebno.
3. Sistem za poročanje o smotrnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja in rezultatov programa zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno. V ta namen se prejemnikom finančnih sredstev Unije in, kadar je to ustrezno, državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.
4. Za namene odstavka 1 morajo prejemniki finančnih sredstev Unije zagotoviti ustrezne informacije. Podatki, potrebni za potrjevanje smotrnosti, se zbirajo na racionalen, učinkovit in pravočasen način.

Člen 102

Ocenjevanje

1. Komisija ocenjevanja vesoljskega programa opravi pravočasno, da se lahko vključijo v postopek odločanja.
2. Vmesna ocena vesoljskega programa se opravi, ko je na voljo dovolj informacij o njegovem izvajanju, vendar najpozneje štiri leta po začetku njegovega izvajanja.
3. Ob koncu izvajanja vesoljskega programa, vendar ne pozneje kot štiri leta po zaključku obdobja iz člena 1, Komisija opravi končno oceno vesoljskega programa.
4. Komisija zaključke teh ocen skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.
5. Subjekti, udeleženi pri izvajanju te uredbe, Komisiji sporočijo podatke in informacije, potrebne za pripravo ocene iz prvega odstavka.
6. Komisija do 30. junija 2024 in nato vsakih pet let v skladu s svojimi smernicami oceni uspešnost Agencije z vidika njenih ciljev, pristojnosti, nalog in lokacij. Ocena obravnava zlasti morebitno potrebo po spremembi mandata Agencije in finančne posledice takšne spremembe. Obravnava tudi politiko Agencije glede nasprotij interesov ter neodvisnost in samostojnost sveta za varnostno akreditacijo.

Kadar Komisija meni, da ni več razlogov, da bi Agencija v skladu s svojimi cilji, mandatom in nalogami še naprej izvajala svoje dejavnosti, lahko predlaga, da se ta uredba ustrezno spremeni.

Komisija poročilo o oceni Agencije in svoje sklepe predloži Evropskemu parlamentu in Svetu ter upravnemu odboru in svetu za varnostno akreditacijo Agencije. Ugotovitve ocene se objavijo.

Člen 103

Revizije

Revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo osebe ali subjekti, vključno s tistimi, ki jih niso pooblastili institucije ali organi Unije, so osnova za splošno zagotovilo v skladu s členom 127 finančne uredbe.

Člen 104

Varstvo osebnih podatkov in zasebnosti

Vsakršna obdelava osebnih podatkov pri opravljanju nalog in dejavnosti na podlagi te uredbe, vključno takšna, ki jo izvede Agencija Evropske unije za vesoljski program, se izvaja v skladu z veljavnim pravom na področju varstva osebnih podatkov, zlasti Uredbo (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta. Upravni odbor določi ukrepe, v skladu s katerimi Agencija uporablja Uredbo (ES) št. 45/2001, vključno z ukrepi v zvezi z imenovanjem uradne osebe za varstvo podatkov pri Agenciji. Navedeni ukrepi se sprejmejo po posvetovanju z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov.

NASLOV XI

PRENOS POOBLASTIL IN IZVEDBENI UKREPI

Člen 105

Izvajanje pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 52 in 101 se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 31. decembra 2028.
3. Prenos pooblastila iz členov 52 in 101 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 52 in 101, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v dveh mesecih od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 106

Nujni postopek

1. Delegirani akt, sprejet na podlagi nujnega postopka, začne veljati nemudoma in se uporablja, dokler se mu ne nasprotuje v skladu z odstavkom 2. V uradnem obvestilu Evropskemu parlamentu in Svetu o delegiranem aktu se navedejo razlogi za uporabo nujnega postopka.
2. Evropski parlament in Svet lahko nasprotujeta delegiranemu aktu v [šestih tednih] od dneva uradnega obvestila. V takem primeru se delegirani akt preneha uporabljati. Institucija, ki delegiranemu aktu nasprotuje, navede razloge za to.

Člen 107

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

NASLOV XII

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 108

Informiranje, komuniciranje in oglaševanje

1. Prejemniki finančnih sredstev Unije potrdijo izvor in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije (zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov) z zagotavljanjem jasnih, učinkovitih in sorazmernih ciljno usmerjenih informacij različnemu občinstvu, vključno z mediji in javnostjo.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi z vesoljskim programom ter njegovimi ukrepi in rezultati. Finančna sredstva, dodeljena vesoljskemu programu, prispevajo tudi k institucionalnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so povezane s cilji iz člena 4.
3. Agencija lahko izvaja dejavnosti komuniciranja na lastno pobudo v okviru svojih pristojnosti. Dodelitev sredstev za dejavnosti komuniciranja ne sme škodljivo vplivati na učinkovito izvajanje nalog iz člena 30. Dejavnosti komuniciranja se izvajajo v skladu z ustreznimi načrti za sporočanje in razširjanje informacij, ki jih sprejme upravni odbor.

Člen 109

Razveljavitve

1. Uredbe (EU) št. 912/2010, 1285/2013 in 377/2014 ter Sklep št. 541/2014/EU se razveljavijo z učinkom od 1. januarja 2021.
2. Sklicevanja na razveljavljene akte se štejejo za sklicevanja na to uredbo.

Člen 110

Prehodne določbe in kontinuiteta storitev po letu 2027

1. Ta uredba do zaključka zadevnih ukrepov ne vpliva na njihovo nadaljevanje ali spremembe v skladu z uredbami (EU) št. 377/2014, 1285/2013 in 912/2010 ter Sklepom št. 541/2014/EU, ki se še naprej uporabljajo za zadevne ukrepe do njihovega zaključka. Zlasti konzorcij, ustanovljen na podlagi odstavka 3 člena 7 Sklepa št. 541/2014/EU, zagotavlja storitve SST do

3 mesece po tem, ko so ustanovni nacionalni organi podpisali sporazum o vzpostavitvi partnerstva za SST, kot je določeno v členu 57.

2. Finančna sredstva za vesoljski program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med vesoljskim programom in ukrepi, sprejetimi v okviru uredb (EU) št. 377/2014 in 1285/2013 ter Sklepa št. 541/2014/EU.
3. Po potrebi se lahko v proračun po letu 2027 knjižijo odobritve za kritje odhodkov iz člena 4(4), da se omogoči upravljanje ukrepov, ki ne bodo zaključeni do 31. decembra 2027.

Člen 111

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

[Uporablja se od 1. januarja 2021.]

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

- 1.1. Naslov predloga/pobude
- 1.2. Zadevna področja (*programski sklop*)
- 1.3. Vrsta predloga/pobude
- 1.4. Utemeljitev predloga/pobude
- 1.5. Trajanje ukrepa in finančnih posledic
- 1.6. Načrtovani načini upravljanja

2. UKREPI UPRAVLJANJA

- 2.1. Pravila o spremljanju in poročanju
- 2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi
- 2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

- 3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice
- 3.2. Ocenjene posledice za odhodke
 - 3.2.1. *Povzetek ocenjenih posledic za odhodke*
 - 3.2.2. *Ocenjene posledice za odobritve za upravne zadeve*
 - 3.2.3. *Udeležba tretjih oseb pri financiranju*
- 3.3. Ocenjene posledice za prihodke

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Vesoljski program Unije

1.2. Zadevna področja (*programski sklop*)

Naslov 1 – Enotni trg, inovacije in digitalno

04.0201 VESOLJSKI PROGRAM

04.01 UPRAVA VESOLJSKEGA PROGRAMA

1.3. Predlog/pobuda se nanaša na:

☒ nov ukrep.

☐ nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa³⁷.

☒ podaljšanje obstoječega ukrepa.

✓ obstoječ ukrep, preusmerjen v nov ukrep.

1.4. Utemeljitev predloga/pobude

1.4.1. *Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude*

Naloge, ki so potrebne za izvajanje vesoljskega programa, zahtevajo:

– sklenitev potrebnih sporazumov o prispevkih z različnimi zainteresiranimi stranmi, da se zagotovita neprekinjenost storitev (GNSS in programa Copernicus) in razvoj novih dejavnosti (SSA in GOVSATCOM). Navedeni sporazumi o prispevkih bodo zajemali vse ukrepe, ki jih je treba sprejeti in spremljati, da se zagotovita izvajanje in upravljanje vseh načrtovanih ukrepov v okviru vesoljskega programa;

– potrebno osebje v Evropski komisiji za upravljanje programa in učinkovito spremljanje dela različnih agencij, zlasti Agencije;

– potrebno osebje in proračun Agencije za ustrezno izvajanje različnih ukrepov, za katere bo v skladu s prihodnjo ureditvijo odgovorna Agencija.

1.4.2. *Dodana vrednost ukrepanja Unije (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene te točke je „dodana vrednost ukrepanja Unije“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja Unije in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.*

Člen 189 PDEU je glavna podlaga za pristojnosti Unije na področju vesoljske politike. Gre za deljene pristojnosti z državami članicami.

Razvoj in upravljanje vesoljskega programa presegata finančno in tehnično zmogljivost posameznih držav članic in se lahko dosežeta le na ravni EU. Nobena država članica nima možnosti za izgradnjo in upravljanje potrebne infrastrukture, za komercialni sektor pa to ni ekonomsko upravičeno. Te vrste naložb v vesolje,

³⁷

Po členu 58(2)(a) oz. (b) finančne uredbe.

predlaganih v tej uredbi, so preveč tvegane za zasebni sektor in zajemajo področja, na katerih je donosnost naložb preveč dolgoročna (na primer, življenjska doba satelitov je krajša od obdobja, ki je potrebno, da se zasebnim subjektom povrne vrednost naložb).

Ker temelji sedanji model za globalne satelitske navigacijske sisteme (GNSS) na prostem dostopu do satelitskih signalov, noben zasebni vlagatelj ne bi vložil v globalni navigacijski sistem, zlasti glede na obstoj dveh večjih konkurentov (ameriškega sistema GPS in ruskega sistema GLONASS), ki vsem uporabnikom omogočata prost dostop do podatkov. Galileo in EGNOS predstavljata ključno evropsko infrastrukturo, ki prispeva k varni in zaščiteni Evropi. Poleg tega spodbujata močnejšo Evropo na svetovnem prizorišču. Zaradi vse večje konkurence z drugimi satelitskimi navigacijskimi sistemi (v celoti v državni lasti) je ključnega pomena, da Unija razvije in vzdržuje učinkovite sisteme in tako ostane prednostna partnerica na mednarodnem prizorišču.

Sprva se je predvidevalo, da bo uporabnik podatkov, ki jih zagotavlja Copernicus, javni sektor. Podatki so brezplačno na voljo zasebnemu in javnemu sektorju za povečanje njihove uporabe in z njo povezane dodane vrednosti za gospodarstvo EU. Program Copernicus ponuja storitev za javni sektor, ki ni na voljo na trgu in za katero industrija ne bo zgradila infrastrukture, ker so začetne naložbe previsoke, preveč tvegane ali pa je uporabniška baza preveč razdrobljena. Če bi bilo zagotavljanje takih podatkov prepuščeno samo zasebnemu sektorju, bi bila njihova razpoložljivost tako še vedno negotova, poleg tega pa zadevna sredstva ne bi bila v lasti EU.

Lastništvo satelitov je dolgoročno najboljši način za uresničitev in ohranjanje cilja politike brezplačnih, popolnih in odprtih podatkov, saj EU ne bo odvisna od volje zasebnega subjekta, da bi vložil v konstelacijo satelitov za pridobivanje podatkov (tveganje monopolnega položaja zasebnega ponudnika podatkov).

Skratka, zaradi časovnega okvira za naložbe in negotovosti glede zadostnih prihodkov je potrebno javno financiranje za Copernicus in EGNSS.

Nazadnje, SST in GOVSATCOM sta sama zase predraga, da bi ju bilo mogoče financirati na nacionalni ravni. Združevanje virov in sredstev na ravni EU ima dodatne prednosti.

Predvideni vesoljski program EU se šteje za sorazmernega, saj je omejen na tiste vidike, ki jih države članice same ne morejo zadovoljivo doseči in pri katerih lahko Unija doseže več. Močna podpora držav članic vesoljski strategiji kaže, da države članice menijo, da so elementi vesoljskega programa bistvenega pomena.

Pričakovani učinek:

Copernicus

Gospodarski, okoljski in družbeni učinki programa Copernicus so bili analizirani v podrobni študiji stroškov in koristi. Glavna ugotovitev je, da naj bi Copernicus v obdobju 2017–2035 prinesel koristi za evropsko družbo v vrednosti 67 do 131 milijard EUR. Približno 84 % koristi bo ustvarjenih v sektorju nižje v prodajni verigi in segmentih končnih uporabnikov (preostali del pa višje v prodajni verigi in v sredini). Z zagotovitvijo nadaljevanja programa po letu 2021 bi se ustvarile koristi v višini 10 do 20-kratnika stroškov.

Že zdaj imajo sektorji nižje v prodajni verigi in končni uporabniki naslednje koristi: gospodarske koristi, denimo:

- povečanje prihodkov v sektorju opazovanja Zemlje, ki je nižje v prodajni verigi,
- boljša kmetijska produktivnosti zaradi pametnega in preciznega kmetovanja;

okoljske koristi, denimo:

- prihranki emisij CO₂ zaradi povečanja proizvodnje energije iz obnovljivih virov,
- rešitev več hektarov gozdov zaradi boljšega preprečevanja požarov,
- ohranjanje biotske raznovrstnosti zaradi spremljanja pokrovnosti tal in rabe zemljišč;

družbene koristi, denimo:

- rešena življenja zaradi hitrejšega odziva na naravne nesreče,
- zmanjšanje nedovoljene trgovine zaradi izboljšane mejnega nadzora.

V sektorju višje v prodajni verigi bo po pričakovanjih ustvarjenih približno 12 000 zaposlitvenih let, kar predstavlja povprečno 1 700 stalnih delovnih mest med letoma 2021 in 2027. K temu je treba prišteti še 18 000 zaposlitvenih let, zagotovljenih med letoma 2008 in 2020. V sektorju nižje v prodajni verigi bo po pričakovanjih ustvarjenih 27 000 do 37 000 zaposlitvenih let. Dodatne koristi so količinsko neopredeljive (zaradi pomanjkanja podatkov ali visoke negotovosti), vendar so izjemno pomembne za politične odločitve:

- vrednost evropske avtonomije (neodvisnost od podatkovnih virov tretjih držav),
- dolgoročne koristi (30–50 let) trajnega in rednega opazovanja Zemlje (z vse večjim pomenom trajnostnega razvoja in boja proti podnebnim spremembam),
- prihranki pri stroških zaradi enotnega programa EU in usklajevanja nacionalnih pobud,
- koristi, povezane z zunanjim delovanjem.

Galileo in EGNOS

Po podrobni raziskavi, ki jo je izvedla GSA za spremljanje trga GNSS, bo svetovni trg za satelitske navigacijske proizvode in storitve še naprej močno rasel in bo do leta 2030 dosegel vrednost v višini približno 250 milijard EUR.

Dodana vrednost evropskega GNSS je ne le zagotavljanje odličnosti Evrope v zvezi s ključno tehnologijo, temveč tudi zagotavljanje pomembnih makroekonomskih koristi za Evropsko unijo, spodbujanje razvoja novih storitev in proizvodov, ki temeljijo na GNSS, in ustvarjanje pozitivnih tehnoloških stranskih učinkov, ki koristijo raziskavam, razvoju in inovacijam.

Danes je v rokah evropskih državljanov več kot 100 milijonov uporabniških naprav, ki omogočajo uporabo storitve EGNOS in/ali sistema Galileo, pošiljke naprav GNSS v Evropski uniji pa naj bi leta 2027 dosegle 290 milijonov, kar pomeni veliko več uporabnikov storitve EGNOS in sistema Galileo.

Promet, telekomunikacije, kmetijstvo in varnost so sektorji, v katerih se najbolj uporabljata EGNOS in Galileo, in pričakuje se, da bodo imeli končni uporabniki naslednje koristi:

- številne nove aplikacije GNSS;
- 3 000 delovnih mest v panogah višje v prodajni verigi in 50 000 delovnih mest v panogah nižje v prodajni verigi;
- boljše prometne storitve in boljše upravljanje prometa, kar bo koristilo številnim področjem;
- učinkovitejše in lahko dostopne storitve za ravnanje v izrednih razmerah;
- okoljske koristi, kot je zmanjšanje emisij CO₂, in
- boljše upravljanje kmetijskih rastlin in trajnostna razpoložljivost hrane.

Varna satelitska telekomunikacija (GOVSATCOM)

GOVSATCOM v EU bo omogočil zagotovljen dostop do varnih satelitskih komunikacij. Tako bo posredno prispeval k varnostnim interesom EU. V državah članicah bo na primer podpiral enote civilne zaščite in nacionalno policijo, organe, zadolžene za javno varnost, mejno policijo ter pomorske skupnosti. Na ravni EU bo olajšal delo agencij EU, kot sta FRONTEX in EMSA, ter okrepil učinkovitost civilne zaščite in humanitarnih delavcev v EU in po svetu.

Nadzor in spremljanje v vesolju (SST)

SST je pomemben ukrep za zagotovitev varnosti vesoljskih sredstev. Zaradi velikega povečevanja števila izstrelitev je prišlo do eksponentnega širjenja vesoljskih odpadkov. Po podatkih Združenih držav več kot 500 000 kosov odpadkov oziroma „vesoljskih smeti“ kroži okoli Zemlje in predstavlja zelo veliko nevarnost za satelite v orbiti, saj bi v primeru trčenja lahko povzročili hudo poškodbo satelitov, kar lahko privede do njihovega popolnega uničenja. Predlagani ukrepi SST bi vključevali finančna sredstva za zagotavljanje storitev SST ter povezovanje v mreže in nadgradnjo obstoječih nacionalnih zmogljivosti SST z morebitno podporo razvoju novih sredstev SST. Cilj bi bil povečati uspešnost in učinkovitost SST v EU ter njegovo dopolnjevanje z ZDA. To bo EU omogočilo boljše preprečevanje trkov satelitov z vesoljskimi odpadki in s tem tudi boljšo zaščito sredstev EU.

Vesoljsko vreme in blizuzemeljski predmeti

Vesoljsko vreme zajema različne vrste dogodkov (radiacijske nevihte, nihajoča magnetna polja in oblake energetskih delcev), ki imajo različen vpliv na vesoljska ali zemeljska sredstva. Na vsa sredstva EU, na katerih temeljijo vesoljske dejavnosti EU, lahko vpliva vesoljsko vreme, zato je za njihovo zaščito in zagotavljanje učinkovitih in zanesljivih storitev v okviru drugih vesoljskih dejavnosti potreben razvoj okvira za vesoljsko vreme. Storitve v zvezi z vesoljskim vremenom zagotavlja in usklajuje ESA in nekatere države članice. Vendar pa so te večinoma usmerjene v znanost in jih je treba prilagoditi potrebam operativnih uporabnikov. Na podlagi dejavnosti agencije ESA in nacionalnih dejavnosti ter v dopolnjevanju z njimi EU predlaga, da se podpre neprekinjeno zagotavljanje operativnih storitev v zvezi z vesoljskim vremenom v skladu s potrebami uporabnikov EU. To bo pripomoglo preprečevati škodo na vesoljski in zemeljski infrastrukturi.

Cilj v zvezi z blizuzemeljskimi predmeti ni razviti nove operativne storitve, temveč kartirati in povezati obstoječe zmogljivosti glede blizuzemeljskih predmetov v Evropi ter podpreti usklajevanje med javnimi organi EU s področja civilne zaščite. Tako so bo podpiralo združevanje dejavnosti na ravni EU in s tem okrepil njen položaj v razmerju do ključnih mednarodnih partnerjev.

1.4.3. *Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti*

Spoznanja iz prejšnjih programov

Dosežki in spoznanja iz sistema GNSS in programa Copernicus

Dosežki in pomen sistema GNSS in programa Copernicus

Na splošno je Evropska komisija dokazala, da je sposobna izvajati obstoječe ukrepe GNSS in Copernicus ob podpori ključnih zainteresiranih strani, kot je ESA, in močne evropske industrije.

V vmesnih ocenah storitve EGNOS, sistema Galileo in programa Copernicus ter oceni Agencije za evropski GNSS (GSA) je poudarjen pomen teh naložb za EU, potrjeni pa so bili tudi njihovi dosednji največji dosežki.

Spoznanja iz GNSS

V vmesnem pregledu evropskega GNSS so bili opredeljeni številni izzivi, povezani z i) upravljanjem in ii) upravljanjem varnosti.

i) Upravljanje

Pri upravljavski strukturi so bile ugotovljene nekatere neučinkovitosti v smislu dolgotrajnosti postopka odločanja zaradi števila udeleženih akterjev, pa tudi zaradi drugačne upravljske strukture v fazi uvajanja (sporazum o prenosu pooblastil med Evropsko komisijo in ESA) in fazi uporabe (sporazum o prenosu pooblastil med Evropsko komisijo in GSA ter delovni dogovor med GSA in ESA).

ii) Upravljanje varnosti

Kar zadeva upravljanje varnosti, sta začetek izvajanja prvih storitev in prehod iz faze uvajanja v fazo uporabe ustvarila izzive, ki jih je treba ustrezno obravnavati, da se ohrani in izboljša ustrezna raven varnosti za delovanje sistemov EGNSS.

Spoznanja iz programa Copernicus

Kar zadeva program Copernicus, sta doslej največji uspeh programa in njegov obseg podatkov pripeljala do naslednjih ugotovitev:

i) Potreba po izboljšanju razširjanja podatkov in dostopa do njih

Zaradi zelo velikega števila registracij uporabnikov je treba izboljšati komunikacijske vidike, razširjanje in prenos podatkov ter dostop do njih. Ogromne količine satelitskih podatkov in informacij je treba učinkovito dati na voljo in omogočiti kombiniranje z drugimi podatki (10 pB ustvarjenih podatkov letno s sistemom razširjanja podatkov in dostopa do njih, ki mora zagotavljati 10-kratnik te količine, saj ustvarjanje podatkov zahteva 10-krat večjo količino pri prenosu).

ii) Potreba po okrepitvi vključevanja vesoljskih podatkov v druga področja politike in gospodarske sektorje z večjim poudarkom na povečanju stopnje uporabe med uporabniki

Program Copernicus dosegla ciljne skupine uporabnikov iz tradicionalnega vesoljskega sektorja, vendar mu doslej še ni uspelo doseči drugih potencialnih uporabnikov zunaj vesoljskega sektorja.

Dosežki in spoznanja iz okvira podpore za SST

Dosežki

V poročilu o izvajanju okvira podpore za SST so bili poudarjeni rezultati pri vzpostavitvi in delovanju vseh treh funkcij (senzor, obdelava in storitev), pri čemer je upoštevano sorazmerno kratko obdobje, odkar je storitev SST EU na voljo za evropske uporabnike. Vendar pa je treba izvajanje v naslednji fazi okrepiti, okvir podpore EU za SST pa je treba nadalje razvijati, da se izboljša njegova učinkovitost.

Spoznanja iz okvira podpore za SST

V povratnih informacijah o poročilih so bila poudarjena 4 glavna vprašanja:

i – Pomanjkanje evropske razsežnosti

Kljub pomembnim dosežkom je sodelovanje držav članic pri storitvah prenizko, zainteresirane strani pa prepogosto delujejo individualno, namesto da bi razvile usklajen pristop.

ii – Pomanjkanje evropske neodvisnosti

Glavni podatki se trenutno obdelujejo in prečiščujejo v ZDA.

iii – Težava pri upravljanju

Sedanje pravilo soglasja povzroča zaplete pri vsakodnevem postopku odločanja.

iv – Zapletenost mehanizma financiranja

Različna nepovratna sredstva in razpisi so se izkazali za tehnično in upravno obremenjujoče.

1.4.4. Skladnost in možnosti sinergij z drugimi ustreznimi instrumenti

Vesoljski program ne zajema raziskav, ki so zajete v devetem okvirnem programu EU za raziskave in inovacije (Obzorje Evropa): spodbujale se bodo sinergije prek vesoljskih podatkov in storitev, ki se zagotavljajo v okviru vesoljskega programa EU in uporabljajo za razvoj revolucionarnih rešitev.

Vesoljske raziskave so sestavni del stebra svetovnih izzivov programa Obzorje Evropa, do podjetništva in inovacij prijazen ekosistem se spodbujal v okviru stebra odprtih inovacij, meje znanosti o vesolju pa se bodo premikale v okviru stebra odprte znanosti. Posledično bo imel vesoljski program Evropske unije koristi od rezultatov vesoljskih raziskav in inovacij, ki se financirajo prek programa Obzorje EU. To bo podprlo razvoj sistemov in storitev vesoljskega programa Unije ter povečalo konkurenčnost vesoljskega sektorja.

Vesoljski program ima podobne cilje kot drugi programi Unije, zlasti Obzorje Evropa, sklad InvestEU, evropski obrambni sklad ter evropski strukturni in investicijski skladi.

Zlasti bodo sinergije med vesoljskim programom Unije in programom Obzorje Evropa zagotavljale, da:

(a) so raziskovalne in inovacijske potrebe višje in nižje v prodajni verigi vesoljskega sektorja v EU opredeljene in določene kot del postopka strateškega načrtovanja raziskav in inovacij v okviru programa Obzorje Evropa;

(b) se bodo vesoljski podatki in storitve, ki so na voljo kot javno dobro prek evropskega vesoljskega programa, uporabili za razvoj prebojnih rešitev z raziskavami in inovacijami, tudi v okvirnem programu, zlasti na področjih trajnostne hrane in naravnih virov, spremljanja podnebja, pametnih mest, avtomatiziranih vozil ali obvladovanja nesreč;

(c) bodo storitve dostopa do podatkov in informacij programa Copernicus prispevale k evropskemu oblaku za odprto znanost in tako raziskovalcem in znanstvenikom olajšale dostop do podatkov programa Copernicus. Raziskovalna infrastruktura, zlasti mreže za opazovanja *in situ*, bo bistveni element infrastrukture za opazovanja *in situ*, ki bo omogočala storitve programa Copernicus. Tej infrastrukturi pa bodo koristile informacije, ki jih bodo zagotovile storitve programa Copernicus.

Sinergije s programom Unije InvestEU zagotavljajo, da se podjetništvo in poslovne priložnosti spodbujajo z dostopom do financiranja tveganih naložb.

Poleg tega imajo številne politike EU koristi od delovanja EU na področju vesolja:

obseg, kakovost in raznolikost podatkov, ki jih zagotavljajo storitve programa Copernicus, so na primer koristni za politike EU na področjih, kot so spremljanje podnebnih sprememb, okoljska politika ali kmetijstvo. Dejansko številne politike EU potrebujejo natančne in zanesljive podatke za izdelavo dolgoročnih sklopov podatkov, natančno kartiranje itd., kar v končni fazi omogoča dolgoročno spremljanje ključnih kazalnikov na zadevnih področjih in zagotavlja učinkovito izvajanje zadevne politike. Skupaj z navigacijskimi službami se lahko nove politike EU razvijejo tudi na področjih, kot sta pametno kmetovanje in inteligentni prometni sistem, pri katerih je potrebna največja natančnost določanja položaja.

1.5.

1.6. Trajanje ukrepa in finančnih posledic

✓ Časovno omejeno

- ✓ z učinkom od 1. 1.] 2021 do 31. 12. 2027
- ✓ finančne posledice med letoma 2021 in 2027 za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma 2021 in 2027 in naprej za odobritve plačil.

□ Časovno neomejeno

- izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,
- ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.6. Načrtovani načini upravljanja³⁸

✓ Neposredno upravljanje – Komisija:

- ✓ z lastnimi službami, vključno z zaposlenimi v delegacijah Unije,
- □ prek izvajalskih agencij.

□ Deljeno upravljanje z državami članicami.

☑ Posredno upravljanje s poverjanjem nalog izvrševanja proračuna:

- □ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo,
- ☑ mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite),
- □ EIB in Evropskemu investicijskemu skladu,
- ✓ organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe,
- □ subjektom javnega prava,
- ☑ subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor ti subjekti zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,
- □ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščen za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,
- □ osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov SZVP v skladu z naslovom V PEU in opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu.
- *Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku „opombe“.*

Opombe

Različni akterji v upravljanju bodo imeli naslednje odgovornosti:

(i) Komisija bo odgovorna za upravljanje vesoljskega programa EU na splošno in s tem povezanih ukrepov (Galileo, EGNOS, Copernicus, SSA in GOVSATCOM) –vključno s posebnimi podpornimi dejavnostmi, povezanimi z nosilnimi raketami, mednarodnim sodelovanjem in vesoljskim gospodarstvom, – za opredelitev varnostnih in političnih ciljev na visoki ravni ter nadzor njihovega izvajanja.

³⁸

Pojasnila o načinih upravljanja in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

(ii) Agencija Evropske unije za vesoljski program (s sedežem v Pragi) bo odgovorna za:

- uporabo sistema Galileo in storitve EGNOS;
- delovanje centrov za nadzor varnosti Galileo;
- naloge, povezane z varnostno akreditacijo vseh vesoljskih ukrepov (trenutno le za Galileo);
- dejavnosti, povezane s komunikacijo, promocijo in trženjem podatkov in informacij v zvezi s storitvami, ki jih ponujajo vse komponente vesoljskega programa EU („uveljavljanje na trgu in povečanje stopnje uporabe med uporabniki“), ki se trenutno izvajajo samo za Galileo in EGNOS;
- upravljanje pravic intelektualne lastnine.

Poleg tega bo uredba Agenciji omogočila izvajanje drugih nalog v podporo vsem vesoljskim dejavnostim. Tako bi lahko bila v primeru misij in operacij kriznega upravljanja Agencija v tesnem sodelovanju z ustreznimi agencijami Unije in ESZD odgovorna za splošno usklajevanje uporabniških vidikov GOVSATCOM.

(iii) Ob upoštevanju prilagoditev njenega notranjega postopka odločanja, ki bi omogočal zaščito interesov EU, bi bile Evropski vesoljski agenciji (ESA) zaupane iste naloge kot doslej: zlasti za raziskave in razvoj ter nadaljnji razvoj, dele vesoljske infrastrukture, vesoljske in zemeljske segmente GNSS ter vesoljski segment za program Copernicus. Odnosi z ESA bodo poenostavljeni na podlagi enega sporazuma o okvirnem finančnem partnerstvu z Unijo (kot bo določeno v finančni uredbi), v katerem bo določen sklop skupnih načel in pravil, medtem ko je doslej odnose urejalo več sporazumov o prispevkih in delovnih dogovorov z različnimi izvedbenimi pravili, ki sta jih z ESA podpisali Komisija in Agencija.

(iv) Okrepile se bodo sinergije z nacionalnimi vesoljskimi agencijami in njihovimi obstoječimi programi, zlasti s sporazumi o prispevkih, javno-javnimi partnerstvi, deljenim upravljanjem in skupnimi pobudami za povečanje stopnje uporabe aplikacij na podlagi vesoljskih tehnologij ali podporo konkurenčnosti in podjetništvu.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Navedite pogostost in pogoje.

Spremljanje vesoljskih dejavnosti se bo izvajalo s sklopom kazalnikov, prilagojenih za vsako posamezno dejavnost. Ti kazalniki se bodo razvijali v skladu s prihodnjimi pogajanjimi o sporazumih o prispevkih za vsako dejavnost in pri opredelitvi nadzora dejavnosti. Številni kazalniki so že opredeljeni, se redno spremljajo in so bili ocenjeni v vmesni oceni že vzpostavljenih vesoljskih dejavnosti (Copernicus, Galileo in EGNOS). Pričakuje se, da se bo večina teh kazalnikov ohranila in uporabljala tudi kot referenca za nove dejavnosti. Po potrebi bodo opredeljeni tudi dodatni posebni cilji na ravni izvajanja dejavnosti. Izvajalo se bo tudi spremljanje finančnih sredstev, dodeljenih za povečanje stopnje uporabe rezultatov raziskav in inovacij, zlasti iz okvirnih programov EU.

Trenutna predložitev različnih kazalnikov je povezana s predložitvijo četrtnih poročil pooblaščenih subjektov; predvideno je, da bo za prihodnje predložitve veljal enak časovni okvir, kar pa Komisiji ne preprečuje, da bi zahtevala morebitna *ad hoc* poročila.

V prihodnjih sporazumih o prispevkih bo zato, kot doslej, določen pravni okvir v zvezi s poročanjem, podrobno pa bodo določeni zlasti natančna opredelitev kazalnikov in pogostost predložitve.

Poleg teh standardnih ukrepov bo Komisija pri izvajanju svojih pooblastil v zvezi s političnim nadzorom vesoljskega programa okrepila mehanizme za spremljanje in ocenjevanje pooblaščenih subjektov, pri čemer bo od njih zahtevala podrobne letne načrte upravljanja in poročila o izvajanju, organizirala bo redne sestanke o napredku programa ter opravljala finančne in tehnološke revizije.

K temu bodo morale prispevati tudi države članice, zlasti na področjih, za katera so neposredno ali posredno odgovorne.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1. *Utemeljitev načinov upravljanja, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol*

Model upravljanja, predlagan za naslednje finančno obdobje, temelji na sedanjem okviru, pri čemer po potrebi izkorišča sinergije, zlasti glede varnosti.

Evropska komisija bo v glavnem odgovorna za splošni politični nadzor nad programi. Uporabila bo lahko posredno upravljanje, tako da bo upravljanje operativnih dejavnosti prenesla na Agencijo za evropski GNSS in na Evropsko vesoljsko agencijo glede na njuna področja pristojnosti. O posebnih tehničnih vprašanjih se bo lahko posvetovala tudi s strokovnjaki in nacionalnimi vesoljskimi agencijami.

Kar zadeva vlogo GSA, se predlaga, da na podlagi njenih izkušenj na področju varnostne akreditacije za GNSS postane odgovorna za varnostno akreditacijo vseh vesoljskih dejavnosti (Galileo, EGNOS, Copernicus, SSA in GOVSATCOM).

Kar zadeva sodelovanje z ESA, je cilj poenostaviti sedanji okvir. Doslej je bilo z ESA sklenjenih več sporazumov o prenosu pooblastil in delovnih dogovorov z

različnimi izvedbenimi pravili. Predlaga se, da se z ESA vzpostavi sporazum o okvirnem finančnem partnerstvu, ki zajema vse programe, da se omogoči skladnost pri izvajanju dejavnosti ESA. Naloge, ki jih opravlja ESA, bi morale ostati enake.

Načini plačila bi morali ostati podobni načinom iz prejšnjega večletnega finančnega okvira: napovedi plačil pripravijo agencije, Komisija pa jih preveri (zlasti glede na skupni znesek prenesenih sredstev), plačila pa se izvajajo redno, da se pooblaščenim subjektom omogoči učinkovito upravljanje javnega naročanja in preprečijo kakršne koli težave z denarnimi sredstvi. Komisija ohrani pristojnost pri odobritvi plačila, pri čemer ima zlasti pravico do zmanjšanja plačila, če se povpraševanje in z njim povezana napoved zdi pretirana.

Strategija kontrole, ki bo opredeljena v sporazumih o prispevkih, bo temeljila na izkušnjah iz prejšnjega večletnega finančnega okvira, zlasti na četrtnem postopku poročanja (ki vključuje poročanje o programu, financah in upravljanju tveganja) ter na različnih ravneh odborov (na primer odbor za javna naročila) in sestankov. Prihodnja strategija kontrole bo temeljila na opredelitvi vseh tveganj za program in bo upoštevala njihov relativni pomen in morebitni učinek na program. Ta način kontrole se je pokazal kot učinkovit pri glavnih dejavnostih – Galileo, EGNOS in Copernicus –, kot je navedeno v ustreznih vmesnih ocenah.

Obstoječo strategijo kontrole je revidiralo Računsko sodišče v postopku preverjanja letnih transakcij ter Služba za notranjo revizijo prek posebnih revizij; šlo je za manjša priporočila, ki so se dejansko upoštevala.

2.2.2. Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

Ugotovljena tveganja

Ugotovljena tveganja so podobna tveganjem, ki so bila ugotovljena v prejšnjem večletnem finančnem okviru za obstoječe dejavnosti, večinoma GNSS in Copernicus ter v manjšem obsegu SST.

Tehnološko tveganje: pri vesoljskih dejavnostih se uporablja napredna tehnologija, ki še ni bila validirana in katere specifikacije se nenehno razvijajo.

Industrijsko tveganje: vzpostavitev in nadgradnja infrastrukture vključuje številne gospodarske subjekte v različnih državah, katerih delo je treba učinkovito uskladiti, da bi vzpostavili zanesljive in povsem povezane sisteme, med drugim v zvezi z varnostjo.

Časovno tveganje: kakršna koli zamuda pri izvajanju bi ogrozila možnost izkoriščanja priložnosti in bi lahko povzročila prekoračitev stroškov.

Tveganje upravljanja: pri upravljanju programov sodelujejo različni subjekti, zato je treba zagotoviti primerno trdnost in organizacijo. Poleg tega je treba upoštevati različnost mnenj o nekaterih pomembnih vprašanjih med različnimi udeleženiimi akterji, še posebej med državami članicami. Glede na to je treba predvideti delitev nekaterih tveganj, zlasti finančnih in varnostnih, med akterji, ki so najbolj primerni za to, da jih prevzamejo;

Finančna tveganja so omejena, ker Komisija spremlja javno naročanje, ki ga upravljajo pooblaščen subjekti (na primer sodelovanje Komisije v ključnih odborih za javna naročila, pregled dolgoročnega načrtovanja in sredstev za javna naročila

itd.), ker je proračun pravno omejen in ker je mogoče v primeru prekoračitve stroškov v delu programa prilagoditi sredstva v okviru proračuna.

Tekoče dejavnosti

Kar zadeva storitve Galileo, EGNOS in Copernicus, so tveganja povezana z njihovo kontinuiteto in razvojem ter so zato omejena na podlagi večletnih izkušenj z izvajanjem teh dejavnosti. Izvajanje teh ukrepov se je izkazalo za uspešno v skladu z ugotovitvami povezanih vmesnih pregledov, kar se je potrdilo tudi z neprekinjenim zagotavljanjem storitev in podatkov. Poleg tega je obvladovanje tveganja sestavni del upravljanja vesoljskih dejavnosti, ki ga spremlja Komisija. V načrtu upravljanja vesoljskega programa, ki je sestavni del sporazumov o prenosu pooblastil, podpisanih z ESA, so konkretno določena vsa orodja in ukrepi (poročanje, nadzorni odbori itd.), ki se nanašajo na obvladovanje tveganja. Postopki spremljanja in ukrepi za obvladovanje tveganja, ki so bili vzpostavljeni v sedanjem večletnem finančnem okviru, se bodo uporabili za opredelitev prihodnjih sporazumov o prispevkih.

Nove dejavnosti

Obstajajo tveganja, povezana z razvojem SST in GOVSATCOM, saj gre za novi dejavnosti. Vendar se ta tveganja zmanjšujejo zaradi naslednjih razlogov.

– Velik del dejavnosti SSA se je že začel izvajati z okvirom podpore za SST (5 let). Na podlagi izkušenj iz prvih letih izvajanja se uvajajo spremembe v strukturi in izvajanju programa (upravljanje, postopek odločanja itd.). Nova uredba bo upoštevala te potrebne spremembe, da se zmanjša tveganje nedoseganja ciljev.

– Načrtovano je postopno izvajanje pobude GOVSATCOM, da bi se omogočila zadostna prožnost ter prilagajanje spreminjajočim se povpraševanju in potrebam. To bo skupaj s strokovnim znanjem EU na področju upravljanja vesoljskih dejavnosti in modularnostjo pobude omogočilo prilagoditev njenega področja uporabe, da bi se na primer preprečila morebitna preobsežna javna naročila.

Notranja kontrola

Splošni sistem notranje kontrole GD za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja (GD GROW) se opira na različna poročila pooblaščenih subjektov na četrtletni ravni. Tem poročilom sledijo namenski pregledi za zagotovitev upoštevanja načrtovanja in za rešitev morebitnih tehničnih težav; ti pregledi vključujejo spremljanje tveganj, povezanih z izvajanjem programa. Poleg tega GD GROW izvaja naknadne revizije za zagotovitev, da pooblašчени subjekti skrbijo za dobro finančno poslovanje.

2.2.3. *Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje „stroški kontrol ÷ vrednost z njo povezanih upravljanih sredstev“) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)*

Glavni proračun programa upravlja Agencija, ESA in Eumetsat prek sporazumov o prispevkih. Na podlagi preteklih podatkov so skupni stroški kontrole vseh subjektov, ki jih je pooblastila Komisija, ocenjeni na približno 0,3 % povezanih upravljanih sredstev. Stroški izvedbenih organov bi bili ocenjeni na podlagi prejšnjega obdobja, in sicer med 5 in 10 %.

Pričakovane stopnje tveganja napake ob plačilu in ob zaključku so omejene, pri čemer se upošteva mehanizem javnega naročanja: Komisija javno naročanje prenese

na Agencijo ali ESA v skladu z večletnim finančnim okvirom in ti dve agenciji vsako četrtoletje poročata o dejanskih in napovedanih javnih naročilih v mejah prenesenih zneskov.

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe, npr. iz strategije za boj proti goljufijam.

Sporazumi o prispevkih, ki bodo na podlagi uredbe o vesoljskem programu sklenjeni s tretjimi stranmi, bodo verjetno določali, da spremljanje in finančni nadzor izvaja Komisija ali kateri koli predstavnik, ki ga Komisija pooblasti, revizije pa Računsko sodišče ali urad OLAF po presoji EU, po potrebi na kraju samem.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelek večletnega finančnega okvira in predlagane nove odhodkovne proračunske vrstice

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira			01	Enotni trg, inovacije in digitalno – 4. sklop: Vesolje							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po letu 2027	SKUPAJ
04.0201 Odobritve za poslovanje evropskega vesoljskega programa	obveznosti	(1a)	2 140,879	2 183,957	2 229,896	2 277,715	2 322,428	2 369,057	2 416,068		15 940,000
	plačila	(2a)	1 123,106	1 694,827	1 942,491	2 068,738	2 239,144	2 326,57	2 370,309	2 174,816	15 940,000
04.01 Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev programa	obveznosti = plačila	(3)	8,000	8,000	8,000	8,000	9,000	9,000	10,000	0,000	60,000
Odobritve za sredstva programa SKUPAJ	obveznosti	=1+3	2 148,879	2 191,957	2 237,896	2 285,715	2 331,428	2 378,057	2 426,068		16 000,000
	plačila	=2+3	1 131,106	1 702,827	1 950,491	2 076,738	2 248,144	2 335,570	2 380,309	2 174,816	16 000,000

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“
---------------------------------------	---	-------------------

Ta oddelek bi bilo treba izpolniti s „proračunskimi podatki upravne narave“, ki jih je treba najprej vnesti v [Prilogo k oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga](#) (Priloga V k notranjim pravilom), ki se prenese v sistem DECIDE za namene posvetovanj med službami.

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po letu 2027	SKUPAJ
Človeški viri	16,321	16,321	16,321	16,321	16,321	16,321	16,321		114,247

Drugi upravni odhodki		1,695	1,729	1,763	1,799	1,835	1,871	1,909		12,601
Odobritve iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	(obveznosti skupaj = plačila skupaj)	18,016	18,050	18,084	18,120	18,156	18,192	18,230		126,848

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>po letu 2027</i>	SKUPAJ
Odobritve iz vseh RAZDELKOV večletnega finančnega okvira	obveznosti	2 16 6,89 5	2 21 0,00 7	2 25 5,98 0	2 30 3,83 5	2 34 9,58 4	2 39 6,24 9	2 44 4,29 8	0,00 0	16 126,8 48
	plačila	1 14 9,12 2	1 72 0,87 7	1 96 8,57 5	2 09 4,85 8	2 26 6,30 0	2 35 3,76 2	2 39 8,53 9	2 17 4,81 5	16 126,8 48

V vednost, poleg vesoljskega programa sveženj o večletnem finančnem okviru vključuje ločena sredstva za prispevek EU za Agencijo.

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>po letu 2027</i>	SKUPAJ
Odobritve za poslovanje 04 0202 Prispevek EU za Agencijo	obveznosti	(1b)	31,170	31,587	32,223	33,091	34,209	35,601	37,119		235,000
	plačila	(2b)	31,170	31,587	32,223	33,091	34,209	35,601	37,119		235,000

3.1.2. Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za upravne zadeve

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za upravne zadeve.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za upravne zadeve, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
------	------	------	------	------	------	------	------	--------

RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri	16,321	16,321	16,321	16,321	16,321	16,321	16,321	114,247
Drugi upravni odhodki	1,695	1,729	1,763	1,799	1,835	1,871	1,909	12,601
Seštevek za RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira	18,016	18,050	18,084	18,120	18,156	18,192	18,230	126,848

Odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri								
Drugi upravni odhodki (prej vrstice BA)	8,000	8,000	8,000	8,000	9,000	9,000	10,000	60,000
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira								

SKUPAJ	26,016	26,050	26,084	26,120	27,156	27,192	28,230	186,848
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Potrebe po odobritvah za človeške vire in druge upravne odhodke se krijejo z odobritvami GD, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerazporejene znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v okviru postopka letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

3.1.2.1. Ocenjene potrebe po človeških virih

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)							
Sedež in predstavništva Komisije	93	93	93	93	93	93	93
Delegacije							
Raziskave							
Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa: EPDČ) – PU, LU, NNS, ZU in MSD							
Razdelek 7							
Financirano iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	– na sedežu	39	39	39	39	39	39
	– na delegacijah						
Financirano iz sredstev programa	– na sedežu						
	– na delegacijah						
Raziskave							
Drugo (navedite)							
SKUPAJ		132	132	132	132	132	132

Potrebe po človeških virih se krijejo z osebjem GD, ki je že dodeljeno za upravljanje ukrepa in/ali je bilo prerazporejeno znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v okviru postopka letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	93
Zunanji sodelavci	39

3.1.3. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

- ☒ ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb.
- ☐ je načrtovano sofinanciranje, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo								
Sofinancirane odobritve SKUPAJ								

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

- ☒ Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- ☐ Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
 - ☐ za lastna sredstva,
 - ☐ za druge prihodke.

navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice: ☐

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice predloga/pobude						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Člen							

Za namenske prejeme navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

--

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

--